

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 3—4 ★ ΜΑΗΣ — ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1982 ★ ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 10

Κυκλάμινο σιού βράχου τή δχιδμάδα...

Φωτογραφία του σδ. Παναγιώτη Ζώτου
Κεντρικό Κατ)μα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
● Μεταξύ μας... (σημείωμα της Σύntαξης) ...	3
● 'Η Χορωδία του ΣΥΕΤΕ της Τερψ. Παπαστεφάνου ...	4
● 'Από τη ζωή της Χορωδίας (οί συνάδελφοι - μέλη της Χορωδίας μιλούν μέ τους σδ. Μ. Βλασσόπουλο και Ν. Δημολίτσα) ...	5
● 'Αστείο δέν είναι;... (ένα κείμενο της Θεατρικής 'Ομάδας) ...	8
● 'Ορειθασία: Μέσο ή αυτόσκοπός; του σδ. Παν. Ζώτου ...	11
● 'Εκδρομή - 'Ανάβαση στο Μαίναλο του σδ. Πέτρου Ρωμανά ...	13
● Εισαγωγικό σημείωμα για τη σύγχρονη ελληνική ποίηση του σδ. Ζήση Συνοδινού ...	15
● Ποιήματα του Λευτέρη Πούλιου ...	17
● HELLAS RADIO CLUB του σδ. Χρ. Λούλα ...	18
● Τό ήμέρωμα του Ταύρου διήγημα του σδ. Βασ. Σιναπίδη ...	19
● Μήνυμα τών καιρών κείμενο του σδ. Ν. Ζουγλή ...	24
● Γράμμα μιᾶς Μάνας κείμενο της σδ. Μ. Σκουρολιάκου ...	26
● Χωρίς Τίτλο κείμενα της σδ. Χρ. Μπαλέ ...	27
● Σκευοφυλάκιο Μνήμης - Λόφος κείμενα του σδ. 'Ανδ. Οικονόμου ...	28
● 'Απαγορεύετε τό σπάσημο εύθυμογράφημα του σδ. 'Αρ. 'Αντάνη ...	29
● Σταυρόλεξο της 'Αν. Νικολάου ...	32
● Δισκοθήκη παρουσίαση δίσκων από τό σδ. Γ. 'Αγγελᾶτο ...	33
● Βιβλία παρουσίαση βιβλίων ...	36
● JAZZ: ή γέννηση και ή εξέλιξή της του σδ. Γ. 'Αγγελᾶτου ...	39 *
● Βαγγέλης Παπαθανασίου: ό κορυφαίος μουσικός της χρονιάς (συνέν- τευξη στο σδ. Χ. Καθθαδία) ...	45

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ

Διμηνιαία έκδοση του
Συλλόγου 'Υπαλλήλων
τῆς 'Εθνικῆς Τράπεζας

Γραφεῖα:
Σοφοκλέους 15 & Αἰόλου
3ος ὁροφος
Τηλ. 3211.617 - 3218.963
3247.761

'Υπεύθυνος σύμφωνα μέ τό
Νόμο:
'Ιωάννα Ζερβάκη
Κρητῶν 8 — Περιστερί

Συντάσσεται ἀπό
'Επιτροπή

'Υπεύθυνη ἀπό τό Δ.Σ.:
Σοφία Μπακανάκη

Δημοσιογραφική
ἐπιμέλεια:

Γιῶργος Στάθης
'Α. Μεταξά 12 - 'Εξάρχεια
Τηλ. 3603.940

'Υπεύθυνος Τυπογραφείου
'Ανδ. Μπακόπουλος
Σαχτούρη 10, 5ος ὁροφος
Τηλ. 3219.546

Μεταξύ μας...

— 'Επιτέλους! Τό 2ο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ μας εἶναι ἔτοιμο. Διπλό κι αὐτό. Γιά νά καλυφθεῖ κάπως ἡ (δικαιολογημένη) καθυστέρηση. 'Ας εὐχνηθοῦμε ἡ ἔκδοσή του νά εἶναι πιό τακτική στό μέλλον.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι συναντήσαμε ἀρκετές δυσκολίες καί καθυστερήσεις. 'Ὅστόσο ἡ ὑποδοχή πού ἐπιφύλαξαν οἱ συνάδελφοι (ἀλλά καί καταξιωμένοι πνευματικοί ἄνθρωποι τοῦ τόπου μας) στό α' τεύχος μᾶς ἔδινε κουράγιο.

'Η κριτική ἦταν θετική, μέ μόνη ἐπισημάνση νά μήν προσθέσουμε ἕνα ἀκόμη συνηθισμένο ἔντυπο στά τόσα πού κυκλοφοροῦν. Νά γίνει ἡ «Πολιτιστική» τό δῆμα ἀπ' ὅπου θά ἀκούγεται ἐλεύθερα ἡ φωνή τῶν συναδέλφων μας.

'Ετοι ἀντιμετωπίζει καί ἡ Συντακτική 'Επιτροπή τό θέμα. 'Ὅστόσο, στοχεύει στό νά προωθήσει τό περιοδικό μας καί στόν εὐρύτερο πνευματικό χῶρο, δίνοντας ἔτσι τήν εὐκαιρία στοὺς συναδέλφους νά κάνουν τό ἔργο τους γνωστό καί σέ «εἰδικό» κοινό.

'Ὅμως, γιά νά γίνεται ὅλο καί καλύτερο τό περιοδικό μας, ἐπιβάλλεται νά μᾶς στέλνουν ἐγκαιρα οἱ συνάδελφοι τή συνεργασία τους. Καί συνεργασία θέβαια δέν εἶναι μόνον τά ποιήματα καί τά διηγήματα. Εἶναι καί οἱ φωτογραφίες (καί ἔχουμε πολλούς καλλιτέχνες φωτογράφους ἀνάμεσά μας) καί τά ἀνέκδοτα καί τά πνευματικά παιχνίδια καί τά δοκίμια καί οἱ συνεντεύξεις. 'Εμπρός λοιπόν: 'Η Συντακτική 'Επιτροπή περιμένει μέ ἀνυπομονησία τή συμβολή ὅλων γιά τό ἐπόμενο τεύχος.

'Ακόμη, παρακαλοῦμε τοὺς συναδέλφους συγγραφεῖς νά μᾶς στέλνουν τά βιβλία τους, ὥστε νά τά παρουσιάζουμε ἀπό τίς στήλες καί τοῦ περιοδικοῦ καί τῆς ἐφημερίδας μας.

— 'Ενα ἀκόμη βραβεῖο γιά τή γνωστή καί ἀγαπητή σέ ὅλους παλαιά συνάδελφο Φράνση Σταθάτου. Τό θεατρικό της ἔργο «'Αγαπημένο μου Ρομπότ» τιμήθηκε μέ τό εἰδικό βραβεῖο θεάτρου τοῦ Κύκλου τοῦ 'Ελληνικοῦ Παιδικοῦ Βιβλίου (ἐπαθλο Γίτσας Καμπούρη).

Μαζί μέ τά συχαρητήριά μας, προσθέτουμε καί εὐχές γιά πολλές νέες διακρίσεις.

— Νά παρακαλέσουμε γι' ἄλλη μιά φορά τοὺς συναδέλφους νά μᾶς ἐπισημαίνουν τίς ἐπιτυχίες ὅσων ἐργάζονται κοντά τους;

'Ὁ ἴδιος ὁ διακρινόμενος, σπάνια θά μᾶς πληροφορήσει γιά τό ἐπίτευγμά του...

— Ζητοῦμε συγγνώμη ἀπό τό συν. 'Ηλία 'Αγγελόπουλο γιατί, στό προηγούμενο τεύχος, δέν ἀ-

Ἡ Χορωδία τοῦ ΣΥΕΤΕ

**Σκέψεις τῆς μαέστρου μας Τερψιχόρης Παπα-
στεφάνου γύρω ἀπὸ τὰ χορωδιακὰ σύνολα στὴ
χώρα μας καὶ τὴ χορωδία μας**

Συχνά μου ζητᾶνε νὰ μιλήσω γιὰ διάφορα μουσικὰ θέματα. Τὴ μουσικὴ παιδεύει στὴ χώρα μας, τὸ χορωδιακὸ τραγούδι ἢ, πῶς συγκεκριμένα, γιὰ τὴ δικιά μου καλλιτεχνικὴ πορεία. Τὸ ἴδιο σκέφθηκε καὶ ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ περιοδικοῦ, ζητώντας μου πάνω κάτω τὰ ἴδια πράγματα.

Ἀπὸ τὴ μεριά μου προτίμησα νὰ γράψω λίγες σκέψεις μου πάνω σὲ κάτι πῶς οὐσιαστικὸ γιὰ τὸ χῶρο πού ἀπευθύνεται τὸ περιοδικό, τὸ χῶρο τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἑθνικῆς Τράπεζας. Καὶ φυσικὰ κάτι κοινὸ πού μᾶς συνδέει εἶναι ἡ νεογέννητη χορωδία τοῦ Συλλόγου τῶν Ὑπαλλήλων τῆς Ἑθνικῆς. Ὅπως κάθε δημιουργός, ἔτσι κι' ἐγὼ αἰσθάνο-

μαι συγκίνηση γιὰ τὸ δημιούργημά μου. Χωρὶς ἐγωισμούς ἢ ἀναστολές, πιστεύω ὅτι ἡ χορωδία τῆς Τράπεζας εἶναι δικό μου δημιούργημα. Ἡ ἰδέα καὶ οἱ προσπάθειες γιὰ τὴ δημιουργία της εἶναι τῶν παιδιῶν τοῦ πολιτιστικοῦ τμήματος τοῦ Συλλόγου. Τούς ἀξίζουν συγχαρητήρια γι' αὐτό. Πιστεύω ὅμως ὅτι ἡ ὑλοποίηση τῆς ἰδέας μου ἀνήκει.

Μ' ὅλα αὐτὰ θέλω ἀπλὰ καὶ μόνο νὰ τονίσω ὅτι, σάν δημιουργός, ξέρω ὅσο κανεὶς ἄλλος τί ὑλικὸ εἶχα στὰ χέρια μου γιὰ νὰ τὸ πλάσω, τί κόπους κατέβαλα γιὰ νὰ πάρει μιὰ μορφή. Καὶ τέλος, τί ἀγῶνας ἔγινε ὥστε ἡ μορφή αὐτὴ νὰ ἔχει ψυχὴ, νὰ γίνεῖ ἓνα ἐκφραστικὸ μέσο πού νὰ συγκινεῖ καὶ νὰ

χει την άμεσότητα που χρειάζεται για να κατακτήσει τον ακροατή, να του δημιουργήσει ατμόσφαιρα συγκίνησης, χαράς ή ένθουςιασμού. Σάν δημιουργός — δάσκαλος, ξέρω τις ατέλειες (φυσική συνέπεια σ' ένα σύνολο χωρίς μουσική υποδομή και πείρα) όπως επίσης ξεχωρίζω τις ικανότητες και τις δυνατότητες που μπορούν να 'χουν οι μερικοί ή το σύνολο.

Παράλληλα όμως θαυμάζω το πείσμα των χορωδών να πετύχουν το στόχο που θέλαμε μαζί εκείνοι κι' εγώ. Θαυμάζω την προθυμία και τη συνέπεια τους στις πρόβες. Δύσκολη δουλειά όταν δουλεύεις προηγούμενως εξαντλητικά επί ώρες. Θαυμάζω, τέλος, το αποτέλεσμα. Νά σηκώσουν το θάρρος μιάς συναυλίας με έργα όπως το «Γκλόρια» του Βιβάλνι και το «Αξιον έστί» του Μίκη Θεοδωράκη. Έργα δύσκολα που έμαθαν σέ χρόνο ρεκόρ, όταν σκεφθεί κανείς ότι χορωδίες επαγγελματικές με γνώσεις μουσικές και χορωδιακή πείρα, δουλεύουν συστηματικά τουλάχιστον ένα χρόνο, και δέ δέχομαι άρνητική ή κριτική για το αποτέλεσμα όταν, στο σύνολό τους, τ' έργα ήταν δοσμένα μέσα στο πνεύμα τους και με άρτια τεχνική.

Βέβαια, η χορωδία δέν είναι τέλεια. Η πείρα από την τελευταία δουλειά έδωσε τη δυνατότητα στους χορωδούς να δούν πόσες δυσκολίες αντιμετωπίζει μιά έρασιτεχνική χορωδία. Μιά χορωδία βασισμένη σέ μέλη χωρίς μουσικές γνώσεις. Συνειδητοποιήσαν πόσο πρέπει να δουλέψουν για να φτάσουν στο στόχο που 'χει μπει. Νά γίνει η χορωδία της Τράπεζας και από τις καλύτερες έρασιτεχνικές χορωδίες στή χώρα μας. Κι' έδω πρέπει να τονίσω ότι η χορωδία του Συλλόγου των 'Υπαλλήλων της Έθνικής Τράπεζας είναι η μόνη έρασιτεχνική χορωδία που εκφράζει ένα φoρέα.

Απ' όσο ξέρω οι χορωδίες άλλων Τραπεζών και Οργανισμών στο σύνολό τους βασίζονται σέ επαγγελματίες χορωδούς με πολυετή πείρα στο χορωδιακό τραγούδι και φωνές καλλιτεργημένες. Η χορωδία του ΣΥΕΤΕ αποτελείται μ ο ν ο ν από υπαλλήλους της Έθνικής. Ένας λόγος λοιπόν παραπάνω για να γίνουν οι στόχοι πραγματικότητα. Πρέπει ν' αυξηθεί τό έμψυχο υλικό που αποτελεί αυτήν τη στιγμή τη χορωδία και να θελτωθεί ποιοτικά. Με θλίψη μου, άλλη μιά φορά στή διάρκεια της καλλιτεχνικής μου ζωής, συναντώ την αδιαφορία και την άρνηση για συμμετοχή σέ χορωδιακό σύνολο. Είμαστε δυστυχώς ό πιο υποσιτισμένοι χορωδιακά λαός στά Βαλκάνια.

Δέν είναι το παρόντος ή ανάλυση του φαινομένου. Μιά άλλη φορά ίσως μελετήσουμε τί φταίει για τή μουσική φτώχεια που μάς δέρνει. Ας ξαναγυρίσουμε πάλι στή χορωδία μας. Εύκολη δουλειά ή κριτική, μεγαλύτερη όμως βοήθεια για την ποιότητα και την πρόοδο της χορωδίας είναι ή συμμετοχή σ' αυτήν.

Τό φετινό πρόγραμμα θά 'χει περισσότερες απαιτήσεις. Οι εμφανίσεις θά 'ναι περισσότερες. Πιστεύω ότι νέα καλλίφωνα μέλη θά πλαισιώσουν τα παλιά. Σιγά - σιγά θά ξεπεραστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε. Φιλοδοξώ ν' αποκτήσει ή χορωδία τό δικό της ορχηστρικό σύνολο που θ' αποτελείται επίσης από υπαλλήλους της Τράπεζας. Θά πρέπει να υπάρχουν πολλοί καλοί καλλιτέχνες. Έτσι θά γίνει ένα άρτιο σύνολο χορωδίας και Ορχήστρας με πολλές έλπίδες για εμφανίσεις ύψηλου επιπέδου. Όταν υπάρχει κέφι και αγάπη για δημιουργία όλα τά πετυχαίνει κανείς.

Κέφι υπάρχει, αγάπη υπάρχει, γιατί να μην πετύχουμε;

Από τή ζωή τής Χορωδίας

Ύστερα από τις πρώτες εμφανίσεις της χορωδίας, οι συνάδελφοι Μάνης Βλασσόπουλος και Νίκος Δημολίτσας είχαν μιά ενδιαφέρουσα συζήτηση με τά μέλη της γύρω από τις έμπειρίες που απέκόμισαν απ' αυτήν τους τη δραστηριότητα.

Η έλλειψη χρόνου καθιστά δυστυχώς αδύνατη τη δημοσίευση όλης της «συνέντευξης». Έτσι επιλέξαμε τις πιο ολοκληρωμένες απόψεις, ευχαριστούμε όμως όλους τους συνάδελφους για τή συμβολή τους και στή συζήτηση και στο έργο της χορωδίας.

Στήν ερώτηση του συν. Δημολίτσα πώς και γιατί εντάχθηκαν στή χορωδία, τί προσδοκίες είχαν, τί δυσκολίες αντιμετώπισαν αλλά και τί ικανοποιήσεις ένοιωσαν, οι συνάδελφοι απάντησαν:

ΤΟΥΛΑ ΚΑΡΑΚΛΗ: Ξεκινήσαμε τή χορωδία πρίν ένα χρόνο. Έγώ προσωπικά ξεκίνησα από καθαρό μεράκι. Πιστεύω ότι έτσι

ένοιωσαν και οι περισσότεροι από τούς συναδέλφους, αν όχι όλοι.

Δέν περιμέναμε τίποτα, ξεκινήσαμε ίσως με τήν αγάπη του καθενός και τή διάθεση ν' ασχοληθεί λίγο με τή μουσική και για κάτι όπωσδήποτε που βοηθάει και τό χώρο. Δημιουργεί έναν παραπάνω δεσμό με τούς συναδέλφους.

Προσωπικά με βοήθησε πάρα πολύ τό γεγονός ότι μάς ανέλαβε ή Κα Παπαστεφάνου και κατάφερε απ' αυτή τήν ομάδα των συνάδελφων, οι όποιοι ξεκίνησαν μόνο από μεράκι, να φτιάξει μιά ομάδα που να μπορεί να παρουσιάσει κάτι ώραϊο.

Ελπίζω ότι θά ήταν δυνατόν να συμμετάσχουν και άλλοι συνάδελφοι, για να μπορέσει ή χορωδία μας να αποκτήσει μεγαλύτερες δυνατότητες και να προσφέρουμε πολύ περισσότερα.

ΡΟΖΥ ΔΕΚΑΙΣΑΡΗ: Είμαι κι εγώ μέλος της χορωδίας. Καθώς έχω αρκετή πείρα από

άλλες χορωδίες, θά ήθελα νά μιλήσω γιά τίς συλληκές εργασίας της χορωδίας.

Έχουμε αίθουσα πολύ ωραία, πιάνο, καί μαέστρο ή όποια δέν κουράζεται νά μās διδάσκει, μολονότι τό «υλικό» της είναι άπλαιο, μουσικά άπαιδευτο. Όμως μέ τήν καθοδήγηση της μαέστρου, καί τό δικό μας ζήλο μπορούμε νά κατορθώσουμε άρκετά.

Στήν πρώτη συναυλία παρουσιάσαμε φολκλорικά τραγούδια καί κλασσικό έργο Θεοδωράκη καί συνεχίζουμε μέ κλασσική μουσική πλέον. Νομίζουμε ότι μπαίνει σ' ένα πάρα πολύ καλό δρόμο ή χορωδία αλλά χρειάζεται δουλειά, πολλή δουλειά καί υπευθυνότητα από μέρος όλων μās γιά νά συνεχιστεί αυτό τό ωραίο έργο πού είναι καί μία κοινωνική προβολή γιά μās καί μās θγάζει κάπως από τά στενά πλαίσια τοῦ ύπαλληλικού κόσμου.

ΣΙΑ ΜΠΑΛΑΣΚΑ: Είμαι από τήν άρχή πού ιδρύθηκε ή χορωδία. Κι έγώ από μεράκι ξεκίνησα καί μπορώ νά πώ ότι μέ χαρά έρχομαι κάθε φορά καί περιμένω πότε θά γίνει ή πρόβα γιατί μ' άρέσει πού ό περισσότερο συνάδελφοι έχουν τό ίδιο μεράκι κι ένθουσιασμό.

Άπό μία άκατέργαστη ύλη, πού ήμασταν άρχικά, βλέπω ότι συνεχώς προοδεύουμε.

Ποιές ήταν όμως όι έμπειρίες τών χορωδών από τίς δύο πρώτες εμφάνισεις τους;

Κ. ΛΥΜΠΕΡΗΣ: Ξεκινήσαμε δειλά καί διατακτικά, σάν άρχάριοι πού είμαστε, καί φτάσαμε πιά σέ κάποιο σημείο γιά νά εμφανιστοῦμε. Όλοι μās είχαμε μέσα μās τήν άμφιβολία, λέγαμε «άραγε θά πετύχουμε»; Αυτό πού μās έδινε θάρρος ήταν ότι θέλαμε τή μαέστρο μās νά μās δίνει κουράγιο καί σκεπτόμαστε: «γιά νά λέει ή Κα Παπαστεφάνου ότι μπορούμε νά θυγούμε, κάτι θά κάνουμε».

Καί πραγματικά, όταν κάναμε τήν εμφάνισή στο Χίλτον, ένθουσιαστήκαμε.

Άπό κεϊ καί μετά τό ένδιαφέρον μās μεγάλωσε. Προχωρήσαμε μέ περισσότερο θάρρος καί μέ μεγαλύτερο ένθουσιασμό. Τώρα κάνουμε αυτή τή δεύτερη προσπάθεια, πού

είναι πιο σοβαρή, καί πιστεύω ότι μέ τή θέληση όλων μας καί τίς προσπάθειες της μαέστρου θά κατορθώσουμε νά φτάσουμε σέ πολύ ύψηλά επίπεδα. Αυτό εξαρτάται από μās κι εκείνο πού θέλω νά τονίσω είναι ότι πρέπει νά έχουμε συνέπεια όλοι όι συνάδελφοι.

Σ. ΖΑΡΙΦΗΣ: Τό πρώτο θετικό στοιχείο πού υπάρχει στή χορωδία μας είναι ή μαέστρος Κα Παπαστεφάνου. Όποιος έχει ακούσει ότι μαέστρος μας είναι ή Κα Παπαστεφάνου λέει ότι δέν υπάρχει καμμία περίπτωση νά μήν πάμε καλά.

Τώρα όι έντυπώσεις μου είναι ότι, μετά τήν πρώτη εμφάνιση στο Χίλτον ή όποια είχε έπιτυχία, αν κρίνω από τά σχόλια συγγενών, φίλων καί συναδέλφων πού τήν παρακολούθησαν, είχε έπιτυχία, παρ' όλο πού είχε λίγο κόσμο, καί ή συναυλία της Θεσσαλονίκης. Ήταν άσχημος ό καιρός, γι' αυτό είχε λίγο κόσμο. Είμαι θέβαιος ότι, αν τήν έπομένη ήμέρα δίναμε άλλη μία συναυλία, θά ήταν φίσκα τό θέατρο καί θά ήταν καί απέξω κόσμος.

Αυτές όι έπιτυχίες είναι άπόδειξη ότι ή χορωδία πάει καλά. Γιά νά πάει ακόμα καλύτερα, έπαναλαμβάνω ότι θά πρέπει νά έρθουν καί άλλα μέλη, όπως είπε καί ό συνάδελφος Λυμπέρης, καί επί πλέον θά πρέπει νά υπάρχει συνέπεια. Είναι βασική προϋπόθεση γιά τήν έπιτυχία ή συνέπεια.

Η χορωδία είναι ένα άποτέλεσμα συνόλου. Δέν είναι ένα ή δύο ή τρία άτομα μόνο. Είναι πολλά άτομα τά όποια πρέπει συλλογικά νά κάνουν μία δουλειά. Γιά νά γίνει αυτή ή δουλειά πρέπει νά είμαστε συνεπείς στις ώρες μας, στις παρουσίες μας, σ' αυτό πού μās διδάσκει ή μαέστρος. Τά καλαμπούρια θέβαια νά γίνονται, άλλωστε καί ή μαέστρος μās δίνει τό πράσινο φώς, κατά κάποιον τρόπο, γιά νά υπάρχει μία ξεκούραση.

Ελπίζω καί ευελπιστώ, όπως καί όλοι όι συνάδελφοι, ζτι θά πάμε άκόμη καλύτερα. Βασική προϋπόθεση είναι νά μπορέσουμε νά προσελκύσουμε καί άλλα μέλη. Αυτή είναι ή μεγαλύτερη έπιθυμία μας.

Χ. ΒΕΝΙΩΤΗ: Η χορωδία μας αποτελείται από συνάδελφους, όι όποιοι ήρθαν μέ τή

θέλησή τους και με την αγάπη τους για τη μουσική, οι περισσότεροι χωρίς να έχουν γνώση μουσικής. "Όμως, με τη δουλειά τους, με την επιμονή τους και με τη βοήθεια της καλής μας μαέστρου, της πεπειραμένης και αξιόλογης Κας Παπαστεφάνου, έφτασε στο σημείο αυτό και ελπίζω να προχωρήσει και να δώσει πολύ καλύτερα ακόμη αποτελέσματα.

"Εχω επίσης να προσθέσω ότι, ενώ στην αρχή ήμασταν ένα μάζεμα ως πούμε από διαφόρους άσχετους, αυτήν τη στιγμή είμαστε μία χορωδία που θα μπορέσει να αποδώσει έργα καλά και δύσκολα.

Στη συνέχεια ο συν. Μάκης Βλασσόπουλος έθεσε το ερώτημα πώς αντιμετωπίζουν οι συνάδελφοι την πολιτιστική δραστηριότητα του Συλλόγου:

Ρ. ΔΕΚΑΙΣΑΡΗ: Πάνω σ' αυτό άπαντώ ότι αισθάνονται υπερήφανοι, ότι αισθάνονται πράγματι ότι είμαστε όλοι ένα, ότι δημιουργούμε έμεις γι' αυτούς, ότι συμμετέχουν και αυτοί και ότι δεν είναι πλέον απλά υπαλληλικά νούμερα, ως τό πούμε έτσι, στίς γραφομηχανές και στίς αριθμομηχανές αλλά ότι μπορούν να δείξουν έναν πλούσιο συναισθηματικό κόσμο. "Εχουν καταληφθεί έξ άπρόοππου με αυτήν την ώθηση τη μεγάλη την πολιτιστική στό θέατρο και στή χορωδία.

Αυτό τουλάχιστον έχω νοιώσει έγώ από τους συναδέλφους και ενδιαφέρονται να μάθουν και την πρόοδο που θα έχει περαιτέρω η πολιτιστική κίνηση.

Σ. ΜΠΑΛΑΣΚΑ: "Εγώ, που δουλεύω σέ κατάρτημα και συγκεκριμένα στό Μαρούσι, στήν αρχή άκουγα ειρωνικά σχόλια περί χορωδίας, ότι «πάτε και κάνετε τούτο και κάνετε τό άλλο». Προσπάθησα, όσο μπορούσα, να τους έξηγήσω ότι κάνουμε μία σοβαρή δουλειά. Φυσικά, μόλις άκουγαν ότι μαέστρος είναι ή Κα Παπαστεφάνου, ή όποια είναι ένα πολύ σεβαστό καλλιτεχνικό πρόσωπο, τά σχόλια σταμάταγαν. Καί, μετά από τίς συναυλίες που δόθηκαν, δεν ακούω πιά τέτοια.

"Επίσης σ' αυτήν τη μεταστροφή συνετέλεσε και όλη ή δουλειά που γίνεται στό πολιτιστικό. Μέ τό παρόν Δ.Σ. είδαμε παιδικό θέατρο, πολλές εκδηλώσεις που πρίν δεν ύπρχαν σχεδόν καθόλου και όλα αυτά συνετέλεσαν στό να ακούγονται κολακευτικά σχόλια για τό σύνολο της πολιτιστικής δουλειάς που γίνεται.

Τ. ΚΑΡΑΚΛΗ: "Εγώ ύπηρετώ στό Κέντρο Μηχανογραφίας.

Είναι γεγονός ότι αντιμετώπισαμε πολλές δυσκολίες σχετικά μέ τούς συναδέλφους. Προσωπικά έγώ είδα μία αρκετά μεγάλη δυσπιστία και αρκετά μεγάλη ειρωνεία στά πρώτα θήματα της χορωδίας. Προέβλεπαν μέ κάποιο τρόπο την άποτυχία μας.

"Ομολογώ ότι ό τρόπος που δέχτηκαν να έρθουν στή χορωδία σήμαινε ότι μάς κάνανε κάποια χάρη. Δηλαδή, έτσι για να δοϋν, για να κρίνουν τό αποτέλεσμα.

Γεγονός όμως είναι ότι φύγανε ένθουσια-

σμένοι. Είπαν τά καλύτερα λόγια και για τη χορωδία τη δικιά μας και για τό θεατρικό που άρχισε προχτές.

Αυτό μάς κολακεύει αλλά δέ σημαίνει ότι όρισμένοι συνάδελφοι δεν εξακολουθούν να βλέπουν μέ κάποια όχι και τόσο σοβαρή διάθεση την προσπάθεια γενικά του πολιτιστικού.

Πιστεύω, όμως, ότι όσο περνάει ό καιρός τόσο πίο πολλοί θα θέλουν να συμμετέχουν στό Πολιτιστικό.

ΜΑΡΙΑ ΜΑΝΗ: "Αντιδράσεις ύπήρξαν από μερικούς συναδέλφους που έχουν παρωπίδες και δέ θέλουν να δοϋν την έπιτυχία αυτή του Συλλόγου μας.

Δέν καταλαβαίνουν την άνάγκη που ύπήρχε για την ίδρυση μιάς χορωδίας και ενός θεατρικού τμήματος.

Τό Πολιτιστικό δίνει τη δυνατότητα σ' όλους να δημιουργήσουν κάτι, να νοιώσουν τη χαρά της συνεργασίας έξω από τά στενά τραπεζικά πλαίσια και ν' ανακαλύψουν πολλές φορές έναν πλούσιο συναισθηματικό κόσμο που κρύβεται πίσω από κάποιο γκισέ και λογιστικές μηχανές.

Δέν είναι δυνατόν να περιμένουμε να όσουμε πρώτα όλα μας τά συνδικαλιστικά προβλήματα κι ύστερα ν' άσχοληθούμε μέ τά πολιτιστικά θέματα.

Βέβαια, δέ φταίει ό κόσμος που μάς αντιμετώπιζει μέ δυσπιστία. Φταίει ή έλλειψη μουσικής και γενικότερα καλλιτεχνικής παιδείας στόν τόπο μας, τά φτωχά σχολικά μας προγράμματα.

"Υπάρχουν πάρα πολλοί άνθρωποι δυστυχώς που δεν έχουν πατήσει τό πόδι τους σέ θέατρο ή σέ κάποια συναυλία κλασικής μουσικής, ξέρουν όμως πόσες κοσμικές ταβέρνες έχει ή "Αθήνα.

"Όμως, στό χέρι μας είναι μέ τόν ένθουσιασμό μας και μέ τη σωστή δουλειά μας να πείσουμε τουλάχιστον τούς συναδέλφους μας και να τούς αποδείξουμε πόσο ή χορωδία γεμίζει τη ζωή μας, όχι μόνον τη δική μας αλλά και τη δική τους.

Παρακολουθώντας ένα ώραίο πρόγραμμα δέ θα ξεφύγουν για λίγο από την καθημερινή ρουτίνα;

"Ισως μάλιστα σκεφτούν και τη δική τους συμμετοχή.

Ο συν. Μάκης Βλασσόπουλος, κλείνοντας τη συζήτηση, έπεςήμανε ότι στό χώρο μας ύπάρχουν πολλοί συνάδελφοι που έχουν και μεράκι και ταλέντο και όρεξη για συλλογική δουλειά πάνω σέ πολιτιστικά θέματα. Μόνο που συνήθως διοχετεύουν τη δραστηριότητά τους σέ άλλους φορείς. Καί αυτό είναι κρίμα.

Τώρα, μέ την ώθηση που δόθηκε στήν πολιτιστική δουλειά, θα έπρεπε να προσφέρουν τίς όποιες δυνατότητες και τό όποιο ταλέντο διαθέτουν και στό συναδελφικό κοινό.

Καί οι συνάδελφοι αλλά και οι ίδιοι θα βγοϋν ώφελημένοι άπ' αυτήν την «προσφορά».

Άπό τήν παράσταση τοῦ ἔργου τοῦ Γ. Σκούρτη «ΚΟΜΜΑΤΙΑ καί ΘΡΥΨΑΛΑ»

Ἄστεϊο δέν εἶναι;...

Γράφει ἡ Θεατρική Ὁμάδα
τοῦ Πολιτιστικοῦ Τμήματος τοῦ ΣΥΓΕΤΕ

Κάποιος συνάδελφος πού ἀνῆκε στή Θεατρική Ὁμάδα τοῦ Πολιτιστικοῦ τοῦ Συλλόγου μας, ἔπρεσε ἓνα πρῶι πάνω μου καί μέ σακάτεψε στήν κυριολεξία!

— Σιγά ρέ, τοῦ λέω, μέ σκότωσες. Δέν ζύπνῃσες ἀκόμα;

— Δέν εἶναι ἀπό νύστα, μοῦ ἀπάντησε αὐτός.

— Ἀλλά ἀπό τί; τόν ρωτῶ.

— Ἔρεῖς, εἶμαι στό θῖασο τοῦ Πολιτιστικοῦ καί ἔχουμε ἓνα μεγάλο πρόβλημα. Χρειαζόμαστε κάποιον γιά τὰ φωτιστικά καί δέν βρίσκουμε.

— Καί γῶ τί φταίω; τόν ξαναρώτησα.

— Ἐσύ δέν φταίς, ἀλλά, ἂν θέλεις, μπορεῖς νά βοηθήσεις. Ἔρεῖς ἀπ' αὐτά, δέν ἔρεῖς; Εἶναι πολύ ἀπλό, θά ἀναβοσθῇσεις τὰ φῶτα, αὐτό εἶναι ὅλο... θέλεις;

Μοῦ φάνηκε ἀστεῖο καί δέχτηκα. Γιά τό

πόσο ἀπλό ἦταν, τό ξέρω μόνο ἐγώ. Γιά τό ἀστεῖο... θυμᾶμαι καί γράφω παρακάτω.

Γύρω στό Μάη τοῦ '81, ἂν θυμᾶμαι καλά, δύο - τρεῖς σὺγάδελφοι τόλμησαν καί ξεστομίσαν τήν παρακάτω πρόταση:

— Ρέ παιδιὰ, δέν φτιάχνουμε μέσα ἀπὸ τό Πολιτιστικό τοῦ Συλλόγου μας κᾶνα θεατράκι; Καμμιά ὁμάδα πού ν' ἀσχολιέται μέ τό θέατρο καί τὰ σχετικά;

Ἡ ἀπάντηση σπὴν πρόταση ἦταν γέλιο, πολύ γέλιο. Ὅχι θέβαια ἀπὸ τοὺς τολμηροὺς σὺναδέλφους πού τῇ σκέφτηκαν καί σπὴ συνέχεια τήν ξεστόμισαν, ἀλλά ἀπὸ μερικοὺς ἄλλους πού ἔτυχε νά τήν ἀκούσουν. Θά ἦταν ποτὲ δυνατόν ὁ Τραπεζοῦπάλληλος ὁ κακομοῖρης νά γίνεῖ θεατρίνος; Θά μπορούσαν τὰ ποδάρια του νά τόν κρατῇσιν στό σανίδι; Κι ἄς πούμε πὼς τὰ ποδάρια του ἀντεχαν, μέ τό στόμα τοῦ ὅμως τί

θά γινόταν; Θά τό άνοιγε ή θά τό γύρναγε στήν παντομίμα; Τέτοια καί άλλα παρόμοια έρωτηματικά τέθηκαν μετά τό άκουσμα τής έξωφρενικής παραπάνω πρότασης...

Οι δυό - τρεις συνάδελφοι όμως, πού δέν τό έβάζαν εύκολα κάτω, συνέχισαν.

- Παιδιά, είναι κάτι πού τό χρειάζεται ό Σύλλογός μας, ό Κλάδος μας όλόκληρος, έμείς οι ίδιοι, θά πετύχει, θά δείτε.

Κι αγάλι - αγάλι έγινε ή άγουρίδα μέλι καί δειλά - δειλά κάποια στιγμή κυκλοφόρησε μιά ανακοίνωση πού μέ λίγα λόγια καλούσε όλους τούς θεατρικά πιστούς νά προσέλθουν καί από κοινού νά δουλέψουν γιά μιά σωστή θεατρική Όμάδα...

Μετά τήν κυκλοφορία τής ανακοίνωσης, άρχισε ή άναμονή, τό «περίμενε», πού λένε. Θά 'ρθει κανείς, δέ θά 'ρθει; Άναρωτιόντουσαν οι δυό - τρεις συνάδελφοι καί περιμεναν μέ άγωνία τ' άπόγευμα πού άριζε ή ανακοίνωση.

Τ' άπόγευμα βέβαια δέν άργησε νά 'ρθει. Ήρθε, καί μαζί του ήρθαν καί μερικοί (πολλοί λίγοι, άν σκεφθεί κανείς ότι τό δίκτυο τής Άθήνας - γιατί τήν έπαρχία δέν τήν υπολόγιζαν, αυτό δά τούς έλειπε - ήταν μερικές χιλιάδες). Κι όταν λέμε λίγοι τό έννοούμε, έ;

Μετρημένοι στά δάχτυλα! ΉΑ, ρέ θεατρόφιλε Τραπεζοϋπάλληλε!!!

Τέλος πάντων. Κάλιο δέκα, παρά τρεις κι ό κούκος. Είχε σημειωθεί κάποια πρόσδος, κάποια άρχή!

Κάθονται λοιπόν κάτω οι άνθρωποι καί τό συζητάνε. Κανείς βέβαια δέν πίστευε πώς μέσα άπ' αυτούς τούς λίγους θά φτιαχνότανε θεατρική ομάδα, αλλά τούς άφηναν νά όνειρεύονται, άλλωστε τζάμπα ήτανε. Αυτόι, πάντως, συζητάγανε, τή θρίσκανε στό κουβεντιαστό. Ήρες όλόκληρες, τί διάλογο λέγανε; Γιά νά μη γίνομαι όμως αδιάκριτος, πηγαίνω παρακάτω...

Ή ομάδα άρχισε νά παρουσιάζει ένδιαφέρον. Μετά από λίγες μέρες λοιπόν, έμφανίζονται καί μερικοί άκόμα. Έρχονται κι άλλοι πού κατέχουν από θέατρο - έτσι δήλωσαν - αλλά ξαφνικά φεύγουν.

Ό λόγος άγνωστος...

Τώρα θά μου πείτε, τί άγνωστος! Τί νά κάνανε οι άνθρωποι μέσα στό άσχετολόι; Νά γινόντουσαν καί ρεζίλι;

Πέρασαν τρεις μήνες περίπου καί τά πράγματα άρχιζαν καί ξεκαθάριζαν. Έφευγαν μερικοί, έρχόντουσαν κάποιοι άλλοι, ώπου ξαφνικά γύρω στά τέλη του Σεπτέμβρη, σταμάτησε τό πηγαίνελα, συνήλθαν οι άν-

Ή θεατρική Όμάδα στό φέρι - μπώτ του Ρίου, ταξιδεύοντας γιά τά Γιάννενα

θρωποι, έμειναν καμιά δεκαπενταριά — άπογραφή. Όκτώβρη — διαλέξανε τό έργο πού θ' άνέβαζαν, γιά όσους δέν τό γνωρίζουν τό γράφω: «ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΘΡΥΨΑΛΑ» του Γ. Σκούρη, μοιράστηκαν τούς ρόλους καί άρχισαν νά δουλεύουν. Έέέ, καί άρχισε μιά πλάκα, άδελφέ μου!!!

Νά χάνει ή μάνα τό παιδί καί τό παιδί... τά λόγια του!!! Προβλήματα μεγάλα, έλλείψεις τεράστιες, γνώσεις σχεδόν άνύπαρκτες, πείρα μηδέν... Συνθήκες δουλειάς καί προετοιμασίας; Νά φεύγουνε οι χριστιανοί με τό κλείσιμο στό στόμα, με τή γκρίνια του προϊσταμένου, με τήν παραξενιά του διπλανού τους καί γραμμή γιά δουλειά, γιά πρόβα, πού λένε στό θέατρο.

Νηστικοί, ξεθεωμένοι, πτώματα...

Λίγες μέρες άδεια πού ζητήθηκαν κάποια στιγμή, γιά νά ξελαφρώσουν από τό βάρος, δόθηκαν συνοδεία «ψαλμών»:

— Όλα τά 'χαμε, τό θέατρο μās μάρανε...

— Θεατρίνοι, τή βρίσκετε, έ;

— Δουλεύουμε γιά πάρτη σας. (Αύτοι άραγε γιά ποιανού πάρτη δούλευαν;).

Τέλος πάντων οι άνθρωποι, άν έξαιρέσουμε τήν ήθική τους ικανοποίηση, είχαν πάθει μεγάλη πλάκα, είχαν κουραστεί άφάνταστα. Η προσωπική τους ζωή είχε μπει στό περιθώριο. Τά Σαββατοκύριακά τους έξανεμιζονταν στίς πρόδες. Από Παρασκευή βράδυ σέ Δευτέρα πρωί. Ξενύχτι νά δούν τά μάτια σας... Καί νά σημειωθεί παρακαλώ πώς άρκετοί άπ' αυτούς ήταν οικογενειάρχες με γυναίκα καί παιδιά!

Τώρα θά μου πείτε: Σιγά μωρέ, τόσο καπμό τό 'χαν πιά; τόσο μεράκι;

Μά val...

Άκριβώς τό μεράκι ήταν πού τούς κραταγε όρθιους. Η αγάπη τους γιά τό θέατρο, τό μικρόβιο, πού λένε. Άλλιώς οίγουρα δέ θά κατάφερναν τίποτα, σίγουρα δέ θά 'φταναν εκεί πού τελικά έφτασαν...

Λίγες μέρες πριν τήν πρεμιέρα κάποιοι δέν άντεξαν στό ρυθμό κι έφυγαν! Λίγο κενό, άμυχανία... Λυπήθηκαν μά συνέχισαν με διπλούς ρόλους πιά, σάν νά μή τούς έφταναν οι πρώτοι.

Καί ξαφνικά, χωρίς καλά — καλά νά τό καταλάβουν, είχε σημάνει ή ώρα τής πρεμιέρας γιά τό θίασό τους.

Πρώτη του Φλεβάρη.

Δευτέρα βράδυ.

Θέατρο ΔΙΟΝΥΣΙΑ.

Όλα κρεμόντουσαν από μιά κλωστή.

Η αίθουσα γέμιζε έπικίνδυνα.

Αύτοι, κρυμμένοι στά παρασκήνια, προσπαθούσαν νά είναι ήρεμοι, συγκεντρωμένοι καί νά 'χουν τό μυαλό τους μονάχα στούς ρόλους τους.

Έπειδή όμως αυτά δέ γίνονται πουθενά, ξαφνικά, κάτι άλλο άρχισε νά συμβαίνει. Κάθε δεκάλεπτο έκαναν τήν έπίσκεψή τους στήν τουαλέτα. Άργότερα κάθε πεντάλεπτο, κάθε δίλεπτο. Τήν τελευταία μισή ώ-

ρα έμειναν πιά μόνιμα εκεί κι άνέβηκαν μόνο με τό χτύπημα τής έναρξης.

Τά ρίγη, οι τρεμούλες, ό κρύος ιδρώτας, οι ζαλάδες, ό πονοκέφαλος καί οι 120 παλμοί τό λεπτό, ήταν τά βασικά γνωρίσματα τους κείνο τό βράδυ.

Κι άρχισαν, κι έπαιξαν καί τέλειωσαν...

Κι έκλεισαν τά κακά στόματα κι άνοιξαν τά καλά...

Οι συνάδελφοι ένθουσιασθηκαν.

Οι τρεις προγραμματισμένες παραστάσεις στό θέατρο Διονύσια έγιναν πέντε.

Η έκτη καί ή έβδομη παράσταση στά Γιάννενα...

Η όγδοη στό Χολαργό...

Η ένατη στήν Κερατέα...

Η δέκατη στή Λειβαδιά...

Η ένδέκατη στή Δραπετσώνα...

Οι θεατές πάνω άπό έφτά χιλιάδες.

Άοτειό δέν είναι;

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Σέ ύπηρεσία του Κεντρικού Καταστήματος:

Συνάδελφος του Φυσιολατρικού Τμήματος συγκεντρώνει τίς συμμετοχές γιά τήν έπίσκεψη στό ΚΟΥΤΟΥΚΙ Παιανίας.

"Άλλος συνάδελφος, περαστικός, ρωτάει:

— Τί κάνετε έδω, θρέ παιδιά;

— Γιώργο, δέν έρχεσαι κι εσύ μαζί μας στό Κουτούκι;

— Καί γιατί όχι; Πότε θά πάμε;

— Τήν Κυριακή. Τώρα δόσε μου, άν θέλεις, 100 δρχ. γιά προκαταβολή.

— Προκαταβολή γιά τό κρασί; Άλλο κι αυτό πάλι.

— Ποιό κρασί, Γιώργο; Μέ δουλεύεις τώρα;

— Έγώ σέ δουλεύω; Τώρα δέ λέγατε νά πάμε γιά κρασί σέ κουτούκι;

Αύθεντικό, δυστυχώς...

Κουλτουριάρης, κομψός, νέος καί ώραιος, βρίσκεται στό Ηρώδειο γιά νά παρακολουθήσει παράσταση αρχαίας τραγωδίας. Περιμένοντας τήν έναρξη, στρέφεται στούς φίλους του:

— Έπιτέλους, θρέ παιδιά, τί θά γίνει; Κάθε χρόνο βλέπουμε όλο τίς ίδιες καί τίς ίδιες αρχαίες τραγωδίες. Τέλος πάντων, οι άρμόδιοι στά ύπουργεία καί στόν Τουρισμό δέν μπορούν νά βρούν τ' άπαραίτητα κοντύλια γιά νά γραφτεί καί καμιά νέα άρχαία τραγωδία;

ΚΟΝΤΑ στή φύση

ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ :

Μέσο ἡ αὐτοσκοπός;

Γράφει ὁ σδ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΖΩΤΟΣ

Κεντρικό Κατάστημα

Στό προηγούμενο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ μας εἶχαμε γράψει γιὰ τὴν ὀρειβάσια καὶ τὴ σχέση της μὲ τὴν ἑλληνικὴ ὀρεινὴ φύση. Μετὰ τὴ δημιουργία τοῦ φυσιολατρικοῦ τμήματος καὶ τὴ μεγάλη πραγματικὰ ἀνταπόκριση ποὺ εἶχε μεταξὺ τῶν συναδέλφων καὶ μετὰ τὶς καλοκαιρινές διακοπές, θεωροῦμε ὑποχρέωσή μας νὰ συνεχίσουμε τὰ ἄρθρα πάνω σὲ ὅ,τι ἔχει σχέση μὲ τὰ βουνὰ μας καὶ εἰδικότερα μὲ τὴν ὀρειβάσια.

Πρὶν ὅμως ἀσχοληθοῦμε, σὲ μελλοντικὰ ἄρθρα, μὲ τὰ ὁμορφα βουνὰ τῆς πατρίδας μας καὶ τὴν περιγραφή τους, θὰ ἦταν σωστό νὰ δώσουμε ὁρισμένες πληροφορίες πάνω στό μέσο ποὺ χρησιμοποιοῦμε γιὰ νὰ γνωρίσουμε καὶ κατ' ἐπέκταση νὰ κατακτήσουμε ἕνα βουνό, δηλαδὴ τὴν ὀρειβάσια.

Ἡ συνολικὴ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν ἐξερεύνηση τοῦ βουνοῦ καὶ τὴν κατάκτηση τῆς κορυφῆς του λέγεται ὀρειβάσια. Γιὰ νὰ ἀνέβει κανεὶς στὶς πλαγιές ἑνὸς βουνοῦ καὶ νὰ φθάσει στὴν κορυφή, πρέπει νὰ βρίσκεται σὲ πολὺ καλὴ σωματικὴ κατάσταση καὶ ὑγεία. Αὐτὸ κύρια προϋποθέτει ὅτι δὲν καπνίζει καὶ δὲν κάνει καταχρήσεις. Δὲν ἐννοοῦμε φυσικά ὅτι δὲν θὰ κάνει τὴ ζωὴ του, μιλάμε μόνο γιὰ ἀκρότητες. Χρησιμοποιεῖ λοιπὸν τὴ σωματικὴ του δύναμη, ἐάν δὲν ὑπάρχει πρόβλημα στὴν ἀνάβαση, γιὰ νὰ φθάσει στὴν κορυφή. Ἐάν ὅμως ὑπάρχει πρόβλημα π.χ. παγωμένο χιόνι ἢ ἕνας θράχος, τότε γιὰ τὴν ἀσφάλειά του θὰ χρησιμοποιήσῃ τεχνικά μέσα γιὰ ν' ἀνέβει.

Πρὶν ἀναφέρουμε ὅμως λίγα γι' αὐτὴν τὴν τεχνικὴ, πρέπει νὰ κάνουμε ἕνα διαχωρισμὸ στὰ βουνὰ. Τὰ χαμηλὰ βουνὰ, μέχρι 1000 μέτρα ὑψόμετρο, τὰ μεσαῖα ἀπὸ 1000—2500 μ. καὶ τὰ ψηλὰ μέχρι 8800 ('Ἰ-μαλάια). Οἱ κατηγορίες αὐτές κατὰ ὑψόμετρο εἶναι σχετικές, ἀνάλογα μὲ τὶς περιοχές.

Στὴν ὀρειβάσια μᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερο τὸ μέσο βουνό καὶ, στὴν πιὸ ἐξελιγμένη μορφή της, τὸ ψηλό. Ἡ ὀρειβάσια εἶναι τὸ μέσο γιὰ νὰ κυριαρχήσῃ κανεὶς σ' ἕνα βουνό, νὰ γίνῃ ἕνα μὲ τὴ φύση. Δὲν ἔχει σημασία ἂν ὁ ὀρειβάτης βρίσκεται σὲ χαμηλὸ ἢ ψηλὸ βουνό ἢ στό χιόνι ἢ στό δάσος, ἢ στὴν κορυφή. Ἀρκεῖ πού βρίσκεται ἐκεῖ πάνω στό βουνό. Αὐτὴ ἡ ἐπαφή, σὲ ὁποιαδήποτε μορφή, μὲ τὴ φύση εἶναι αὐτὸ πού τὸν συναρπάζει.

Ἄς σημειώσουμε ὁρισμένα χαρακτηριστικά τοῦ βουνοῦ γιὰ νὰ πάρουμε μιὰν ἰδέα. Ἡ βλάστηση ὑπάρχει μέχρι τὰ 2000 μέτρα περίπου. Μετὰ ἀρχίζει ἡ λεγόμενη ἀλπικὴ ζώνη. Μερικοὶ νομίζουν ὅτι τὸ βουνό μετὰ τὰ 2000 μ. εἶναι γυμνό. Κι ὅμως τὸ χαμηλὸ πράσινο καὶ τ' ἀγριοπούλυο δα εἶναι τόσα πολλὰ πού, συχνά, σὲ συναρπάζουν περισσότερο κι ἀπὸ μιὰ πυκνὴ βλάστηση. Στὰ μεγάλα ὑψόμετρα, λόγω τῶν καιρικῶν συνθηκῶν, δὲν ὑπάρχουν δέντρα. Πολλές φορές ἐκεῖ ὑπάρχουν μόγιμα χιόνια ἢ παγετώνες.

Ἐπίσης, ὅσο αὐξάνει τὸ ὑψόμετρο, μειώνεται ἡ ἀτμοσφαιρικὴ πίεση καὶ ἡ ἀνάλογα ὀξυγόνου. Αὐτὸ ὅμως παρατηρεῖται

Μιά ομάδα συναδέλφων στην κορυφή του Πάρωνα, σέ υψόμετρο 1981 μέτρων (έκδρομή Φυσιολατρικού Τμήματος του ΣΥΓΕΤΕ, 22-23/5/1982).

έντονα στά έκτός Ελλάδας βουνά. Για τὰ διάφορα μέρη τοῦ βουνοῦ ὑπάρχουν ξεχωριστές όνομασίες π.χ. κορυφή, ὀρθοπλαγιά, λούκι, ζωνάρια, διάσελο, ὄροπέδιο, λάκα κ.λπ. "Ετοι μπορούμε καί έντοπίζουμε διάφορα σημεῖα τῶν βουνῶν.

Ἀκόμη ὑπάρχει ἕνα ἄλλο σημαντικό σημεῖο πού πρέπει νά γνωρίζουμε γιά τό βουνό, ὁ καιρός. Μπορεῖ νά ξεκινήσουμε μέ ἡλιοφάνεια καί νά καταλήξουμε σέ χιονοθύελλα. Γι' αὐτό προβλέπουμε τόν καιρό πάντα πρίν ξεκινήσουμε, ἀπό τὰ σχετικά δελτία συνήθως, καί παίρνουμε τὰ κατάλληλα μέτρα.

Στό βουνό ὑπάρχουν καί ὀρισμένοι κίνδυνοι π.χ. θύελλες, λιθοπτώσεις, χιονοστιβάδες, τὰ τοσιανόσκυλα κ.λπ. Αὐτά ὅλα ὅμως δέν ἀποτελοῦν κίνδυνο ἂν ἐφαρμόσουμε τὰ κατάλληλα μέτρα. Πάντως οἱ κίνδυνοι στό βουνό εἶναι πολύ λιγότεροι ἀπ' αὐτούς πού ἀντιμετωπίζουμε στό δρόμο πού περπατᾶμε. Αὐτό τό ἐπισημαίνουμε διότι οἱ ἐλληνικές ἐφημερίδες ἔχουν δημιουργήσει ἕνα «σῆριαλ» ἀνεύθυνης πληροφόρησης γιά τυχόν ἀτυχήματα στό βουνό, χωρίς ν' ἀναφέρουν ὅτι ἡ κύρια αἰτία γι' αὐτά εἶναι ἡ ἐπιπολαιότητα, χαρακτηριστικό δυστυχῶς πολλῶν Ἑλλήνων.

Ἵπάρχει τέλος ὁ ἐξοπλισμός πού ξεκινάει ἀπό τίς κατάλληλες ἀρβύλες μέχρι τό κασμάδακι (πιολέ) γιά τό χιόνι, τό σακί διο κ.λπ. Αὐτά θά ἐπιδεικτοῦν μέ λεπτομέ-

ρειες σέ ὅσους ἐνδιαφερθοῦν γιά τήν ὀρειβάσια, σέ κάποια μελλοντική ἐκδήλωση πού θά κάνουμε.

"Ὑστερα ἀπό τὰ λίγα αὐτά γενικά στοιχεία πού ἀναφέραμε, νομίζουμε ὅτι μπορούμε νά συμπεράνουμε πῶς ἡ ὀρειβάσια δέν εἶναι αὐτοσκοπός. Δέν κάνουμε ἀνάβαση σ' ἕνα βουνό μόνο καί μόνο γιά νά κάνουμε ἀνάβαση. Ἡ ὀρειβάσια εἶναι τό μέσο πού μᾶς φέρνει κοντά στή φύση, στά στοιχεία πού τή συνθέτουν καί πού μᾶς ἐπιτρέπει, προσπαθώντας νά ξεπεράσουμε τόν ἑαυτό μας, νά κάνουμε ἕναν ὠραῖο ἀγῶνα γιά νά φθάσουμε στήν κορυφή. Κι ἐκεῖ νοιώθουμε κάτι διαφορετικό. Μιάν ἱκανοποίηση ἀγνωστη σέ πολλούς. "Ε νά μεγαλεῖο θά μπορούσαμε νά πούμε. Ἡ συντροφικότητα ἐπίσης πού δημιουργεῖται στό βουνό δέ διακρίνει ἡλικίες, κοινωνική θέση ἢ ἐπάγγελμα. "Όλοι εἶναι τό ἴδιο. Μιά ομάδα γεμάτη χαρά καί ἀποφασιστικότητα.

Ἐλπίζουμε ὅτι ἡ ἀνταπόκριση τῶν συναδέλφων θά εἶναι σημαντική, ὅπως καί σέ προηγούμενες ἐκδηλώσεις, ὥστε νά δημιουργήσουμε μιά σωστή προσπάθεια στό κῶρο μας. Ἡ συνεργασία ἐπίσης μέ τόν Ἑλληνικό Ὀρειβατικό Σύνδεσμο Ἀθῆνας θά μᾶς δώσει σωστές βάσεις, λόγω τῆς ἐξειδίκευσης καί πείρας πού ἔχει ὁ ΕΟΣ. Ἐπίσης ὑπενθυμίζουμε ὅτι σύντομα θά γίνουν ἐνημερωτικές συγκεντρώσεις καί προβολές διαφανειῶν, πού θά γνωστοποιηθοῦν ἐγκαιρα μέ ἀνακοινώσεις.

Έκδρομή - Ανάβαση στο Μαίναλο

Γράφει ο σδ. ΠΕΤΡΟΣ ΡΩΜΑΝΑΣ

Κατάστημα Συντάγματος

Τό Φυσιολατρικό Τμήμα του ΣΥΕΤΕ, σέ συνεργασία μέ τόν Ε.Ο.Σ. Ἀθήνας, πραγματοποίησε τό Σαββατοκύριακο 22-23/5/1982 έκδρομή - ανάβαση στό Μαίναλο. Στή συνέχεια γίνεται μία περιγραφή αὐτῆς τῆς πετυχημένης φυσιολατρικῆς ἐκδήλωσης.

ΣΑΒΒΑΤΟ 22)5)82: Ἀναχώρηση στίς 4 παρά τέταρτο ἀπό τά γραφεῖα τοῦ Ε.Ο.Σ. Ἀθήνας μέ προορισμό τήν Τρίπολη ὅπου θά διανυκτερεύσουμε. Ἀρχηγός τῆς ἐκδρομῆς εἶναι ὁ ὀρειβάτης Τάκης Τσατσώνης καί στό πούλμαν εἴμαστε 44 άτομα συνάδελφοι καί ὀρειβάτες μαζί. Ἀπό τό μικρόφωνο ἀκούγεται ἡ φωνή τοῦ ἀρχηγοῦ «Φίλοι μου ἀγαπημένοι, σᾶς καλωσορίζω στήν ἐκδρομή μας στό Μαίναλο». Πολλά χειροκροτήματα γιά τήν εἰσαγωγή τοῦ ἀρχηγοῦ ἀκούγονται ἀπό τή γαλαρία.

Στίς 4.30 μ.μ. περνᾶμε τή γέφυρα τοῦ Ἰσμοῦ καί κατευθυνόμαστε πρὸς τοὺς Μύλους, ὅπου φθάνουμε μετὰ ἀπὸ μιάμιση ὥρα καί σταματᾶμε γιά ἓνα εἰκοσάλεπτο. Εὐκαιρία δέ χάνουν οἱ συνάδελφοι Πέτρος Ρωμανός καί Φανή Νικολοπούλου καί φορᾶνε γρήγορα τὰ μαγιό τους γιά ἓνα μπάνιο στή θάλασσα. «Κρυάδες» θέσια γιά τοὺς ὑπόλοιπους πού παρακολουθοῦν ἀπὸ τήν παραλία ντυμένοι ἀλλά, ὅπως φαίνεται, ἡ θάλασσα ἦταν ἀρκετὰ καλή καί εὐχαριστήθηκαν. Συνεχίζουμε τή διαδρομὴ καί στίς 8 μ.μ. φθάνουμε στήν Τρίπολη. Ἐδῶ γίνεται τακτοποίηση ἀρκετῶν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐκδρομῆς στό ξενοδοχεῖο ΑΚΡΟΠΟΛ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι πᾶνε μέ τό πούλμαν στό καταφύγιο γιά νά διανυκτερεύσουν σέ φυσικό περιβάλλον... οἱ τυχεροί...

Τό θράδυ, ὅσοι μείναμε στήν πόλη, ἀρχίζουμε τό σεργιάνι στήν πλατεία καί στοὺς δρόμους ὅπου ἔχουν θγεῖ ὅλοι οἱ κάτοικοι καί περιδιαβαίνουν πάνω κάτω στήν Κεντρικὴ πλατεία. Κοπελλιές καί ἀγῶρια στό νυφοπάζαρο. Μόλις ἀρχίζει νά σκοτεινιάζει καί στήν εἴσοδο τῆς πλατείας φαίνεται νά ἔρχεται πολὺς κόσμος. Γίνεται ἡ λιτανεία τῶν προστατῶν μαρτύρων Δημητρίου καί Παύλου στοὺς δρόμους τῆς πόλης.

Ἀφοῦ φάγαμε σ' ἓνα ταβερνάκι, γυρνᾶμε στό ξενοδοχεῖο στίς 11.30 μ.μ. γιά ὕπνο

Τό πρωὶ πρέπει νά ξυπνήσουμε νωρίς γιά νά συναντήσουμε τοὺς ὑπόλοιπους στό καταφύγιο καί νά ξεκινήσουμε γιά τήν κορυφή... καληνύχτα...

ΚΥΡΙΑΚΗ 23)5)82: Ξυπᾶμε στίς 6 π.μ., ἐτοιμαζόμαστε καί ξεκινᾶμε γιά τό ὄροπέδιο τῆς Ὀστρακίνας (ὕψ. 1540 μ.) πού ἀπέχει 28 χλμ ἀπὸ τήν Τρίπολη καί ὅπου βρίσκεται τό καταφύγιο πού μᾶς περιμένουν οἱ ὑπόλοιποι.

Φθάνουμε στίς 8 ἀκριβῶς. Εἴμαστε ἐντάξει στό ραντεβού μας.

Ἀφοῦ συγκεντρωνόμαστε ὅλοι μαζί, ξεκινᾶμε γιά τήν κορυφή τοῦ Μαίναλου πού ὑψώνεται πάνω μας. Εἶναι μιά ἀνηφορικὴ διαδρομὴ καί ὁ ἀρχηγός μας ἀκολουθεῖ μιά πορεία ἑλικοειδῆ στό μονοπάτι πού σκαρφαλώνει στήν πλαγιά τοῦ βουνοῦ. Ὁ ἥλιος ἔχει θγεῖ καί οἱ ἀκτίνες του μᾶς ζεσταίνουν ἀρκετὰ μέ ἀποτέλεσμα νά τρέχει ἰδρώτας στά μέτωπά μας. Μετὰ ἀπὸ μιά ὥρα περίπου ἀνηφορικῆς διαδρομῆς φθάνουμε στήν κορυφή. Λέγεται Προφήτης Ἡλίας καί ἔχει ὑψόμετρο 1981 μ. Καθόμαστε δίπλα στό ὑψομετρικὸ ταυμεντένιο κολωνάκι καί ξεκουραζόμαστε. Τρῶμε σάντουιτς καί φρούτα ἀπολαμβάνοντας τή θέα. Λίγο πῖο χαμηλὰ ὑπάρχουν σέ ὑψόμετρο μέρη χιονοῦρες, δηλαδή γούπατα γεμάτα μέ χιόνι πού δέν ἔχει λιώσει καί καλύπτει μεγάλα μέρη κοντὰ στήν κορυφή.

Μετὰ ἀπὸ μισή ὥρα ξεκούρασης ξεκινᾶμε τό κατέβασμα πρὸς τό δασικὸ δρόμο πού οδηγεῖ στή Βυτίνα καί ὅπου μᾶς περιμένει τό πούλμαν γιά τήν ἐπιστροφή. Ἡ διαδρομὴ εἶναι θαυμάσια καί γίνεται μέσα ἀπὸ ἔλματα καί πουνάρια. Ὁ καθαρὸς ἀέρας γεμίζει τὰ πνευμόνια μας δίνοντάς μας δύναμεις γιά νά συνεχίσουμε τήν πορεία.

Προχωρᾶμε συνέχεια ἀκολουθώντας τό δασικὸ δρόμο. Σταματᾶμε πότε - πότε γιά νά ξεκουραστοῦμε καί γιά νά θαυμάσουμε

τά αιωνόβια δέντρα. Στό πλάι τοῦ δρόμου, σέ ἄρκετά σημεία, συναντᾶμε ὑλοτόμους πού ἔχουν στοιβαγμένους κομμένους κορμούς δέντρων καί ἐτοιμάζονται νά τούς φορτώσουν μέ προορισμό τά χωριά τῆς περιοχῆς.

Μετά ἀπό 4 ὥρες πεζοπορείας στό δάσος φθάνουμε πάνω ἀπό τή Βυτίνα καί σταματᾶμε ἀνάμεσα στά ἔλατα γιά τό μεσημεριῆτικο φαγητό. Ἐκεῖ μετριόμαστε καί θρίσκου μέ ὅτι λείπουν δύο συνάδελφοι. Τί νά γίναν ἄραγε; Μήπως χάθηκαν ἢ ἔμειναν πίσω; Θά τούς περιμένουμε μέχρι νά τελειώσουμε τό φαγητό καί θά δοῦμε τί θά γίνει. Μερικοί ἀρχίζουν νά φωνάζουν δυνατά μήν τυχόν καί ἀκουστοῦν οἱ φωνές τους ἢ μήπως μᾶς ἀπαντήσουν.

Τελειώνουμε τό φαγητό καί ἀκόμα δέν ἔχουν φανεῖ. Ἀποφασίζουμε νά συνεχίσουμε μέχρι τή Βυτίνα καί νά τούς περιμένουμε ἐκεῖ. Κατηφορίζοντας πρὸς τό χωριό περνᾶμε ἀπό μιά πηγὴ καί ξεδιψᾶμε μέ τό καθαρό παγωμένο νερό τῆς.

Φτάνουμε στίς 1-30 τό μεσημέρι καί μπαίνοντας στό χωριό νάτοι μπροστά μας οἱ δύο χαμένοι συνάδελφοι.

«Βρέ παιδιά, πού ἦσαστε καί χαθήκατε;

Ξελαρυγγιαστήκαμε φωνάζοντας γιά νά μᾶς ἀκούσετε καί σεῖς ἦσαστε ἐδῶ!».

Ἀπ' ὅτι μᾶς λένε, πῆραν λάθος μονοπάτι γιατί ἔμειναν λίγο πίσω ἀπὸ τούς ὑπόλοιπους καί ἔφτασαν κατευθεῖαν στό χωριό ἐνῶ ἡμεῖς οἱ ὑπόλοιποι σταματήσαμε γιά φαγητό στά ἔλατα. Τέλος καλὸ, ὅλα καλά.

Στίς 4 τό ἀπόγευμα μπαίνουμε στό πούλμαν καί ξεκινᾶμε γιά τὴν ἐπιστροφή στὴν Ἀθήνα. Ἀρχίζουμε τὰ τραγούδια καί τίς φωνές, παρόλο πού εἴμαστε ὅλοι κουρασμένοι ἀπὸ τὴν πεζοπορεία. Ὁ ὁδηγός θάζει στό κασσετόφωνο χορευτικὰ τραγούδια καί ὁ διάδρομος τοῦ πούλμαν μετατρέπεται σὲ πίστα χοροῦ. Μπράβο κουράγιο!

Περνάμε τὸν Ἰσθμό καί συνεχίζουμε γιά τὴν Ἀθήνα. Σέ λίγο σκοτεινιάζει καί φαίνονται ἀπὸ μακριὰ τὰ φῶτα τῆς πόλης. Ἄλλῃ μιά πετυχημένη ἐκδρομὴ τοῦ Φυσιολατρικοῦ τμήματος τοῦ Συλλόγου μας τελειώνει καί ὅλοι εὐχαριστημένοι ξεναγυρνᾶμε στὴν καθημερινή ρουτίνα.

Τὴν ἄλλῃ φορὰ θά ξεκινήσουμε πάλι γιά τὴ φύση καί τὸν καθαρό ἀέρα καί θά ξεχάσουμε γιά λίγο τὰ τσιμεντένια κουτιά καί τὸ νέφος.

Μακάρι νά μπορούσαμε πιό συχνά.

Ἀπὸ ἀνάβαση τοῦ Φυσιολατρικοῦ Τμήματος στὴν Πάρνηθα (πηγὴ Σκίπια, Γενάρης 1982)

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Εισαγωγικό σημείωμα γιά τή σύγχρονη έλληνική ποίηση

Γράφει ο σδ. ΖΗΣΗΣ ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ

Κατάστημα Περιστερίου

«Η ύπαρξη ποιητῶν πιστοποιεῖ πῶς
πορευόμαστε ἀκόμα ὅπως τό πρῶτο
κερί πιστοποίησε τό σκοτάδι...»
(ΑΡΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ)

Στήν Ἑλλάδα σήμερα ὁ ποιητικός λόγος —παρ' ὅλη τή μεγάλη του κληρονομιά— θρίσκει μακριά ἀπό τίς πλατιές μάζες τοῦ κόσμου. Στήν πατρίδα τοῦ Ὀμήρου καί τῆς Σαπφούς τό ἔργο τῶν ποιητῶν παραμένει μᾶλλον ἀγνωστό· δέν ξεπερνάει συνήθως τό φράγμα ἑνός περιορισμένου κοινοῦ. Ἡ πολιτεία τῆς δεξιᾶς κατάφερνε χρόνια τώρα νά θέτει στό περιθώριο καί νά υποβαθμίζει κάθε γνήσια καί προσοδευτική πνευματική δημιουργία.

Ὡστόσο, τά τελευταῖα 50 χρόνια ἡ ἑλληνική ποιητική ἔκφραση ἔφθασε σ' ἕνα πολυψηλὸ ἐπίπεδο καί ἀπέσπασε τή διεθνή ἀναγνώριση (βραβεῖα Νόμπελ, Λένιν, τιμητικές διακρίσεις Ἀκαδημιῶν, Πανεπιστημίων κ.ἄ. γιά ἀρκετοὺς ποιητές μας).

Στή χώρα μας ἡ πιό γνωστή —γιά νά ἀκριβολογοῦμε, ἡ λιγότερο ἀγνωστή— εἶναι ἡ ποιητική «γενιά τοῦ 1930» (Γ. Σεφέρης, Α. Ἐμπειρίκος, Ν. Καθθαδίας, Ν. Ἐγγονόπουλος, Ὁδ. Ἐλύτης, Γ. Ρίτσος, Ν. Βρεττάκος κ.ἄ.), ἐνῶ οἱ ποιητές τῆς λεγόμενης «μεταπολεμικῆς γενιάς» (Μ. Ἀναγνωστάκης, Ν. Σαχτούρης, Τ. Πατρικίος, Τ. Λειβαδίτης, Α. Ἀλεξάνδρου, Μ. Μουζάκη, Μ. Κατσάρος, Δ. Παπαδίστας κ.ἄ.) λειτούργησαν σ' ἕνα πιό κλειστό κοινό.

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τοὺς σύγχρονους ποιητές μας, τῆς «γενιάς τοῦ 1970 ἢ γενιάς τῆς Ἀμφισβήτησης», (γιά τοὺς ὁποίους καί τού-

τη ἡ γραφή), αὐτοὶ εἶναι κατὰ κανόνα ἀγνωστοί στήν πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων, ἀν καί τά ἔργα τους εἶναι πολὺ ἀξιόλογα, ἀντάξια τῶν δύο προηγουμένων περιόδων.

Φυσικά ἡ δράση τῆς σύγχρονης ποιητικῆς γενιάς συνεχίζεται καί θά ἦταν παρακινδυνευμένο σήμερα νά ἰσχυριστοῦμε ὅτι ἔχει πιά ἐξαντλήσει τά ἐκφραστικά της μέσα ἢ ὅτι ὅλοι οἱ σημερινοὶ ποιητές —ἡ αὐτοὶ καί μόνον— θά ἀναδειχθοῦν σέ ἐκπροσώπους τῆς. Μερικά δμως ἀπλά συμπεράσματα γιά τά στοιχεῖα ἐκεῖνα, πού μέχρι σήμερα προσδιορίζουν τή νέα ποιητική γραφή, μποροῦμε νά ἔχουμε.

Οἱ περισσότεροι ἀπό τοὺς ποιητές μας γεννήθηκαν στά χρόνια 1940 - 1950, μεγάλωσαν, χωρίς κατοχικές καί ἐμφυλιοπολεμικές ἐμπειρίες, μέσα στό κλίμα τῆς ἔντονης προσπάθειας γιά ἐκθιομηχανισμό τῆς χώρας, καί τοῦ αὐταρχισμοῦ τῆς δεξιᾶς. Γεννήθηκαν ἢ μεγάλωσαν σέ μεγάλα ἀστικά κέντρα καί διαθέτουν καλή ποιητική καί γενικότερη παιδεία· οἱ περισσότεροι φοίτησαν σ' ἀνώτατες σχολές καί γνωρίζουν ξένες γλῶσσες, γεγονός πού τοὺς ἐπέτρεψε νά γνωρίσουν τήν πνευματική δημιουργία καί ξένων χωρῶν. Ἀρκετοὶ ἄλλωστε ἔχουν ἀσχοληθεῖ μέ τή μεταφραστική ποιητική ἐργασία καί τήν κριτική. Πολλοὶ ἀποκτοῦν κάποια πολιτική συνείδηση τήν περίοδο γύρω στά 1965, ἐνῶ ἡ σκοτεινὴ ἐποχὴ τῆς δικτατορίας, μέ

τήν πνευματική ερήμωση πού είχε επιβάλει, έπηρέασε σημαντικά τήν ποιητική τους γλώσσα. Δέν είναι τυχαίο ότι τό μεγαλύτερο μέρος τής δημιουργίας τους είδε τό φώς στά χρόνια 1970 έως 1974.

Έχουν επιδράσει πάνω τους —γιά νά υπεισέλθουμε τέλος στήν τεχνική και το περιεχόμενο τής ποίησής των— μάλλον οί ποιητές του 1930. Έγκαταλείποντας τελείως τό έπικό στοιχείο προσανατολίζονται σέ μιά ποίηση λιτότερη, σύντομη αλλά και περιεκτική. Μιά ποίηση κοινωνική στήν πλατειά τής έννοια μέ προεξέχοντα τά άτομικά θιώματα και τόν έρωτικό λόγο.

«Έκείνο πού πέφτει άμεσα στήν αντίληψή σου —γράφει ό κριτικός Βάσος Βαρίκας— είναι ή έριστικότητα του ύφους, πού συγκεκριμενοποιείται μέ τήν όργή, τήν ειρωνεία, τό σαρκασμό, τήν περιφρόνηση και τό ώμά ρεαλιστικό τής γλώσσας... Αντικαθεστωτική, πού φθάνει ως τό αντικοινωνικό, είναι ώστόσο ποίηση έξωστρεφής. Τήν κοινωνία έχει γιά στόχο του ό ποιητής. Άκόμη και ό-ταν μιλάει γιά τόν έαυτό του...».

Δέν είναι σπάνιες οί περιπτώσεις όμως πού ό έσωτερικός διάλογος και μιά τάση υπέρβασης του ύπαρξιακού άδιεξόδου κάνει δύσκολη άκόμη και τήν προσέγγιση στα ποιητικά τους κείμενα.

Γενικά ή σύγχρονη ποιητική μαρτυρία στη λιτεύει και θέτει «υπό άμφισβήτησιν» κοινωνικά σχήματα, θεσμούς, ιδέες και σχέσεις πού γνωρίζουν πιά τή φθορά.

Και θά κλείσουμε τό σύντομο αυτό σημείωμα μέ τήν περιεκτική γραφή του Άλέξη Ζήρα, κριτικού και σύγχρονου ποιητή:

«Ζώντας σέ μιά έποχή όπου οί κοινωνικές και ήθικές αξίες έχουν φθαρεί κ-νεπανόρθωτα, όπου δέν υπάρχει πλέον διέξοδος γιά έφησυχασμό και καταφυγή σέ δοκιμασμένα από τό παρελθόν σχήματα, οί νεώτεροι ποιητές ψάχνουν περισσότερο έμπειρικά νά βρουν τά ίχνη μιάς νέας ήθικής, μέσα σ' ένα κόσμο του οποίου οί δομές μεταβάλλονται συνεχώς. Τά έκκρίματα του άγχους, τής αίσθησης τής μοναξιάς, τής έρωτικής σχέσης πού δέν βρίσκει τήν πλήρωσή της, τής άρνησης νά ύποταχθεί ή ζωή

ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΙ ΕΚΘΕΤΟΥΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Δεκαήμερα έκθέσεων ζωγραφικής προγραμματίσε τό Γραφείο Βόρειας Έλλάδας του ΣΥΕΤΕ, στή διάρκεια των οποίων συνάδελφοι καλλιτέχνες έχουν τήν εύκαιρία νά παρουσιάσουν τό έργο τους.

Ή θαλασσογραφία πού δημοσιεύουμε είναι δημιούργημα του σδ. ΦΙΛΙΠΠΑ ΚΟΥΚΟΥΝΟΥ (Καταστήματος Τοιμοκλή 11), τά έργα του οποίου καλύπτουν τό δεύτερο δεκαήμερο, από τά πέντε έκθεσιακά δεκαήμερα πού προγραμματίστηκαν συνολικά.

σέ παραγωγικές σχέσεις, όπου η ποσότητα καλύπτει την ποιότητα, όλ' αυτά γίνονται ποιητικά μοτίβα, υλικό που μαρτυρεί την αγωνία, την άβεσβαιότητα και την αποστροφή μιάς γενιάς, ή όποια δέ θέλει απλώς τη μεταρρύθμιση του κόσμου, αλλά την πλήρη αλλαγή του...».

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Σ' αυτό τό τεύχος παρουσιάζουμε τρία επιλεγμένα ποιήματα του Λευτέρη Πούλιου. Θ' ακολουθήσουν βιογραφικά στοιχεία και δείγματα γραφής και άλλων ποιητών μας.

Ευχόμαστε αυτή η μικρή, λόγω χώρου, παρουσίαση, να σταθεί άφορμή για ένα ουσιαστικό πλησίασμα του έργου τους από τους συναδέλφους (και είναι πολλοί) ενδιαφέρονται για την ποίηση.

ΕΡΩΤΙΚΟ

Δός μου τό φιλή σου δός μου τό χέρι σου
δός μου την αλήθεια, πρέπει ν' αδελφώσω
(τή δροσιά μου
μέ την αύγή σου, τά χείλη μου μέ τά χεί-
(λη σου
πρέπει ν' αδελφώσω' έλα κοντά μου δός
(μου τό φιλή σου
δός μου τό χέρι σου δός μου τό φώς
νομίζω κλαίς, φίλη τής Άρτεμης τής μα-
(νιακής
μέ τό γαλάζιο σου φόρεμα,
άφυσέ με μόνον στους λόφους του στήθους
(σου
άφυσέ με νά βυθιστώ πιό βαθειά στην πλου-
(μιστή θάλασσα
του κορμιού σου, δός μου τή λευτεριά,
(δός μου τή λευτεριά
δός μου τή λευτεριά.
(Άπό την «Ποίηση 1», 1969)

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Γεννήθηκε τό 1944 στην Άθήνα. Ή ποίησή του είναι βαθειά πολιτική, καυστική και όργιλη άπέναντι στο καταπιεστικό κοινωνικό σύστημα: «Μιά ποίηση —όπως ισχυρίζεται ό ίδιος— όπου η έσωτερική διαμαρτυρία γίνεται κοινωνική κραυγή και τό άν-

ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΠΕΘΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗ ΧΙΡΟΣΙΜΑ

Τά λουλούδια έξαλλα πήραν δρόμο άπ' τό
(βουνό,
και χοροπηδώντας από φρίκη κατφορήσαν
(σά ρυάκια λάθας

άπ' τίς πλαγιές.
Κυνηγημένα λουλούδια, διάφορα λουλούδια
(μέ έπικεφαλής τά

Έντελθαίς.
Μπήκαν στίς πόλεις, σκαρφαλώσαν στίς τα-
(ράτσες,

σκαρφαλώσαν στά μαλλιά μας.
Τυλίξαν τίς κοπέλλες μας, τυλίξαν τούς
(νεκρούς μας,
και παρελαύνουν στους δρόμους.

Τά παιδιά του βουνού, τής έξοχής και των
(κήπων
κάναν έφοδο σήμερα' χιλιάδες έλπίδες του-
(φεκίζουν στους τοίχους

μέ τόν κάθε στήμονα.
Τά λουλούδια μέ φρίκη χορεύουν στά χέ-
(ρια, στά μαλλιά,

στά εικονίσματα, στού έρωτα τά μεριά,
στού έπιστήμονα τά μάτια,
στής τέχνης τό ζωγραφιστό δοχείο,
στό μεγάλο λουλούδι του θανάτου.

Ξεχύνουν ένα άρωμα πολλών υπόγειων
(μετρό'

τά λουλούδια κλαίνε και πεθαίνουν σάν
(άνθρωποι,

όταν κάποτε υπήρχαν και πεθαίνουν οι άν-
(θρώποι,

σά λουλούδια.
(«Ποίηση 1»)

Ο ΤΑΞΙΤΖΗΣ ΜΕ ΤΟ ΛΑΣΟ

Άπνύδσες μέ τό μοντέρνο μας κόσμο,
(Παρθενώνα,
έδω πού οι άνθρωποι έχουν χειρονομίες
(προγραμμαμένων.

Γνωρίζοντας τή σκόνη των αιώνων,
μπορείς ν' άφήνεις κραυγή έλπίδας.

Μονάχα έσύ δέν άρχαίσεις
κι ό πιό μοντέρνος Εύρωπαίος είν' ό Σω-
(κράτης.

(Άπ' τή συλλογή «Ό Γυμνός Όμι-
λητής», 1977).

τίθετο: η κοινωνική άδικία φιλτράρεται και περνάει μέσα στην άτομική κραυγή» (ΘΑ-ΝΑΣΗ Θ. ΝΙΑΡΧΟΥ: «Κιβωτός», έκδ. ΕΓΝΑΤΙΑ, Θεσσαλονίκη 1980. — όπου περιλαμβάνει συνομιλίες μέ διάφορους σύγχρονους ποιητές). Ποιητικά του έργα είναι: «Ποίηση 1», «Ποίηση 2», «Ό γυμνός όμιλητής», «Τό άλληγορικό σχολείο».

HELLAS RADIO CLUB

Γράφει ο σδ. ΧΡΙΣΤΟΣ ΛΟΥΛΑΣ

Διεύθυνση Διεθνών Δραστηριοτήτων

Ἐπειδὴ ἡ ἀνακοίνωση τῆς ἱδρύσεως τοῦ HELLAS RADIO CLUB, στό προηγούμενο τεῦχος τῆς «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ», προκάλεσε τό ἐνδιαφέρον πολλῶν συναδέλφων γιὰ τό τί εἶναι DX — ING, ἀφιερώνουμε αὐτό τό ἄρθρο σ' ὅλους ἐκείνους πού ἔδειξαν κάποιο ἐνδιαφέρον γιὰ τό χόμπυ αὐτό.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ DX—ing

Ὅλοι ἔχουμε τουλάχιστον ἓνα ραδιόφωνο στό σπίτι μας. Πολλοί ἔχουν κιόλας κάποιο στερεοφωνικό συγκρότημα πού περιλαμβάνει καί Tuner. Ἔτσι ὅλοι, ἄλλοι λίγο ἄλλοι περισσότερο, ἀκούμε ραδιόφωνο. Ἄλλοι ἀκούμε μεσαία, ἄλλοι ἀκούμε «FM» (VHF).

Πόσοι ὅμως ἀπό μᾶς ἀκούνε σταθμούς στά θραχέα κύματα;

Λίγοι, πολύ λίγοι, τουλάχιστον στή χώρα μας.

Ἄν λοιπόν εἴστε κι ἐσεῖς ἕνας ἀπό τούς λίγους πού ἀκούνε «θραχέα», τότε ἔχετε γευθεῖ τή μαγεία πού προσφέρει ἡ ἀκρόαση σ' αὐτά τά κύματα.

Σταθμοί ἀπό χώρες, πού τ' ὀνομάζουν τ' ἀκούτε ἴσως γιὰ πρώτη φορά, ἀπό ξένες χώρες ἐξωτικές, ἀπό χώρες πού θρίσκονται στήν ἄλλη ἄκρη τῆς γῆς, εἶναι μαζί σας.

Μέ παρέα τό ραδιόφωνό σας, καθισμένοι σέ μιά ἀναπαυτική γωνιά τοῦ σπιτιοῦ σας, ταξιδεύετε στά πέρατα τοῦ κόσμου, μαθαίνετε γιὰ λαούς καί χώρες πού δέν γνωρίζατε τήν ὑπαρξή τους.

Πληροφορεῖστε ἀμέσως κι ἀπό πρῶτο χέρι ὅλα τά γεγονότα πού συμβαίνουν στόν πλανήτη μας. Ἀκούτε γιὰ τό ἴδιο γεγονός πολλές ἀπόψεις, ἀπό σταθμούς πού εἶναι σέ χώρες διαφορετικοῦ κοινωνικοπολιτικοῦ καί θρησκευτικοῦ συστήματος κι ἔτσι σχηματίζετε τή δική σας γνώμη.

Ἐρχεστε σ' ἐπαφή μ' ἀνθρώπους διαφορετικῶν φυλῶν, θρησκειῶν καί νοοτροπίας, ἀποκτώντας ἔτσι εὐχάριστες καί χρήσιμες ἐμπειρίες. Ἄν θέλετε, βέβαια, μπορεῖτε ν'

ἀποκτήσετε φίλους σέ κάθε γωνιά τῆς γῆς. Αὐτά καί... πολλά ἄλλα προσφέρει ἡ ἀκρόαση στά θραχέα. Εἶναι γεγονός ὅτι ὅποιος ἀσχοληθεῖ, ἔστω καί λίγο, δύσκολα καί μόνο προσωρινά τὰ ἐγκαταλείπει.

Συνήθως ὁ ἀκροατής θραχέων κυμάτων (Short wave listener — SWL) ἀφιερώνει ἄρκετό χρόνο ἀκούγοντας κι ἀπολαμβάνοντας τίς συγκινήσεις πού τοῦ προσφέρουν οἱ ἐκπομπές ἀπό μακρινούς καί δύσκολους σταθμούς. Ἔτσι σιγά-σιγά ἀρχίζει καί κυνηγᾷ τίς δύσκολες ἀκροάσεις (μακρινή ἢ χώρα τοῦ σταθμοῦ ἢ μικρή ἢ ἰσχύς του), ὅποτε γίνεται DXer, δηλαδή ἕνας δραστήριος ἀκροατής θραχέων κυμάτων. Κι ὅσο δυσκολότερη εἶναι ἡ λήψη τῆς ἐκπομπῆς τόσο περισσότερο ἱκανοποιεῖται γιὰ τήν ἐπιτυχία του.

Ἐκτός ὅμως ἀπό τά παραπάνω, ὁ DXer, σάν δραστήριος ἀκροατής, ἀλληλογραφεῖ μέ τούς σταθμούς πού ἀκούει. Ἔτσι, στέλλοντας στό σταθμό μιά ἀναφορά λήψης γιὰ κάποια ἐκπομπή πού ἀκουσε, θά ἔχει «σύντομα» ἀπάντηση καί μιά κάρτα ἐπιβεβαίωσης (QSL card) γιὰ τήν ἀναφορά του.

Ἐκτός ἀπό τήν QSL ὁ σταθμός θά τοῦ στείλει τό πρόγραμμά του, τό σημαϊάκι του (Pennant) καί ἄλλα ἀναμνηστικά ὅπως: χάρτες, κάρτες, αὐτοκόλλητα, ἡμερολόγιο, βιβλία, πόρτ-κλέ κ.λπ. Ἡ ἱκανότητα τοῦ DX—er ἀποδεικνύεται ἀπό τίς QSL πού ἔχει συγκεντρώσει.

Πολλοί σταθμοί προκηρύσσουν συχνά διαγωνισμούς μέ θραχέα ὅχι εὐκαταφρόνητα (συνήθως ταξίδια στή χώρα τοῦ σταθμοῦ).

► ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 23

Τό ήμέρωμα τοῦ Ταύρου

Διήγημα τοῦ οδ. ΒΑΣΙΛΗ ΣΙΝΑΠΙΔΗ

Διεύθυνση Γραμματείας

Ο ΚΥΡ - ΠΕΤΡΟΣ τῆς δημαρχίας ἦταν ἕνας καλός καί ταπεινός ἄνθρωπος. Καμμιὰ ἐξηνταριά χρονῶ, μέτριος στό μπόι, μέ πλούσια καστανά μαλλιά, τραγιάσκα, ποῦχε δυό γούνινα ἐξαρτήματα κι ἄλλοτε τὰ κούμπωνε πάνω ἀπό τήν τραγιάσκα κι ἄλλοτε κάτω ἀπ' τόν λαιμό, γιά νά μή ξεπαγιάζουν τ' αὐτιά του, ὅταν χιονίζε δυνατά καί ξοῦριζε κόντρα ὁ χιονιάς καί τό ξεροθόρι. Τό μουστάκι του τόχε λίγο παχύ, τετραγωνικό, περιποιημένο.

Ποτέ δέν εἶχε θγει ἀπ' τό στόμα του κακιά κουθέντα, θρισιές ἢ ἐντεψίζικα λόγια. Ἦταν μ' ὅλους γλυκομίλητος καί καλωσυνάτος. Καλός νοικοκύρης, φουκαράς, ἀλλά τίμιος, μέ πολυάνθρωπη φαμίλια, ἔτρεχε ἀπ' τό πουρνό ἴσαμε τό θράδυ, πότε νά ταῖσει πότε νά τιμαρέψει καί πότε νά ποτίσει τὰ δυό θαρβάτα, κόκκινα ἄτια τῆς δημαρχίας καί τόν κατάσπρο πελώριο μπουγά, τόν ἀμουνούχιστο ταῦρο, πού τοῦ τόν εἶχε ἐμπιστευτεῖ ὁ δήμαρχος, σάν κατώτερος ὑπάλληλος πού ἦταν. Ἐπρεπε ἀκόμα μονάχος του νά παστρέψει καί νά πλύνει τ' ἀχούρια καί χώρια νά κάμει ἕνα σωρό ἄλλα θελήματα - ταχυδρομῆματα, κλητηριλίκια, τοιχοκολλήσεις καί τὰ ρέστα.

Πάντα διασιτικό, πολυάσχολος καί τρεχάτος, μούσκεμα στόν ιδρώτα τό καλοκαίρι μέ τό μαντήλι στό χέρι, ξαναμμένος, καί τόν χειμῶνα ἀκόμα ἀπ' τήν τρεχάλα, ξμπαινε κάπου - κάπου ν' ἀνάψει κάνα κερί, ὅπως συνήθιζε νά λέει, στήν ταβέρνα τοῦ κύρ-Θεοχάρη τοῦ Μπαλτζῆ, νά ρουφήξει δηλαδή κανένα ντόπιο μπρούσικο κρασάκι, ἔτσι γιά ἐξαπόσταμα.

Ἦταν μαλακός καί πειθαρχικός, δέ λυπόунταν τόν κόπο του, δέ λογάριζε τήν κούραση καί τήν δουλειά του, καί πολλές φορές φορτώνονταν στή ράχη του καί δουλειές τῶν συναδέλφων του, ἔτσι ἀπό λύπη καί καλωσύνη. Ἐκεῖ ὅμως ποῦταν τό μεράκι του, ὁ σεβντάς του, κι ἔδινε ὀλάκερο τόν ἑαυτό του, ἦταν τό τιμάρεμα, ἡ περιποίηση τῶν τριῶν θαρβάτων ζωντανῶν, πού χρησίμευαν γιά νά πληθύνει καί νά καλυτερέψει τό σόι τῶν καματερῶν στό Κάστρο καί στά γύρω χωριά καί κεφαλοχώρια. Ἀπό φυσικοῦ του πρᾶος καί πονετικός, ἀγαποῦσε τὰ ζωντανά τούτα σάν παιδιά του, τά γλυκομιλοῦσε, τά ὀρμήνευε, τά μάλωνε πατρικά, τά κανάκευε, τά πότιζε καί τά τάιζε πάντα στήν ὥρα τους, τά περιποιούνταν, κι' ὦρες - ὦ-

ρες ἄνοιγε κουθέντα μαζί τους, τούς ἔλεγε τά ντέρτια του καί τά θάσανά του, ὅσα δέν μπορούσε νά πεί στούς ἀνθρώπους καί δέ θά τ' ἀπείκαζαν οἱ ἄνθρωποι. Ἡ ξεχωριστή του ὁμῶς προτίμηση ἦταν ὁ πελώριος μπουγάς ποῦταν κατάσπρος καί δυναμερός, καί τὰ μούσκουλά του ξεχώριζαν, ἄδρα, γεμάτα, νευρώδεια. Ὁ ταῦρος αὐτός ἦταν, θαρεῖς, ἡ ἐνσάρκωση τῆς ὁμορφιάς, τῆς δύναμης, καί τῆς γονιμότητας. Σπάνια μπορεῖ νά συνατηθεῖ κανεῖς ἕνα τόσο ὁμορφο, δυνατό καί μεγαλόπρεπο ζῶο.

* * *

Ἡ ΜΟΝΑΔΙΚΗ του ἀπόλαψη καί χαρά ἦταν, τό θαρδάκι καθὼς ἦταν κατάκοπος ἀπ' τήν ὁλοήμερη δουλειά καί τήν τρεχάλα, νά συμμαζεῦεται καί νά στρογγυλοκάθεται κιόλας σέ μιὰ ψάθινη καρέκλα, δίπλα σ' ἕνα θαρελάκι ὄρθιο, πού χρησίμευε γιά τραπέζι στό μενετζελίδικο (ποτοποιεῖο) τοῦ κύρ-Θεοχάρη, καί τραβώντας γουλιὰ - γουλιὰ σέ χοντρό κρυστάλλινο κυλινδρικό ποτήρι τό κατάμαυρο ντόπιο μοςχάτο κρασί, φτιαγμένο ἀπ' τόν ἀσυναγώνιστο κρασᾶ, τόν κυρ-Θεοχάρη, μέ σταφύλι μαῦρο μοςχάτο καί παπάς - καρᾶ ἀπ' τόν Κιζιλ - Τεπέ, νά κουβεντιάξει καί νά φιλοσοφεῖ φωναχτά μ' ἄνθρωπος δουλεutάρηδες, νοικοκυραίους καί μωλωμένους, σάν τόν Νταῖ-Θωμᾶ τόν χαλθατζῆ, τόν Νταῖ-Δῆμο τόν χασάπη, τόν Νταῖ-Θανάση τόν Στράντζαλη, τόν Νταῖ-Δημητρό τόν μυλωνά κι' ἄλλους.

Κεῖνο τό θράδυ ὁ κυρ-Πέτρος εἶχε καθήσει κιόλας δίπλα στό θαρελάκι του, στή συνηθισμένη του θέση, εἶχε παραγγεῖλει τό κατσαράκι του κι ἄρχισε ν' ἀνάθει τό κεριά γιά τή θαρδυνή προσευχή του στήν ἐκκλησιά τοῦ Θεοῦ Βάκχου, τήν ταβέρνα τοῦ κυρ-Θεοχάρη τοῦ Μπαλτζῆ. Εἶχε ἀδείσει δηλαδή μισό ποτήρι μαῦρο ὀλάφριστο μπρούσικο κι ἔνοιωσε τὰ μέσα του νά ζεσταίνονται, καθὼς τό θερμαντικό ποτό κυλοῦσε σά ζωγόνο ἀνάμα ὡς τίς μικρότερες φλεβίτσες τοῦ κορμιοῦ του, ξεποσταίνοντας τόν ἀπ' τόν κάματο τῆς μέρας. Ἦταν ἄνοιξη, Μάρτης μήνας, καί τό ἀγιάζι, καθὼς ροβολοῦσε ἀπ' τὰ χιυνισμένα Μπαλκάνια, χύνονταν τσουχερό μέσ' στόν στενό κάμπο τῆς Μαρίτσας.

— Τί κάμ'ς κυρ-Πέτρο, τί κάμ'ς; Στοιβάχ'ς μοῦ, στοιβάχ'ς; (Στοιβάξεις, τά κοπανάς;).

Τόν ἀνατάραξε κομμάτι μέ τή θαρειά του

φωνή και τη γνήσια έντιμνη ιδιότητα (άντρια-νουπολιτική) προσφορά του ό Νταή-Θωμάς ό χαλθατζής, πού ξμπαίνει κείνη τήν ώρα στό μαγαζί, μέ τό μαύρο καλπάκι του και τό θάρρο κοντογούνι του.

— Τί νά κάμου Νταή-Θωμάς ό καημένους; Τραβώ λίγου κρασάκι γιά νά πών κατ' τά φαρμάκια, άποκρίθηκε ό κυρ-Πέτρος.

— Καλά κάμ'ς κυρ-Πέτρου... Τού κρασάκι είνι ίθλουγνημένου άπ' τόν Θιό!.. 'Ιγώ τραβού λίγο ρακί παραπάν'.. Δουλεύου άμά (άλλά) σάν τού σκυλι δουλεύου.

Δέν τραβούσε ώστόσο μόνο λίγο παραπάνω ό Νταή-Θωμάς ό χαλθατζής, άλλά ρουφούσε λίγο μέ τό τενεκεδένιο είκοσιπενταράκι ή μέ τό νεροπότριο, χύνοντας μέσα λίγο νερό ώσπου νά γίνει άσπρο σάν τό γάλα, τό ντούζικο ρακί ή τό σέρτικο τσίπουρο, πού ξφτιαχνε ό κυρ-Θεοχάρης μέ μπόλικο άνασόνι (γλυκάνισο) κι άφθονη ζάχαρη, γιά νάναι γλυκό και νόστιμο, μέ άρμυρές χοντρές έλιές θολιώτικες γιά μεζέ, ώσπου ν' άσπρίσει τ' άχείλι του, νά χοντύνει ή γλώσσα του και νά μουσκέψει τό λαρύγγι του. "Επινε ως μισή όκιά ρακί, όχτώ καραφάκια, φτύνοντας κάπου - κάπου καταγής έτσι από κακή συνήθεια και τρώγοντας έλιές και γεμίζοντας τό πάτωμα έλιοκούκουτσα καθώς τάφτνε χάμου. "Όμως στραβιά, κουθέντα δέν έθγαινε άπ' τό στόμα του, ήταν βαθύς, γνωστικός δέ θυμωνε, δέν έθριζε, δέν παραφέρονταν, δέν ένοιωθε μεθύσι. "Ήταν πρωτοπαλλήκαρο τού ποτιού. "Ενας άντρακλας θεριακωμένος, ψηλός, άσπρος, μέ χοντρά κα τάμαυρα φρύδια και μουστάκες σά δύο φτερούγες κορακιού. Δούλευε σάν τό σκυλί στ' άλήθεια στό γιοχανά (σησαμελαιοτριβείο) τού κυρ - Βαγγέλη τού Τσομπιτζί και αύτή ήταν ή διασκεδάσή του. Τό θραδυνό ρακί -κεφί στού κυρ-Θεοχάρη τήν ταβέρνα.

— Φέρι κυρ -Θιοχάρ' ένα κουσπινταρουδ' (καραφάκι) ρακί κι δύο δραχμές ίλιές πού τ'ς τρανές, τ'ς θουλιότ' κ'ς, έλεπε ό Νταή -Θωμάς και κάθησε σέ μία καρέκλα, δίπλα σ' ένα θαρελάκι κονιάκι τού Καμπά, ποδταν στήμενο όρθιο, δίπλα στή θέση τού κυρ - Πέτρου.

— Δέ μί λές τώρα κυρ - Πέτρου τί καμ' μπουγάς τ'ς Δημαρχίας; Μαθαίνου ότι είνι πολυ άγριους, δέ γίνιτι ζάπ' κι είνι φόβους νά κόψ' τ' ν' άλσιδα, νά κατσιουρντιστεί (νά φύγει). Κι' ύστιαρα τρέχα - γύριβι!..

— Σουστό είνι Νταή -Θωμάς. "Άγριους, πολυ άγριους είνι ού μπαγάς τ'ς Δημαρχίας κιί πουλιμάει φουρές - φουρές νά κόψ' τ' ν' άλσιδα τ' κι ν' άπουληθεί. Όμως γώ ξέρου τά χούια τ', τούν χαιδέου, τούν γλυκουμιλώ, τούν μαλακώνω... "Αμα όμους κατσιουρντιστεί τότε Θιός νά φλάξ'... Είνι ίκανός νά κάμ' ζημιές κι νά σκουτώσ' κι άνθρουπου... Μουνάχα γώ μπουρω νά τούν ήμιρέψω!..

— Μπράβου κυρ - Πέτρου!.. Είσιν ντεμέκ (δηλαδή) πρώτους θηριοδασαστής, έλεπε και ξέσπασε σ' ένα αυθόρμητο, θροντερό γέλιο ό Νταή -Θωμάς ό χαλθατζής και στραφτάλισαν τά κατάσπρα γερά δόντια του κάτω άπ' τά μαύρα του μουστάκια.

Κείνη τή στιγμή άκούστηκε μία τραγουδιστή φωνή, πού όσο κοντοζύγωνε τόσο άβαινε τού άχοϋ της ή δύναμη.

— Μέεεζελικ', μέεεζελικ'!!!..., και χύμηξε φορτσάτος μέσ' στήν ταβέρνα ό "Αντρίκος τό Σπυρουδι (ό γιός τού Σπύρου) μ' ένα ταψί καλογαναωμένο στό χέρι του τό ξεμπρασωμένο, κοντός, ξέσθηθος, μέ δασύτριχο πλατύ στήθος, μέ χλωμό άδύνατο πρόσωπο, όπου ξεχώριζαν μαύρα, στραφταλιστά, δύο σθέλτα μικρά μάτια κι ένα κορακισιο τσιγκελωτό μουστακάκι. "Ο ιδρώτας πλημμύριζε, μέ χοντρές - χοντρές στάλες, μέτωπο και πηγούνι.

"Άφησε τό ταψί πάνω στόν μπάγκο, παραμέρισε τ' άσπρο τουλπάνι, πούχε γιά σκέπασμα, και τό μαγαζί γέμισε ευωδιά. Μέσα στό ταψί πρόσβαλαν όμορφα άραδιασμένα τά πατροπαράδοτα Δυμοτιανά μεζελίκια, γιά ρακί - μεζεσί, τ' άρνίσια άντερούδια (έντερα) πλεγμένα σέ μικρές - μικρές πλεξούδες ψημένες στό φούρνο τού Τσέρνου, πού μοσκομούριζαν. "Ήταν νοστιμώτατος μεζές, πασαλισμένος μέ λίγο κόκκινο πιπέρι, γιά νά τραβιέται τό κρασί και τό ρακί πό ευχάριστα.

"Ο Νταή -Θωμάς κι ό κυρ - Πέτρος πετάχτηκαν όρθοί κι άγόρασαν άπόνα μεζελίκι, γύρεψαν άπ' τόν κυρ -Θεοχάρη ένα κομμάτι λαδόχαρτο, δάγκωσαν μία καλή μπουκιά έβαλαν τό μεζελίκι πού άπόμεινε μέσ' στό

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΙΝΑΠΙΔΗΣ

Γεννήθηκε στό Διδυμότειχο τό 1922. Σπούδασε φιλολογία στή Φιλοσοφική Σχολή τού Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Στήν Έθνική Τράπεζα ύπηρέτη από τό 1952, σέ διάφορα καταστήματα και στή Διοίκηση.

Από πολυ νέος γράφει ποιήματα και διηγήματα. Πηγή έμπνευσης ή ιστορία μας, ή ζωή στήν έπαρχία, τά πικρά γεγονότα τού έμφυλίου πολέμου (ύπηρέτησε ως έφεδρος άξιωματικός στό διάστημα 1947 - 1950), οι έμπειρίες του από τά χρόνια πού εργάστηκε ως δάσκαλος και δικαστικός υπάλληλος, πριν προσληφθεί στήν Τράπεζα.

Τό 1954 ή ποιητική του τριλογία «Θεώ ή Μαρμωνά» τιμήθηκε μέ Α' πανελλήνιο έπαινο από τήν Ένωση Λογοτεχνών και Φίλων τής Τέχνης Πειραιώς.

Τό 1972 ή ποιητική του σύνθεση «Τό τραγούδι τής Κύπρου» βραβεύτηκε από τήν ACADEMIE INTERNATIONALE DE LUTECIE στό Παρίσι και μεταφράστηκε σά γαλλικά από τόν έλληνοιστή HENRI — GASTON AUFRERE.

Κείμενά του δημοσιεύονται τακτικά σέ περιοδικά και εφημερίδες.

λαδόχαρτο και ξανακάθισαν στή θέση τους, θάζοντας το άπάνω στο θαρέλι, δίπλα στο ποτηράκι τους. Χτύπησαν τά χείλια τους, νοστιμεύτηκαν, πλατάγισαν τή γλώσσα τους, γλειφτήκανε, άγλειψαν καλά - καλά και τά δάχτυλά τους μέ θόρυθο και στό τέλος τά τρίζαν στο χαρτί, γιά νά φύγει ή λίγδα και τό ζουμί, νά μη λερώσει τό ποτήρι. Τότε σήκωσαν τά ποτήρια τους, και φωνάζοντας και οι δυο «είς ύγειάν», τράβηξαν από μία γερή ρουφηξιά πιοτό, γεμάτοι πληθωρισμό κι' εύφορία.

Κείνη τήν ώρα ξμπαινε μέσα στο μαγαζί, λεβέντης, γεμάτος, πελώριος κι ο Νταή - Δημητρός ο μυλωνάς, χιονισμένος άπ' τήν κορφή μέχρι τά νύχια άπ' τ' άλεύρι και σιγοτρα γούδησε:

— Αυτό τό έξηγήσανε άνθρωποι μερακλήδες,

πώς τήν καλύτερη ζωή περνούνε

οί μπεκρήδες!..

Ο Άντρίκος τό Σπυρούδι, μόλις ξεφράχτηκε ή πόρτα άπ' τό πελώριο σκαρί του Νταή - Δημητρου, πετάχτηκε και πάλι φορτσάτος, βξω στο καλντερίμι, διαλαλώντας τούς μοσχομυρισμένους μεζέδες του:

— Μέεεζεελικ, μέεεζεελικ!..

* * *

ΤΗΝ ΑΛΛΗ μέρα τ' απόγιομα, ύστερα άπό μιάν άνοιξιάντικη καταρραχτώδικια θροχή, πού λές κι άνοιξαν οι έβδομοι ούρανοι, κι έπεσε νερό μέ τά καζάνια, ξεπρόβαλε και πάλι ο ήλιος προμή καλά - καλά νά θασιλέψει πάνω άπ' τούς νταντελωτούς κουλάδες (πύργους) και τά θυζαντινά διδυμα τείχη του Καλέ (φρουρίου) κι έθαψε τά καλντερίμια, τά σπίτια, τίς άκακίες και τίς πλατανιές μ' άφθονο χρυσοπορτοκαλένιο φώς.

Μέσα σ' αυτό τό φωτολουσμένο απόθροχο τό πλημμυρισμένο από δρόσο και εύωδιά, άντήχησαν φωνές τρόμου και κραυγές άγωνίας. Άντρες, γυναίκες και παιδιά έτρεχαν νά κρυφτούν μέσα στα σπίτια και στα μαγαζιά, ποδοβολητά δυνατά από έρβυλα και πέταλα άλόγων άκούστηκαν, πόρτες θροντολόγησαν κλείνοντας μέ πάταγο. Φωνές, θουητό και χλαολή πλημμύρισαν τά σοκάκια, τά καλντερίμια και τό τσαρσί (άγορά).

Ο Νταή-Θωμάς ο χαλβατζής, έψηνε κείνη τήν ώρα τό σουσάμι στο φούρνο του γιαχανά και τό ανακάτεβε μαστορικά μ' ένα μακροσύλιαιο ξύλινο φικίρι γιά νά τσουρουφλιστεί καλύτερα και νά τ' άλέσει κατόπι στο μύλο τόν πέτρινο του γιαχανά τό γεροδεμένο μαύρο άλογο μέ τίς παρωπίδες στα μάτια, ώσπου νά θγει τό λαμπικαρισμένο εύωδιαστό σαμόλαδο και τ' άσπρο μοσχοβολιστό ταχίνι, άπ' όπου γίνεται ο χαλβάς, και σάν άπομεινάρι, στερνό ο μαύρος ξερός κούσπος, πού τόσο τόν όρέγονται τά καματερά.

Μόλις άγροίκισε τή χλαολή, πετάχτηκε έαφνιασμένος βξω στήν πλατεία του τζαμιού άπλutos, μαυριδερός, γεμάτος άθάλη και

λαδιά μέ τή λαδωμένη ποδιά στή μέση του, μέ τά ρούχα τής δουλειάς. Μονάχα τ' άσπρά δι τών ματιών του ξεχώριζε μέσα στήν καπνιά και στή μαυρίλα.

Η πλατεία του Κάστρου πρόβαλε μπροστά του άδεια κι έρημη, μ' ένα πέτρινο μόνο κολοσσό καταμεσής, πελώριο, μονοκόμματο, σά νά φύτρωσε έτσι χτισμένος μέσα από τή γή, σά φυσικό φαινόμενο, ή σά νά πεσε από τόν ούρανό, όπως ή ιερή πέτρα τής Καάμπα. Είλναι τό πιο παλιό τζαμί στήν Εύρώπη, πού τόχτισε ο Σουλτάν - Γιλντιρίμ (κεραυνός) και πού λαμποκοπούσε κείνη τήν ώρα μέ τόν τεράστιο τό μινಾರೆ, πχει δυο δαχτυλιδωτά μπαλκόνια, και μέ τή μολυβένια του τετράπλευρη σκεπή, καθώς δέν είχε στεγνώσει ακόμα ή θροχή. Οι μαγαζάτορες και τά τσιράκια κλειδομανταλωμένοι είχαν άραδιαστεί στα παραθύρια και στις ασφαλιστές πόρτες και είχαν κολλήσει τά μούτρα τους στα τζαμία μέ τίς μύτες ζουμπητές και τά μάτια όρθανοίχτα. Τί πάσχιζαν και πολέμαγαν νά δούν; Μά τί άλλο παρά τό θεόρατο και γεροδεμένο μπουγά τής δημαρχίας, ποδχε άμολυθεί άπ' τ' άχούρι του, είχε τή χοντρή άλυσίδα του και σέρνοντάς την σάν λάφυρο, γιορντάνι χαμόσυρτο, όργωνε τό χώμα και κατατσάκιζε τά τρυφερά δεντράκια του όμορφου κήπου τής κεντρικής πλατείας του Κάστρου μέ τρελλά πηδήματα, άποτομα σταματήματα, στριφογυρίσματα, σκουντρήματα, είχε τσιμπήσει άλογόμυγα.

Ο Νταή - Θωμάς, καθώς θρέθηκε μοναχός του σάν κανένας άθέλητος ταυρομάχος αντίκρα στο ξεφρενιασμένο ζωντανό μέσ' στήν έρημη άρένα του Κάστρου, στήν αρχή σάσισε κομμάτι. Όσοτόσο από φυσικού του ψυχωμένος και καμπάντης (άντρείος) δέν άργησε νά συνέρθει και νά δει μέ καθαρό μάτι και μυαλό τά πράγματα και νά τά καλοζυγίσει. Τώρα ξηγούσε κι' άπείκαζε τή χλαολή, τά τρεχάματα, τά ποδοβολητά και τήν τρομάρα. Ο κόσμος κατατρομαγμένος γίνηκε άφαντος, οι μαγαζάτορες και τά τσιράκια κλειδομανταλώθηκαν άπ' τό φόβο του ταύρου.

Κάμποσοι καθλαλαρέοι στρατιώτες μ' ένα άξιωματικό τό ίππικό, καθώς γυρνούσαν άπ' τό πότισμα, έμαθαν τή δραπέτωση του μπουγά και καμουτοίκισαν και σπηρεύνιασαν μ' άμολυτά τά γκέμια τά καλοθρεμμένα τ' άλογα, κι αυτά χύμηξαν καλπάζοντας στα τέσσερα και θροντοχτυπώντας μέ τά καινούργια τους πέταλα τίς πέτρινες πλάκες του καλντεριμιού, τσακίζοντας τες κάπου - κάπου έξεφαλτα και ξακοντίζοντας μ' όρμή μικρά - μικρά πετραδάκια, κι έφτασαν στήν πλατεία Δυό - τρείς χωροφύλακες, πού γυρόφεραν εκεί κοντά, έτρεξαν κι αυτοί, σάν όργανα πούτανε τής τάξης, και μέ τά πιστόλια στο χέρι έκοθαν βόλτες, μαζί μέ τούς καταβαλλαρέους, ένα γύρω στήν πλατεία νά μη γίνει κανένας χατάς (άτύχημα) και κανένα φονικό άπ' τόν άχαλίνωτο ταύρο.

Τότε ξανάφανε στο μυαλό του ο Νταή - Θωμάς τό χτεσινοβραδυό ρακί - κεφί κι ά-

ναλογίστηκε τήν κουθέντα του μέ τόν κυρ-Πέτρο καί συλλογίστηκε μέσα του. Μονάχα ὁ κυρ-Πέτρος εἶναι σέ θέση νά ἡμερέψει νά δέσει καί νά ξαναφέρει πίσω στ' ἀχούρι του καί στό παχὺ τὸν τ' ἀνήμερο καί ξεφρενιασμένο τοῦτο θεριό.

Καί τότες ὁ Νταῖ-Θωμᾶς σίμωσε ἄφοβος ἕνα χωροφύλακα καί τοῦπε:

— Τρέξι νά θρεῖς πιδὶ μ' τὸν κυρ-Πέτρον τ'ς δημαρχίας. Αὐτός ταῖζ', τιμαρέβ' κί ξέρ' τά χουῖα τ' μπουγαῖ. Μόν' αὐτός ἀμπουράει νά τὸν πιάσ' κί νά τὸν δέσ' κί νά τὸν πάει πίσου στ' ἀχούρ' τ'.

— "Ἰντα μοῦ λές μπάρμπα - Θωμᾶ; ἀποκρίθηκε ὁ Κρητικὸς χωροφύλακας. Ἐτοῦτο τὸ χαμαντράσι, ὁ τουρ-Πέτρος νά τὸν πιάσει; Σίγουρα θά χωρατεύεις μπάρμπα - Θωμᾶ!.. Ἐτοῦτο τ' ἀγρίμι μονάχα 'να βόλι μπό ρεie νάν τό κάνει καλά.

— Τί λές πιδὶ μ'; Δέν ξέρ'ς σύ, φαίνιτι, ἀπού χαϊθάνια (ζῶα). Μί τοῦ μαλακό, μί τοῦ οὔσουλ' (σιγά) τὰ ἡμυρών'ς κί γίνοντι ἀρνούδια, ἀπολογήθηκε ὁ Νταῖ-Θωμᾶς.

Κεῖνι τῇ στιγμῇ ὁ μπουγαῖς θλέποντας τόν Νταῖ-Θωμᾶ καί τόν χωροφύλακα, τόν Μανώλη, τόν Κρητικὸ, νά κουθεντιάζουν ἀμέριμα, σκύβει, παίρνει φόρα, στηρίζεται μέ δύναμη στά μπροστινά του πόδια, κί ὁρμᾷ σά σίφουνας κατά πάνω τους, νά τούς τρυπήσει μέ τὰ κέρατά του. Κάποιοι δῶμος φαντᾶρος καθαλλάρης, μαντεύοντας τήν πρόθεσή του χυμᾷ μέ τ' ἄλογο καί τόν ἀντισκόφτει γλυτώνοντας τούς συνανθρώπους του. Τό καμμένο δῶμος τ' ἄλογο παίρνει στά πλευρά του τῇ σκουνταριά καί γονατίζει κάτω, λαθωμένο, μέ τὰ κέρατα μπηγμένα στήν κοιλιᾷ, καί τό αἷμα του ἄλικο θάφει τήν ἀσφαλτο τῆς πλατείας. Ὁ καθαλλάρης πέφτει μπρούμυτα στά μαλακά καί ξανασοθώνεται πάλι. Ὁ Νταῖ-Θωμᾶς μέ τόν χωροφύλακα παραμερίζουν κατακίτρινοι καί τρομαγμένοι στό πεζοδρόμιο. Ὁ χωροφύλακας, ξεκουμπώνει τήν πέτσινη θήκη, πού κρέμονταν στή μέση του καί τραβᾷ γοργά ἕνα ἐννιάσφαιρο μπράουνικ, ἔτοιμος νά σκοτώσει τό λυσσασμένο ζωντανό. Πάνω στήν ὥρα δῶμος καταφτάνει τρεχᾶτος καί λαχανιασμένος ἕνας μεσόκοπος ἄνθρωπος μέ πέτσινη τραγιάσκα, μέ μαῦρο τετράγωνο μουστάκι καί μέ μιά τριχιά χοντρή κούλουριασμένη στά χέρια του. Εἶναι ὁ κυρ-Πέτρος τῆς δημαρχίας. Ὅλοι ξαφνιαζόνται καί παραμερίζουν.

Ὁ μπουγαῖς μετά τὸ φονικό τ' ἀλόγου πισδρομώντας ξαναμπήκε μέσ' στόν μπαχτοῤ (κῆπο) καί στάθηκε ὀλόρθος, ἀντρεωμένος καί πελώριος. Τά σβολάρια τοῦ ἀνασκαμμένου κῆπου, καστανόχρωμα, ξεκομμένα, σάν χαλθᾶς ἀπὸ συμιγδαλί πού κόβεται μέ τό κουτάλι, γυάλιζαν στίς στερνές ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, πού θασίλευε. Κί ἀνάμεσα στά σβολάρια, καταμεσῇ τοῦ κῆπου, μέσ' ἀπ' τὰ γλυκόχρωμα ἀντιφεγγίσματα τοῦ δειλινοῦ ἀνάμεσα-στά ζεστά καφετιά, καστανά καί πορτοκαλιᾷ χρώματα, φάνταζε τ' ἀρσενικό ζῶο σάν θασιλιᾶς τοῦ Κάστρου, σάν θασιλιᾶς τοῦ ἀπέραντου θρακιώτικου κάμπου, πού ἀ-

πλώνεται σάν πράσινη θάλασσα ὡς τὰ θάθη τῆς ἀνατολικῆς Θράκης, ὅσο θλέπει τό μάτι τ' ἀνθρώπου, ὡς τήν Πόλη καί τήν Ἁγιά Σοφιά. Φάνταζε σά θεὸς ἀσάλευτος, μεγαλόπρεπος, σάν χάλκινο ἀγαλμα στημένο αὐτοῦ, σάν ἀπὸ κάποιο μεγαλοδύναμο χέρι. Μέ τὰ σημάδια τῆς ἀρσενικᾶδας του νά ξεχωρίζουν ἀδρά κί ἔντονα, γεμάτος χυμούς, πληθωρισμὸ κί εὐφορία, ἔμοιαζε κί ἦταν τὸ σύμβολο τῆς γονιμότητος, πού ἀπ' τό σπέρμα του τ' ἀθάνατο πλάστηκαν καί θά πλαστοῦν μυριάδες καματερά, γιὰ νά ξεκουράζουν καί βοηθοῦν τόν ἀνθρώπινο μόχτο. Ἀπ' τῆς φύτρας του τὰ θλαστήρια ἔξησαν καί ζοῦν ἀμέτρητοι ἀνθρώποι, βοηθημένοι στ' ἄλετρι, στόν ἀραμπᾶ (ἀμάξι), στή ντοκᾶνα, στή σθάρνα, σ' ὅλα τὰ ἔργα τ' ἀνθρώπινα. Οἱ γελᾶδες, τὰ θόδια, τὰ μοσχαρακία, οἱ δαμάλες, τ' ἀνθρώπου συντρόφοι παντοῖνοι. Κί αὐτός ὁ πατέρας ὀλουῶν, ὁ γενάρχης, ὁ πατριάρχης. Σύντροφος πιστός μαζί μέ τῇ γενιά του τοῦ φτωχοῦ καί τ' ἄρχοντα, τοῦ ζευγαῖ καί τοῦ τσιφλικόχου. Αὐτός ὁ ταῦρος μέ τῇ γενιά του ὄργωσαν καί δούλεψαν τόν ἀπέραντο κί ὀλόπαχο θρακιώτικο κάμπο, πού ἔδωσε στό χριστιανικό Βυζάντιο χίλια τόσα χρόνια ἀκρίτες, πολεμιστές, δρουγκάριους καί σπαθάρους. Κατεπάνω - στρατηγούς κί αὐτοκράτορες τῶν Ρωμαίων, δυναστεῖες σάν τῶν Κομνηνῶν καί τῶν Μακεδόνων, Βουλγαροχτόνους καί Τουρκοφάγους ἀνίκητους. Τό χρώμα τοῦ ταύρου ἦταν κάτω σπρω, μά καθὼς τόν χρύσωσαν οἱ στερνές ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, πού θασίλευε πιά, ἔμοιαζε σάν χάλκινο, σάν χρυσαφένιο. Τὰ μούσκουλά του ξεχωρίζαν καί λαμπομαχοῦσαν ἀδρά, γεροδύναμα. Εἶχε ἀνασηκωμένο περήφανα το κεφάλι του μέ τὰ ριζωμένα, τοξωτά, καλογραμμένα κέρατα, λές καί μυρίζονταν τὸ μυσχοβολισμένο ἀγέρας τοῦ ἀνοιξιάτικου ἀπὸ βροχοῦ, γιατί κί ὁ οὐρανός ἦταν γεμάτος κί αὐτός ἀπὸ καφετιά σύγνεφα, πού ἔφευγαν σάν κυνηγιμένα, ἀφίνοντας ἑσπῶς τους χρυσορόδινα ἀνοίγματα γεμάτα ἀπὸ ἡλιο καί φῶς. Δέν εἶχε στό Κάστρο ματαφανεῖ πὺ δμορφο, δυνάτο καί μεγαλόπρεπο ζῶο.

Ο ΚΥΡ - ΠΕΤΡΟΣ ἀγάλια καί μουλωχτά πολεμᾷ νά κοντοζυγώσει τό μπουγαῖ καί μέ τρόπο νά τόν κάμει ζάπι, νά τόν δέσει ἀπὸ τὰ κέρατα μέ τήν τριχιά, νά τόν μερώσει, καί νά τόν σύρει ξανά πίσω στ' ἀχούρι.

Ὅμως ὁ Μανώλης ὁ χωροφύλακας, πού τόν κοίταζε στραβά-στραβά, καί τόν σαῖτευε μέ κάτι φλογερές χολιασμένες ματιές, εἶχε ἀντίθετη γνώμη. Φοβούνταν μεγαλύτερο ἀγρίεμα τοῦ μπουγαῖ κί ἤθελε νά τόν σκοτώσει. Τό ἴδιο πεθυμοῦσαν κί οἱ φαντᾶροι μέ τόν ἀξιωματικό, πού εἶχαν θυμώσει κί ἀγρίεψι, γιατί τούς ξεκοίλιασε τ' ἄλογο.

— Ἀναμέριασε ἀπ' αὐτοῦ γέρο τοῦπε... Δέ γεννήθηκε ἀκόμα ἑσείνος, πού θά μερέψει τοῦτο τὸ θεριό... Σκότωσε, θά πεθάνει... Ἐγώ, μαθές, θά τοῦ σφαλήσω τὰ φεντιά (μάτια). Ἐγώ θάν τοῦ φτεῖνω μιά σφαίρα στήν τσεφαλή μέ τούτη δῶ τῇ μπιστόλα... Σὺ δέν εἶσαι ἄξιος νά δέσεις τανά νά σύρεις ξο-

πίσω σου μήτε ένα γίδι!.. "Αντε γέρο, γύρνα πίσω στη δουλειά σου και κουτουπώσου στους σταύλους σου, πρίν νά σ' ανοίξει και σένανε τ'α παιδία!..

— Τί λές ρέ καλόπιδου; Γώ δέν είμι άξιους νά ήμυρώσου του μπουγα; νά τούν δέσου κι νά τού χώσου πίσου στού παχνί τ'... "Αμ ποιός είνι τότε; !.. Μένα μί ξέρ' μ' άγαπάει, γώ τούν πουτίζω, γώ τούν ταίζου κι τούν τιμαρέβου.. Γιατί νά τούν σκουτώις;.. Γιατί σκότωσι ένα παληάλογου; "Αμ' δέν τ'ς σκουτώνουν τόσο ευκούλα τ'ς μπουγάδισ!.. Αύτνου άξία τ' είνι για έκατό κι για χίλια μπιλέ (μάθε άκόμα) αλουγα... Για παραμέρνα σί παρακαλώ!..

Τά λόγια του κυρ- Πέτρου σά νά συγκίνησαν και νά ήμέρεψαν τούς άναστατωμένους εκείνους άντρες. Ο άξιωματικός μήκε στη μέση και παρακάλεσε τών χωροφύλακα:

— "Ασ' τον Μαυόλη τό γέρο νά δοκιμάσει ... "Αμα τά καταφέρει θά γλυτώσουμε από χειρότερους μπελάδες.

Ο χωροφύλακας δέν έπέμεινε περισσότερο. Ξεροκατάπτε, κούνησε τό κεφάλι του μέ δυσπιστία, κι έβαλε τό μπιστόλι του στη θήκη.

Τότες ο κυρ- Πέτρος τής δημαρχίας ζύγωσε άφοβος πολύ σιμά κι άπλώνοντας τό χέρι του πρós τό μέρος του μπουγα, μουργούρισε:

— "Αγουρούδ', άγουρούδ', άγουρούδ'!! (άγοράκι μου).

Ο μπουγάς σά νά τόν γνώρισε, μούγγρισε χαρούμενος, έκανε κάνα δυό γρήγορα θήματα και ταραζόντας τό κεφάλι του άριστερά - δεξιά, σίμωσε τόν κυρ- Πέτρο σάν ένα πιστό κι ήρεμο σκυλί...

Ο κυρ- Πέτρος τότε τόν ζύγωσε άκόμα περισσότερο, τόν χάιδεψε στό κεφάλι, στό λαιμό, στό παχουλό του στήθος κι αυτός τουγλειψε μ' άγάπη τά χέρια και τά μάτια του τόν κοιτάζαν, θαρρείς, ήρεμα και γλυκά. Ο κυρ- Πέτρος χωρίς νά χάσει καιρό, τύλιξε τήν τριχιά τρείς - τέσσερις - πέντε φορές άπ' τό στεφάνι τών κεράτων του, κι άφου τήν έδεσε κάνα δυό κόμπους, ξελάργεψε λιγάκι κι άρχισε νά σέρνει και νά τραβάει ξοπίσω του τό ζω, όπως τραβάς ένα ήσυχο κι άκακο άρνι.

Οί χωροφύλακες σάστισαν, απόμειναν βουβοί, κοιτάζοντας άλλοτε ο ένας τόν άλλον κι άλλοτε κατά μέρος του μπουγα, ποδχε γίνει σάν άρνάκι. Οί χωροφύλακες ήσύχασαν, οί φαντάροι έσυραν τό σκοτωμένο άλογο στήν άκρη τής πλατείας και καθαλλίκεψαν έτοιμοι νά φύγουν. Οί μαγαζάτορες και τά τοιράκια άνοιξαν τίς πόρτες και τά παραθύρια τών μαγαζιών και παρατηρούσαν μέ θαυμασμό και μ' έκστατικά θέματα τό ήμέρωμα του ταύρου.

Ο κυρ- Πέτρος προχώρησε ανάμεσά τους μέ ύφος θριαμβευτή, ένω τό πρόσωπό του έλαμπε από χαρά κι ικανοποίηση, σέρνοντας τό μπουγα ξοπίσω του κι' οδηγώντας τον πίσω στ' άχούρι του, δίπλα στη δημαρχία.

HELLAS RADIO CLUB

► ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΣΕΛ. 18

"Ετσι, άν ο DX—er είναι τυχερός, θά γνωρίσει δωρεάν άρκετές χώρες ή, στη χειρότερη περίπτωση, άθε παρηγορηθεί μ' ένα άναμνηστικό δώρο.

Σέ λίγο καιρό ο σταθμός του DX—er, δηλαδή ή γωνιά πού έχει τό ραδιόφωνό του, θά γεμίσει μέ αντικείμενα από δλο τόν κόσμο, δίνοντας έτσι στήν ίσως άσήμαντη μέχρι πρό τιнос αυτή γωνιά ένα ιδιαίτερο χρώμα πού δέν τό συναντάς πουθενά άλλου.

Μή φανταστείτε ότι για νά πετύχετε τά παραπάνω είναι άπαραίτητος κάποιος πανάκριβος τηλεπικοινωνιακός δέκτης. "Ενα ραδιόφωνο πού νά «πιάνει» βραχεία είναι άρκετό, τουλάχιστον για τήν άρχή. Χρειάζεται θέβαια ή σχετική γνώση κάποιας διεθνούς γλώσσας π.χ. Άγγλικά ή Γαλλικά μία και σχεδόν δλοι οί σταθμοί βραχέων επέμπουν στά Άγγλικά ή Γαλλικά.

Όλα τά παραπάνω σκιαγραφούν τό άγνωστο, για τή χώρα μας, χόμπυ του DX-ing.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ ΤΩΝ ΒΡΑΧΕΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ: ΦΕΡΝΟΥΝ ΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΓΗΣ, ΣΕ ΜΙΑ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΗΣ ΘΕΛΗΣΗΣ

Σας ύπενθυμίζουμε ότι λειτουργεί ένας καινούριος σύλλογος, ο HELLAS RADIO CLUB πού άπευθύνεται στους άκροτές βραχέων κυμάτων (SWLS) και DXERS μέ κύριους σκοπούς: Τή διατήρηση του χόμπυ στη χώρα μας, τή μετάδοση γνώσεων, έμπειριών στους άρχάριους και τήν ύποβοήθηση τών προχωρημένων για καλύτερες επιδόσεις.

Κάθε 45 μέρες εκδίδει τήν «ΕΠΑΦΗ», περιοδικό άπαραίτητο για κάθε SWL και DXER.

Γιά πληροφορίες μπορείτε νά άπευθυνθείτε στην διεύθυνση:

HELLAS RADIO CLUB, Τ. Θ. 21 — ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ, ΑΘΗΝΑ ή στά τηλέφωνα:

κ. Μ. Ζερβάκης	3210819	πρωί
	6432497	άπόγευμα
κ. Χ. Λούλας	3213987	πρωί
	9918619	άπόγευμα
κ. Δ. Βαλάρης	7660175	άπόγευμα

Μήνυμα τῶν καιρῶν

Γράφει ὁ σδ. ΝΙΚΟΣ ΖΟΥΓΛΗΣ

Περιφερειακή Διεύθυνση Ἀττικής Β΄

Τό γεγονός ὅτι ζοῦμε σέ μιά ἰδιαίτερα κρίσιμη ἐποχή, ἀφθονες ὁλόγυρά μας μαρτυρίες τό ἐπιβεβαιώνουν. Τό οἰκοδόμημα τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ ὑψώνεται πελώριο κι ἐπιβλητικό. Ἡ ἀνθρώπινη γνῶση καί ἰσχύς ἀποκορυφώθηκαν. Ὁ ἄνθρωπος, ἀπόλυτος κυρίαρχος τοῦ πλανήτη, ἐπεκτείνει ἤδη τήν κυριαρχία του καί σέ χώρους διαστημικούς. Στά χέρια του κρατεῖ δυνάμεις φοβερές — δημιουργίας μαζί καί ὁλέθρου — μέ τίς ὁποῖες εἶναι σέ θέση νά μεταβάλλει τή γῆ σέ ἀληθινό παράδεισο, ὅπως καί σ' ἓνα ἀπέραντο νεκροταφεῖο.

Ἀλλά τό ἀνθρωπικό σ' αὐτή τήν ὑπόθεση εἶναι, πῶς τό ἐπίπεδο ἐσωτερικῆς ἀνάπτυξης τοῦ φορέα αὐτῶν τῶν δυνάμεων δέν παρέχει τά ἐχέγγυα γιά τήν καλή τους χρήση. Ὁ ἄνθρωπος τῆς διαστημικῆς ἐποχῆς θυμίζει πολύ τό μυθικό ἐκεῖνο φαέθονα καί τήν τραγική του μοῖρα.

Παρά τή μεγάλη του πρόοδο στήν ἐπιστήμη καί τεχνολογία, ὁ ἄνθρωπος ὄχι μόνο δέν κατάφερε νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό δεινά, πού ἐπὶ αἰῶνες τόν ταλαιπωροῦν, ἀλλά ἀντιμετωπίζει καί πρόσθετα προβλήματα, περισσότερο πολὺπλοκα καί ἐπικίνδυνα. Στίς μέρες μας, μιά φοβερή κρίση μέ πολὺπλευρες ἐκδηλώσεις μαστίζει ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα. Ὁ ὑπερπληθυσμός, ἡ ἐξάντληση τῶν φυσικῶν πόρων, ἡ ἄνιση κατανομή τῶν ἀγαθῶν — μέ ἀποτέλεσμα τήν πρωτοφανή ἀλιθότητα τῆς συντριπτικῆς πλειονότητας τῶν ἀνθρώπων ἐναντί μιᾶς προκλητικῆς εὐημερίας τῶν ὀλίγων — ἡ καταστροφὴ τοῦ περιβάλλοντος, ὁ ἀνταγωνισμός τῶν ἐξοπλισμῶν, οἱ ἀλληπάλληλες ἐπίσης ἀναταραχὲς καί ἡ ἀπειλή μιᾶς γενικότερης σύρραξης κι ἐνός θερμπουρηνικοῦ ὁλοκαυτώματος' κι ἀκόμα ἡ ὥμῃ καί θάναση καταπάτηση τῶν δικαιωμάτων ἐνός πάρα πολὺ μεγάλου ἀριθμοῦ ἀνθρώπων ὑπάρξεων ἀπὸ αὐταρχικές κυβερνήσεις, ἡ ἐξάπλωση τῆς βίας καί τῶν ναρκωτικῶν καί ἀρκετά ἄλλα συνθέτουν τή ζοφερή εἰκόνα τῆς πλανητικῆς αὐτῆς κρίσης, πού ἀπειλεῖ τό σύγχρονο πολιτισμό μέ κατάρρευση καί τό δημιουργό του μέ ὁλοσχερῇ ἀφανισμό.

Στόν αἰῶνα μας ἐπαλήθευσαν τά προφητικά ἐκεῖνα λόγια τοῦ KIERKEGAARD (1): «Ὑ-

στερα ἀπὸ λίγο ἡ ἀνθρωπότητα θά μπεῖ στή μεγάλη νύχτα». Ἡ ἀνθρώπινη φυλή, φορέας ἱερῆς παρακαταθήκης καί ὑψηλοῦ προορισμοῦ, διατρέχει τόν ἔσχατο κίνδυνο. Ἐνας μυστικός πόλεμος διεξάγεται μέ ἰδιαίτερη ἔνταση στίς τέσσερις ἄκριες τῆς γῆς. Οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους πανίσχυρες καταδιώκουν μέ λύσσα τό φῶς καί μηχανεύονται τόν ὀλεθρό τῆς ἀνθρωπότητας, πού βρίσκεται πλέον σέ ἀδιέξοδο, ἀπὸ τό ὁποῖο εἶναι ἀνίκανη νά τήν δῶλαί ἡ ἡγεσία τῆς, ἀφοῦ αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη ὑπεύθυνη γιά τή σημερινή κατάσταση.

Φαίνεται, λοιπόν, πῶς ἡ σωτηρία δέν μπορεῖ νά σπηριχτεῖ πιά παρὰ στοὺς ἴδιους τοὺς λαούς, στίς πλατιές μάζες τῶν πολιτῶν τῆς γῆς. Οἱ λαοὶ κρύβουν μέσα τους μιά δύναμη ἀπεριόριστη, πού μέχρι τώρα χρησιμοποιοῦνταν ἐναντία στὰ συμφέροντα τῆς ἀνθρωπότητας. Εἶναι ἐπιτέλους καιρὸς νά χρησιμοποιοῦνται γιά τὴ σωτηρία τῆς. Γιά νά γίνει ὅμως αὐτό, χρειάζεται νά γεννηθεῖ ἓνας νέος τρόπος σκέψης, ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τίς κατώτερες ἐγωϊστικές ροπές, μιά σκέψη σταθερὰ προσανατολισμένη πρὸς τὰ πανανθρώπινα ἰδεώδη καί τὰ γενικότερα συμφέροντα, μέσα στὰ ὁποῖα βρίσκεται καί τό πραγματικό συμφέρον τοῦ καθενός. Γιατί δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε πῶς ὅτι συμβαίνει σ' αὐτό τόν κόσμο πηγάζει ἀπὸ τὴ σκέψη. OMNIA AD OPINIONEM SUSPENSUM (2). Ἡ σκέψη εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη δύναμη, πού διαθέτει ὁ ἄνθρωπος. Στόν καταστατικό χάρτη τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ τοῦ 1945 ὑπάρχει αὐτὴ ἡ διακήρυξη: «Ἀφοῦ ὁ πόλεμος ἀρχίζει στό νοῦ τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει στό νοῦ τοῦ ἀνθρώπου νά χτιστοῦν καί τὰ θεμέλια τῆς εἰρήνης».

Τό ζήτημα εἶναι σέ τελικὴ ἀνάλυση μορφωτικό. Στίς κρίσιμες τοῦτες μέρες εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νά ἐνταθεῖ ὁ ἀγώνας τῶν φωτοφόρων δυνάμεων. Ἐνωμένοι μέ τὰ δεσμὰ μιᾶς ὁράτης ἀλυσιᾶς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καλῆς θέλησης ἀποτελοῦν συνειδητὰ ἢ ἀσυνεῖδητα τό μυστικό στρατό, πού εἶναι ταγμένος νά μάχεται ἀκατάπαυστα τίς καταχθόνιες πιθανές δυνάμεις τῆς φθορᾶς καί τοῦ ἐρέθους. Εἶναι ζωτικὸ θέμα νά φωτισθεῖ ἡ συνειδηση τῶν λαῶν καί νά λειτουργ

γήσει ή σκέψη πρὸς τὴ σωτὴ κατεύθυνση, γιὰ νὰ γίνουν αὐτοὶ οἱ ἀσφαλεῖς φορεῖς τοῦ μέλλοντος. Τό χρέος πέφτει ἰδιαίτερα βαρὺ στοὺς ὤμους τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων. Αὐτοὶ πρέπει ν' ἀναλάβουν τὸ ἔργο ἐνὸς νέου Διαφωτισμοῦ.

Τό σκοτάδι εἶναι πυκνόν. "Ὅμως ἔτσι συμβαίνει πάντα λίγο πρὶν τὸ χάραμα. Μέχρι τώρα οἱ στοχαστὲς μιλοῦσαν γιὰ τὴ Μεγάλῃ Νύχτα. Μά σάν κοιτάζουν βαθύτερα τὸν κόσμον μας, ἴσως ἀναθαρρήσουν. Μέσα ἀπ' τὸ σκοτάδι τῶν σύγχρονων καιρῶν ἴσως διακρίνουν κάποιο φῶς, πού — ἔστω δειλὸ κι ἀδέσβαιο — ἄρχισε νὰ φέγγει. Μήπως ἄραγε ἔφτασε ἡ ὥρα νὰ μιλήσουν γιὰ τὴ Μεγάλῃ Χαραυγὴ πού ζυγώνει;

Μέσ' ἀπ' τοὺς καπνοὺς καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ἀρματωμένου αἵωνα μιά εὐεργετικὴ αὐρα ἄρχισε νὰ φυσᾷ καὶ νὰ θωπεύει στοργικά τὸν αἱματόθρεχτο τοῦτο πλανήτη. Σὲ πείσμα τῶν ἰσχυρῶν συμφερόντων, πού κρατοῦν τὴν ἀνθρωπότητα σὲ μιά ἀπαράδεκτη κατάσταση χωριστικότητας, ἀπὸ τὴν ὁποία πηγάζει κάθε κακοδαίμονία, μιά παράξενη ἱστορικὴ διαδικασία ἄρχισε νὰ λειτουργεῖ ἀνάμεσα στὶς ἀνθρώπινες μάζες. "Ὅσοι δισταγμοὶ κι ἀμφιβολίες κι ἂν ὑπάρχουν, εἶναι πέρα γιὰ πέρα ἀληθινὸν, πῶς οἱ λαοὶ ἄρχισαν νὰ σκέφτονται ἐνωτικὰ. Μπορεῖ ὁ σύγχρονος ἀνθρώπος σάν ἄτομο νὰ ζεῖ ἀπομονωμένος καὶ δυστυχής, ὅμως τὸ θάθος του μιά φλόγα ἔχει ἀνάψει. Κι ἡ φλόγα αὕτῃ μπορεῖ νὰ γίνῃ φωτιά καὶ πυρκαγιά. Τὰ κάθε λογῆς σύνορα γκρεμίζονται μέσα στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ ὅπου διατηροῦνται εἶναι ἀποτελεσμαθία, φόβου ἢ πλάνης. Τὸ μεγάλο μήνυμα τῆς παγκοσμιότητας, πού 'φεραν στὴν ἀνθρωπότητα οἱ Μεγάλοι Δάσκαλοι, γίνεται σιγὰ - σιγὰ πανανθρώπινο αἶτημα καὶ καθολικὴ ἐπιταγή. Τὸ κοινωνικὸ κύτταρο ὀδηγεῖται, κατὰ ἱστορικὴ νομοτέλεια, ἀπὸ τὰ πολυποίκιλα διαχωριστικὰ σὲ ὅλο καὶ πιὸ εὐρύτερες ἐνότητες, μέσα στὶς ὁποῖες δὲν χάνεται ἡ ἀτομικότητα ἀλλὰ τοποθετεῖται στὴν ὀρθή της βάση. Ἡ ἱστορικὴ αὕτῃ διαδικασία λειτουργεῖ σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρώπινης δραστηριότητας, ἀκόμα καὶ τοὺς πιὸ ὑλικοὺς, ὅπως εἶναι τὸ ἐμπόριο, οἱ συγκοινωνίες καὶ οἱ ἐπικοινωνίες. Ὁ τουρισμός, ἡ μετανάστευση, οἱ μορφωτικὲς ἀνταλλαγές ἡ ἐκμάθηση τῶν γλωσσῶν καταργοῦν τὰ σύνορα, πού ἄλλοτε χώριζαν τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ σύγχρονα μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, παρὰ τὰ ἐλαττώματά τους, δίνουν στὰ προβλήματα καὶ ἐνδιαφέροντα τῶν ἀνθρώπων πλανητικὲς διαστάσεις. Ἀκόμα, οἱ διεθνεῖς ὀργανισμοί, πού ἱδρύθηκαν μετὰ τοὺς δύο φοβεροὺς πολέμους γιὰ νὰ συμβάλλουν στὴν ἐμπέδωση τῆς εἰρήνης καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν λαῶν, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ μέτρο τῆς ἐπιτυχίας καὶ ἀποτελεσματικότητας τῆς δράσης τους, δὲν

παύουν ν' ἀποτελοῦν μιά σοβαρὴ ἐμπρακτικὴ ἐκδήλωση τοῦ γενικοῦ κλίματος πού ἐπικρατεῖ στὴ συνειδηση τῶν λαῶν. Τέλος, ἡ ἐμπρακτικὴ ἀγωνιστικὴ κινητοποίηση τῶν λαϊκῶν μαζῶν στὶς μέρες μας γιὰ πανανθρώπινα θέματα, ὅπως συμβαίνει μὲ τὸ εἰρηνιστικὸ κίνημα, τὸ οἰκονομικὸ κ.ἀ., ἀποτελεῖ ἓνα ἰσχυρὸ στοιχεῖο αἰσιοδοξίας.

Ἡ ἀνθρωπότητα φαίνεται πῶς μπαίνει σὲ μιά Νέα Ἐποχὴ, πού οἱ ἐσωτεριστὲς τῆς Ἀνατολῆς ὀνομάζουν Ὑδροκοικὴ Ἐποχὴ καὶ οἱ ἐσωτεριστὲς τῆς Δύσης Ἐποχὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ πού κύριο χαρακτηριστικὸ της θὰ εἶναι, σὲ περίπτωσι νίκης τῶν δυνάμεων τοῦ φωτός, ἡ ἀποκατάστασις τῆς παγκόσμιας ἐνότητας, ἐνῶ σὲ ἀντίθετη περίπτωση ὁ «διὰ πυρὸς κατακλυσμός».

Τὸ γεγονὸς πάντως εἶναι, ὅτι, παρὰ τίς μεγάλες ἀντιξοότητες, ἓνας νέος τρόπος σκέψης οἰοῦντα γεννιέται. Πολλὲς πεποιθὲς καὶ θεομοὶ ἀναθεωροῦνται, γιὰτὶ δὲν ἐπαρκοῦν ἢ ἀποτελοῦν τροχοπέδη γιὰ τὴν πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητας. Δὲν μπορούμε μὲ βεβαιότητα νὰ προβλέψουμε τὰ ἐπόμενα βήματα τῆς πορείας τῆς ἀνθρωπότητας. Ἔνα ὅμως εἶναι τὸ βέβαιο: ὁ ἀνθρώπος θὰ προχωρήσει. Αὐτὸ βέβαια δὲν εἶναι κάτι ἀπλό καὶ εὐκόλο. Εἶναι τραγικὸ προνόμιο τοῦ ἀνθρώπου νὰ προχωρεῖ μέσα ἀπὸ μεγάλους κινδύνους, μὲ σκληροὺς ἀγῶνες καὶ θαρύτατες θυσίες.

Ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶναι σκευός, ἀλλὰ φορέας δημιουργικῆς ἐξέλιξης. Ἀπ' αὐτὸν ἐξαρτιῶνται πολλὰ. Τώρα πού δὲν ζοῦμε πιά στὴν ἐποχὴ τῶν προφητῶν, τώρα πού οἱ διδάσκαλοι ἔχουν ρίξει τὸ σπόρο καὶ τὰ μὴνύματα ἔχουν φτάσει, ἦρθε ἡ ὥρα τῆς καρποφορίας. Ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς φορεῖς τῶν μηνυμάτων γίνονται ὅλοι ἐκεῖνοι πού σιγὰ - σιγὰ ἐντενερνίζονται τὶς ἰδέες πού θ' ἀλλάξουν τὸν κόσμο.

Τὸ μήνυμα τῆς Νέας Ἐποχῆς καλεῖ ὅλους τοὺς καλοπροαίρετους ἀνθρώπους νὰ μὴν ἀδρανοῦν, ἀλλὰ νὰ συμμετέχουν ἐνεργὰ σὲ ὅλους τοὺς μεγάλους καὶ εὐγενικοὺς ἀγῶνες. Καλεῖ ὅλους τοὺς λαοὺς ν' ἀγωνιστοῦν γιὰ ἓνα καλύτερο κόσμο, μακριὰ ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῶν ἐγωιστικῶν παθῶν καὶ τῶν ποταπῶν συμφερόντων, γιὰ τὴν ἀνοιχοδόμησι μιάς νέας κοινωνίας, βασιμμένης πᾶντα στὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς εἰρήνης καὶ ἀδελφουσύνης ὅλων τῶν ἀνθρώπων, χωρὶς καμμιά διάκρισι.

1. G. KIERKEGAARD: Δανὸς ὑπαρξιακὸς φιλόσοφος (1813 - 1855).

2. «Ὅλα ἐξαρτιῶνται ἀπὸ τὴ σκέπη», γνωμικὸ τοῦ ρωμαίου στωικοῦ φιλόσοφου καὶ ποιητῆ Σενέκα (5 ἢ 4 π.Χ. — 65 μ.Χ.).

Γράμμα μιās Μάνας

Γράφει η σδ. ΜΑΡΙΑ ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΥ

Κατάστημα 'Αμφίκλειας

**Σου κράτησα σφιχτά τὰ τρυφερά σου χέρια
καί σέ κύτταξα ολόϊσια στά μάτια
καί ντράπηκα γιατί μεγάλωσα...**

Κατεθήκαμε μαζί τή μικρή σκάλα, θήμα - θήμα. Μπροστά στο μεγάλο δρόμο που περνούσαν, άστραπή, χρωματιστά αυτοκίνητα. Καί τό ξανθό σου κεφαλάκι προσπέρανε μαζί τους κάθε φορά. Φώναζες. Δέν σοῦ μιλούσα. "Όλα τὰ διάβαζε ή ψυχή σου μόνη, μέ τήν άγρια χαρά τής πρώτης γνώσης καί τής ζώης.

Δονούσε τό κορμί μου ή ύπαρξή σου. Είπανε άνύπαρκτο τό φίλτρο τό μητρικό. Μές στις κοινωνικές έπαναστάσεις καί τ' άναποδογυρίσματα. Τή δίκηα ή άδικη άμφισβήτηση.

"Εστω πώς είναι έτσι. "Επίκτητη ή άγάπη μου γιά σένα, λένε. Τους άπαντώ «σε γέννησα». Αυτό δέ θρήκανε τί νά τό ποῦνε άλλο από θάμα. Δέν είναι περηφάνεια γιά τής φύσης μου τή δύναμη. Είναι ό ύμνος στήν πίο τρανή όλοκλήρωση καί δημιουργία.

Καί είμαι ή Μάνα του είκοστού αιώνα. "Η άδούλωτη ή ύποταγμένη άκόμα. Αυτή που σέ παρατάει στήν πόρτα μέ τό κρύο όσο ναρθεί τό σχολικό, ή όλη μέρα σέ λατρεύει, ή σ' άπαρνιέται γιατί δέ θαστάει του άντρα πλάι της τὰ θάρβαρα κατάλοιπα ή κάθε σάπιου τούς φραγμούς.

Είμαι κείνη πού, μέρα τή μέρα, άναζητώ τό πρόσωπό μου στήν κοινωνία τής παραμόρφωσης.

Καί είμαι κοντά σου τώρα, που κρατάω τό χέρι σου, κι ύστερα σάν θα ξεμακρύνεις στής έφηβείας τή μοναξιά νά ψάχνεις τό δικό σου «είναι».

Καί θα πονώ, καί θα ρωτάω δίχως λόγια. Κι άλλοτε θιαστική θα στρέφω νά μή μέ δείς που κλαίω.

Σ' αυτόν τόν αιώνα τό σκληρό, έγώ θα λέω, χίλιες γενιές καί πάλι ίδια θά 'ναι ή τουφεράδα, ίδια ή άνθρωπιά σ' όλης τής Γης τὰ πλάτη.

"Υστερα θα φύγεις. "Υστερα πίο μακριά. Καί σ' όνειρεύτηκα στά σκαλιά τής Νομικής, πάνω σ' ένα χοντρό βιβλίο τή νύχτα, κι ούρλιάζω στόν ύπνο μου όταν σέ βλέπω ξάφνου μέ τσιγάρο, καί πλάι σου νά περνούν θελονισμένα χέρια.

Τό μητρικό φίλτρο, είπαν, είναι άνύπαρκτο. Κι έγώ χιλιάδες τσεκουριές, γιατί άπόψε άργησης στο δίπλανό τό πανηγύρι, γιατί άπόψε ήσουν στο πάρτυ του Λουκά κι είναι κακός ό δρόμος μέσ στή νύχτα.

Καί σοῦ μιλω γιά τό κακό άπό τόσο δά καί τήν άλήθεια. Ψάχνω βιβλία, γονέων σχολές, θαρρώ πώς δέ μου φτάνει τίποτα γιά νά γεμίσω τήν ψυχή σου άλήθεια, άκόμα κι αν έγώ δέ μόρεσα κάποια στιγμή νά πώ...

Παλεύω νά γενείς μιιά ύπαρξη, κόρη καί γιέ μου, έξω από πρότυπα κι ύποκρισίες. Καί δέ μπορώ νά σ' όδηγήσω. Δέν πρέπει. Θά 'σαι τ' όνειρό σου κι έγώ θα στέκω στή σκιά σου.

Κι είπαν παγίδα τή μητρότητα μά λαθεμένα γιατί, σάν είσαι λεύτερος, δέν τό ζητάς νά πολεμάς.

Παλεύω γιά νά θρείς στή λευτεριά κάθε μορφή ζωής, γιατί ό κόσμος γέμισε παράσιτα κι ό,τι λογής παγίδες.

Καί θα σέ πολεμήσουν. Τό νου σου θα στοχεύουν σάν τούς Δαναούς κι ίσως σάν τούς Έβραίους τό Χριστό.

Μά θα 'σαι νικητής σάν μένεις τίμιος.

Κι ύστερα μέσ στο χιόνι θα κρατήσω τό πέραςμα του ήλιου σου. Θά 'σαι σάν τό πορτραίτο τό ζωντανό καί τ' άναλόιωτο στή σκονισμένη διάσταση του χρόνου.

Θά μετουσιωθώ ξανά άπέραντα, σάν μόνη προσφορά κι άγιασμένη.

Χωρίς τίτλο

Γράφει η σδ. ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΜΠΑΛΕ

Κατάστημα Πλ. Κάνιγγος

Τέντωσε τεμπέλικα τά πόδια του καί, γέροντας τό κεφάλι του πρός τά πίσω, χασμουρήθηκε μέ μικρές φωνούλες!

"Εμεινε στήν ίδια θέση γιά λίγο μέ τά μάτια στηλωμένα στόν τοίχο.

"Επειτα σήκωσε τό 'να του χέρι στό ύψος του στήθους του καί τό κοίταξε άμήχανα πού 'τρεμε λίγο!

Σκέφτηκε ότι κάπνιζε πολύ τελευταία.

— Τελευταία..., μουμούρισε καί, σάν νά 'βρισκε άποτυχημένη τήν παρατήρηση, κατέθεσε όρμητικά τήν παλάμη του καί γαντζώθηκε άπ' τό μπράτσο της πολυθρόνας.

"Εκανε νά πιάσει τά τσιγάρα, μά τό μετάνοιωσε. Προτίμησε νά σηκωθεί.

Πλησίασε τό παράθυρο δίχως νά κοιτάξει έξω. "Εμεινε εκεί νά περιεργάζεται τά παπούτσια του πού γυάλιζαν αντιπαθητικά.

Σήκωσε τό 'να του πόδι καί πάτησε τ' άλλο μέ παιδιάστικο θυμό!

"Ενοιωσε ένα μικρό πόνο, μά τίποτα! Τά παπούτσια του ήτανε τό ίδιο καθαρά καί στίς σόλες.

"Η πόρτα άνοιξε πίσω του διστακτικά. Στραμμένος πάντα πρός τό παράθυρο καί κοιτάζοντας άκόμα τά παπούτσια του ρώτησε σχεδόν φωνάζοντας:

— Τί θά 'λεγε, Μαρία, άν σταματούσα τό γράψιμο;

— "Ω! δέ θά τό κάνατε ποτέ..., άπαντησε ταραγμένη ή γυναίκα. Γιατί νά τό κάνατε; πρόσθεσε πιο σίγουρα.

Στή σιωπή πού μεσολάβησε εκείνος χαμογέλασε αυτάρεσκα, σάν ν' άπαντούσε έτσι στήν άπορία της.

— Μιά σκέψη έκανα, άρχισε νά λέει καί στράφηκε πρός τό μέρος της.

— Θέλετε άκόμα λίγο καφέ; ρώτησε εκείνη τρυφερά, μ' όλο πούξερε ότι δέν είχε πιεί τό πρωινό φλυτζάνι.

Σάν νά μήν άκουσε καθόλου τήν έρωτησή της, έκανε λίγα θήματα καί στάθηκε πυρετικά μπροστά στήν άγαπημένη του γκραβούρα. Τό κάντρο αυτό ήταν τό μόνο εκεί μέσα δίχως τζάμι.

Εκείνος έτσι τό 'θελε γιά ν' άγγίζει τό πορώδες χαρτί καί νά νοιώθει τά άνεπαίσθητα αϋλάκια τών γραμμών του στά δάχτυλα!

— Είναι όλα τόσο τακτοποιημένα εδώ μέσα μουρμούρισε μέ αδιόρατη πίκρα!

— Κάνω ό,τι μπορώ, κύριε, είπε θγαίνοντας διακριτικά ή γυναίκα.

— Καί τά παπούτσια μου τόσο...

"Εβγαλε τά παπούτσια του καί τά πέταξε μακριά.

Τά 'βλεπε μέ άνακούφιση νά διαγράφουν μιάν έλλειπτική τροχιά κι άκουσε μέ ήδονική άνατριχίλα τό θόρυβο πού 'καναν καθώς έσκαζαν πίσω άπ' τό γραφείο.

— Αυτό είναι!... ούρλιαξε σάν παιδί!

"Επειτα προχώρησε πρός τό γραφείο, πήρε έναν κόκκινο μαρκαδόρο καί πλησίασε μέ ιδρωμένα χέρια τή γκραβούρα.

Σέ λίγο, άκριβώς πάνω άπ' τό γωνιακό σπίτι της τυπικής λονδρέζικης συνοικίας, έλαμπε ένας κατακόκκινος ήλιος!

— Αυτό είναι! Ξανάπε ευχαριστημένος καί συνειδητοποιώντας τήν ικανότητά του νά κάνει τό ίδιο άκόμα καί στά άκριβά πλακάκια του μπάνιου, κάθε μπάνιου, έπέτρεψε στόν έαυτό του μία γερή γουλιά καφέ καί ένα τσιγάρο!...

"Ηταν ένας καθωσπρέπει κύριος.

Κουστούμι, γραβάτα καί ταυτότητα.

"Ο κύριος έφτανε κάθε πρωί στή δουλειά του στίς 7.29' καί άφηνε στό θυρωρο τήν ευχαρίστηση νά του ζητήσει ταυτότητα.

"Ηταν ό άπαράθρατος κανόνας της μικρής Ιεροτελεστίας, ένας πρόλογος της μέρας.

Τά χρόνια περνούσαν δίχως νά ενδιαφέρονται γιά τόν καθωσπρέπει κύριο πού έφτανε στή δουλειά του 7.29' καί έδειχνε μέ αδιάφορο σαρκασμό τήν ταυτότητα!

Κάποτε ό κύριος άρχισε νά νοιώθει τά γηρατειά!

Στήν άρχή τά άνακάλυψε στά μαλλιά του, έπειτα αυτοαποκλήθηκαν πρεσβυωπία κι όταν, γιά πρώτη φορά, άγγιξαν τήν καρδιά του έγινε κάτι άπροσδόκητο:

Ξενύχτισε πίνοντας!

Μάλιστα! "Ηπие τόσο, πού νά μή θυμάται «τ ί π ο τ α»! Τό άλλο πρωί έφτασε στή δουλειά του περασμένες 8.00'. "Ο θυρωρός (πού δέν τόν περίμενε) δέ σήκωσε τό κεφάλι του άπ' τό τεφτέρι, μόνο ρώτησε:

— Τί θέλει ό κύριος;

Κι εκείνος θυμήθηκε «τ ά π ά ν τ α!» Καί άφησε ξέπνοα τήν ταυτότητα στόν πάγκο!...

Σκευοφυλάκιο Μνήμης

Γράφει ο σδ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Κατάστημα Α' Πειραιᾶ

Θεέ μου, ἄς εἶχα κ' τορθώσει νά σταματήσω τό χρόνο καί νά ξαναθυμηθῶ μιά γιά πάντα τούς ἤχους ἀπ' τὰ λόγια ἐκείνης, τῆς Μάνας μου, λόγια ἀγνά, σκληρά μὰ καί σωστά. "Όταν μέ κύτταξε μ' ἐκεῖνο τό παραπονεμένο βλέμμα, μέσα μου ταράχτηκα, ταράχτηκα πολύ. Ήταν ἕνα βλέμμα ἀποχαιρετισμοῦ. "Ένα βλέμμα πού θά τό κουβαλάω μαζί μου στήν αἰωνιότητα.

Θεέ μου, ἄς εἶχα κατορθώσει νά σταματήσω τό χρόνο καί νά ξαναθυμηθῶ τούς ἤχους ἀπ' τὰ λόγια καί τὰ χωρατά κάτω ἀπό μιά μικρή ἀνθισμένη μυγδαλιά. "Όμως, οὔτε ἕνα φύλλο δέ μπορεῖς νά σταματήσεις τῆς ζωῆς.

Κι ἔτσι, περνώντας τά χρόνια, θυμᾶμαι καί ὑπερασπίζομαι ὅ,τι ἀπόμεινε ἀπό ἐκείνη: τό γράψιμό της, μιά φωτογραφία της καί τὰ λόγια της. Κάνω ὅ,τι μπορῶ νά τὰ διατηρήσω καί τὰ 'χω σώσει ἀπό πολλούς κατακλυσμούς.

"Όμως, τό τέλος εἶναι γνωστό, ὅλα θά χαθοῦν ὅταν κι ἐγώ πεθάνω καί στό σπίτι ἄλλοι μέ διαδεχοῦν.

Θεέ μου, ἄς εἶχα κατορθώσει νά σταματήσω τό χρόνο, γιά λίγο ἔστω, στά παιδικά μου χρόνια, στά γέλια μου καί στίς ζημιές κι ὕστερα ἄς ξαναγύριζα στήν τωρινή ἐποχή γεμάτη παρατράγουδα, γεμάτη σιωπή.

Λ ό φ ο ς

Κάποιος πηγαίνει σ' ἕναν πόλεμο.

Βολές ἀριστερά, βολές δεξιά, ἀπό παντοῦ βολές.

Νεκροί, τραυματίες, πληγωμένοι πολλοί. Ἐκεῖνος τούς νεκρούς σκάθει στό χῶμα, τούς θάβει μόνος του.

Πέτρα τήν πέτρα, χῶμα στό χῶμα ἔφτιαξε ἕνα λόφο.

Κάπου σέ κάποια γωνιά ἔφτιαξε τό φτωχικό του.

Μετά ἔφτιαξε δρόμους μικροῦς δρόμους μεγάλους, φύτεψε δέντρα μικρά, δέντρα μεγάλα, προσεχτικά, γεωμετρικά, συλλογισμένα.

Τό χέρι του, ὀρθάνοιχτο σχεδόν ἀπ' τόν κόπο τῆς μέρας, φάνταζε σάν τ' ἀπόβροχο στό διψασμένο χῶμα.

Τό μάτι του χαμογελοῦσε σάν τήν ἀνατολή τοῦ ἡλίου.

Ἄς ὁ λόφος.

Ἐκεῖ τ' ἀπογεύματα ἀνεβαίνουν παιδιά μέ τίς μανάδες ν' ἀνασάνουν

καθαρόν ἀέρα, ἐργάτες μέ τό καθαρό πουκάμισο, νέες μέ τίς κατάσπρες φορεσιές, γέροι μέ τὰ σιδερωμένα κολλάρια, ἀνεβαίνουν νά λιαστοῦν.

Παράμερα τὰ ζευγαράκια σεργιανᾶνε τ' ἀπόβραδο ζητώντας ἕνα φιλί ἀγάπης, ἐκεῖ μαθαίνουν νά διαβάζουν τ' ἀστέρια.

Ἐκεῖ κάνουν ὄνειρα.

Στό ἥσυχο δειλινό ἕνα παιδί παίζει φουσαρμόνικα. Ὁ καφετζῆς παραπέρα διαλαλεῖ τούς καφέδες του.

Πάνω στό λόφο, ἄν κυττάξεις, θά δεῖς κοντά τόν οὐρανό. Θά μετρήσεις τ' ἀστέρα, θά τούς μιλήσεις κι αὐτά, τρεμοπαίζοντας, θά χαμογελάσουν σάν νά σοῦ δίνουν κουράγιο.

"Όποιον ὅμως ρωτήσεις ἀπ' τούς ἐπισκέπτες (του, κανεῖς δέ θά ξέρει πῶς ἔγινε αὐτό ὁ λόφος, πόσοι θρῆκαν τήν αἰώνια ἀνάπαυση κάτω ἀπ' τὰ σκιερά του δέντρα, στ' ὁδόδροσό του χῶμα, στίς καταπράσινες πλαγιές.

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΑΠΑΓΩΡΕΒΕΤΕ ΤΟ ΣΠΑΣΗΜΟ

Γράφει ο σδ. ΑΡΙΣΤ. ΑΝΤΑΝΗΣ

Διεύθυνση Καταθέσεων και Καταστημάτων

‘Εγώ είμαι γιά ν’ αντικαταστήσω τό Διευθυντή πού είχε λυσοάξει νά πάρει άδεια. ‘Αφού τού είχαν πεί ότι οι Διευθυντές ούτε διακοπές κάνουν, ούτε υπερωρίες παίρνουν. Αυτός έπιμονή.

‘Επρεπε νά φύγω από τό ένα νησί, όπου ήμουνα άπλός υπάλληλος, και νά πάω στό άλλο, όπου θά ήμουνα Διευθυντής. Μά’ στα κύριε! Διευθυντάρα! Ποιός μέ πιάνει.

‘Ετσι γνώρισα τό Γιάννη. Τό λεβέντη. Τό λεβέκουρα. Τόν έρωτιάρη. Τόν καταφερτζή. Τό πρώτο μπόι τού νησιού. Τό μερακλή. Τόν κουβαρντά. Τό νταή. Τό Γιάννη...

Στό πλοίο πού μέ κουβάλαγε σκεπτόμουνα τί θά έβρισκα εκεί πέρα. Είχα δέν είχα δύο χρόνια στήν Τράπεζα. ‘‘Αραγε οι συνάδελφοι πώς θά μου φερόντουσαν; Καλά; Φιλικά; Πώς! Αυτό πού θυμόμουνα πάντα και μ’ έπιανε δέος ήταν ή θαρειά φωνή πού άκουγα μερικές φορές στό τηλέφωνο και ζητούσε διάφορα πράγματα: Προβλέψεις, χρηματοπιστολή, έντυπα. Στήν άρχή έλεγα: «Αυτός θά είναι ό Διευθυντής. Τέτοια φωνή, μόνο οι Διευθυντές έχουνε». Κι όταν μου ‘παν πώς δέν είναι, τότε τους λυπήθηκαν. «Θά έχουν, είπα, έπιθεώρηση. Γιατί αυτή ή φωνή ήτανε φωνή έπιθεωρητή». Κι όταν έμαθα πώς δέν είχαν έπιθεώρηση, τότε ήμουν σίγουρος ότι γινότανε έλεγχος από τή Νομισματική Έπιτροπή. Τελικά ξέρετε ποιανού ήταν ή θαρειά φωνή; Τού Γιάννη!! Τού λεβέντη... και τά λοιπά δηλαδή.

‘Εγώ είμαι λοιπόν γιά νά πάρω τή θέση τού Διευθυντή. Πού δέν ήταν ό Γιάννης. Καί πού θά έφευγε πριν πάω έγώ. ‘Εμένα μου είπαν: ‘Μόλις θγείς από τό καράβι, πήγαινε κατευθείαν στήν Τράπεζα. ‘Εκεί θά σέ περιμένει ό Γιάννης». — ‘Μά θά είναι 9 ή ώρα τό θράδυ», άπόρησα. — ‘‘Δέν πειράζει. Ό Γιάννης θά είναι εκεί».

‘Εγώ φθάνω στις έννιά παρά πέντε. Και στις έννιά είμαι έξω από τό Κατάστημα. Βλέπω φώς. ‘Μέσα είναι!» σκέφτομαι. Πλη-

σιάζω, κολλάω τή μούρη μου στό τζάμι και δέ βλέπω κανένα. ‘Τώρα τί γίνεται;», αναρωτιέμαι. ‘Πού πάνε; Πού ρωτάνε;»... Τό μόνο πού μου μένει είναι νά περιμένω. Μπορεί νά πήγε στό καράβι γιά νά μέ υποδεχτεί κα ιδέ μέ γνώρισε. Μπορεί νά πήγε νά πάρει τσιγάρα και νά γυρίσει. Μπορεί...

Ξαφνικά άκούω ένα θόρυβο μέσα στό κατάστημα. Κάτι σάν νά έσπασε πιάτο. Γυρίζω και ξανακολλάω τή μούρη μου στό τζάμι. Καλά άκουσα έγώ! ‘Εγώ καλά άκουσα! Πολύ καλά. ‘Ενα πιατάκι τού γλυκού έχει σπάσει στό πάτωμα. ‘Εχει γίνει κομμάτια. ‘Θά είναι διαρρήκτης». Βοηθάω τή φαντασία μου. ‘Θά έχει σκοτώσει τό Γιάννη. ‘Η μπορεί νά τόν έχει άφήσει άναίσθητο. ‘Αντε, νά τόν έχει φιμώσει μόνο. Ρέ, τήν ‘Αστυνομία! Πού είναι ή ‘Αστυνομία; ‘Όταν τούς χρειάζεσαι, πουθενά δέν τους βρίσκεις. ‘Όταν δέν τους χρειάζεσαι...». Μά τί γίνεται; ‘Αλλο σπάσιμο. Ξανακολλάω στό τζάμι και βλέπω κομμάτια από φυτζάνι νά σπαρταράνε άκόμα στό πάτωμα.

— ‘Αστυνομίαααα, φωνάζω και... κάνω έπιτέλους τή γνωριμία τού Γιάννη. Πίσω από τό γκισέ βγαίνει ένα κεφάλι. Πολλά μαλλιά ίσια πού δέ στρώνουνε. Πουκάμισο φαρδύ έμφανίζεται καθώς αντίλαμβάνομαι ότι άνθρωπος πρέπει νά κατεβαίνει από τήν καρέκλα του. Ζώνη τεράστια, μέ μιά έγκράφα νά! Μετά, παντελόνι ριγέ, στενό στους γοφούς πού δέν παίρνει άλλο, καμπάνα στό μπατζάκια πού παίρνει άλλα έντεκα πόδια και τέλος όλόκληρα τά... 155 έκατοστά τού Γιάννη, σ’ όλη τους τή μεγαλοπρέπεια και μ’ ένα ποτήρι τού νερού στό χέρι.

— ‘Ο κύριος; Φωνή γνωστή, φωνή θαθείά, φωνή Διοικητού Τραπεζής, ή γνώριμη φωνή τού Γιάννη.

— ‘Ηλθα γιά νά...

— Καλά ξέρω. Περάστε.

Περνάω.

— Αυτά ποιός τά 'σπασε; τολμάω μιά ἐρώτηση.

— "Ε - γώ!! (Κοφτά τό εἶπε αὐτό).

— Καί γιατί; Μάλλον, πού εἰσαστε ἐσεῖς; Μέσα;

— Μάλιστα. Μέσα. Πού θέλατε νά εἶμαι; 'Αφού σᾶς περίμενα καί δούλευα. Πίσω ἀπό τό γκισέ. Δέ βλέπατε;

— "Α! κατάλαβα. Πολύ ψηλό γκισέ ἔχετε ἐδῶ. Δέ φαινόσασταν καθόλου. 'Εγώ ἀνυσύχπασα. Μάλιστα φώναξα κιόλας. Δέν ἤξερα...

"Ετσι γνώρισα τό Γιάννη. 'Από τίς ἐννιά μέχρι τίς δύο τό πρωί μέ ἐννιμέρωνε. Μετά πέταξε τό ποτήρι του στό πάτωμα καί τό 'σπασε, σήκωσε τά ρολλά, βγήκαμε, κατέβασε τά ρολά, μοῦ 'δωσε τά κλειδιά καί μέ πῆγε νά μοῦ δείξει πού θά μένω.

— Θά σᾶς φιλοξενήσω! μοῦ εἶπε.

— Πολύ εὐγενικό, ἀπάντησα δειλά. Εὐχαριστώ.

Κρατοῦσε μιά σπιταρώνα, ρέ παιδιά, ἄλλο πρᾶμα.

— Δέ θά εἶναι λίγο ἀκριβό αὐτό γιά σένα; ρώτησα στόν ἐνικό γιά νά σπάσω τόν πάγο.

— Καί ποιός σοῦ 'πε (ἐνικός) ὅτι περιμένω νά ζήσω ἀπό τόν ψωρομισθό πού δίνει ἡ Τράπεζα! 'Εγώ, φίλε μου, ἔχω λεφτά. Θά κοιμηθεῖς τώρα ἢ θά 'ρθεῖς μαζί μου;

— Πού θά πᾶς;

— "Εξω.

— Μά δέν εἶσαι κουρασμένος; Τόσες ὥρες δούλευες!

Δέ μοῦ ἀπάντησε. "Αλλαξε, ἔβαλε κάτι ρούχα πού μοιάζανε μέ τά προηγούμενα κι ἔφυγε. Τό πρωί, πού ἦλθε στό γραφεῖο, δέν ἦταν πιά πρωί! Ἦταν 10 ἡ ὥρα. 'Εγώ εἶχα γνωρίσει καί τ' ἄλλα παιδιά τοῦ γραφείου. Εἶχα ἀνησυχᾶσαι λιγάκι.

— Μέρααα!

— Τί ἔπαθες;

— Τίποτα!

Μάλιστα, τίποτα! 'Απλῶς ἐφάρμοζε, πρὶν ἀκόμα συλληφθεῖ ἡ ἰδέα ἀπό τούς εἰδήμονες, δέ ἐλαστικό ὥραριο. Μόνο πού ἦταν πολύ... ἐλαστικό. Σκέτο καουτσούκ. 'Ερχόταν δέκα, ἔντεκα, καί δώδεκα καί ἔφευγε δέκα, ἔντεκα, δώδεκα καί παραπέρα. "Αντε νά τοῦ μιλήσεις. Καί τί νά τοῦ πείς;

'Ο Γιάννης παραγγέλλει νές - καφέ ζεστό.

— 'Εσύ ἦπιες; μέ ρωτᾶει ἀπότομα καί, πρὶν προλάβω νά ἀπαντήσω, φωνάζει στό τηλέφωνο: Κάντους δύο. Καί γρήγορα...

Πράγματι, σέ λίγο, μπῆκε ἕνας μεσόκοπος, καλοκάγαθος ἄνθρωπος μέ ὁπρη ποδιά, ἕνα δίσκο καί τούς καφέδες. Δηλαδή τί καφέδες! Φλυτζάνια ἄδεια, φακελλάκια νές

- καφέ καί φακελλάκια ζάχαρη, ζεστό νερό καί ποτήρια κρύο νερό. Τά ἀκούμπησε ὅλα στό γκισέ καί, πρὶν φύγει, τούς ἔρριξε μιά ματιά ὅλο παράπονο. Σάν νά μὴν ἐπρόκειτο νά τά ζαναδεῖ. Σάν νά τά ἀποχαιρετοῦσε γιά πάντα. Παραξενευτήκα.

'Αλλά ἔμαθα καί νά πίνω νές - καφέ σέ στυλ Γιάννη: Παίρνει τό φλυτζάνι, ἀδειάζει τά φακελλάκια τῆς ζάχαρης καί τοῦ καφέ. Γεμίζει ἕνα κουταλάκι μέ ζεστό νερό καί τό ρίχνει μέσα. Μετά ἀρχίζει τό χτύπημα. Χτυπάει - χτυπάει καί τελειωμό δέν ἔχει. Κανείς δέν ἐνοχλεῖται. Οἱ πελάτες, μάλιστα, πού ἐξυπηρετοῦνται ἀπό τούς ἄλλους συναδέλφους, χαζεύουν μέ τό χτύπημα τοῦ Γιάννη καί τούς περνάει κι ἡ ὥρα. Μάλιστα κάπου - κάπου ἀκούς καί κανένα σχόλιο.

— Γιάννη, νερούλό τόν ἔκανες. Δέν θά πετύχει.

— Γιάννη, πρόσθεσε λίγη ζάχαρη ἀκόμα, νά δέσει.

Καί πολλές φορές παρατήρησα ὅτι, ἀκόμα κι ἂν εἶχαν τελειώσει τή συναλλαγή τους, δέν ἔφευγαν ἀλλά περίμεναν νά δοῦν ἂν θά πετύχει ὁ καφές τοῦ Γιάννη. Καί σχεδόν πάντα πετύχαινε. Στὴν ἀρχή ἐφτιαχνε μιά παχυρευστη καφετιά κρέμα. Μετά, καθώς ἔρριχνε σιγά - σιγά ζεστό νεράκι καί τὴν ἀνέλυε, ἀσπρίζε καί ἀφρίζε καί, τέλος, τό κατασκευάσμα ἦταν χάρμα ὀφθαλμῶν καί γεύσεως. Ρούφαγε τὴν πρώτη ὁ Γιάννης.

— "Ααα! "Ονειρο!

— Μπράβο, Γιάννη, τόν πέτυχες. "Εἰ! Νά πηγαίνουμε κι ἐμεῖς, ἔλεγαν οἱ πελάτες καί ξεκίναγαν γιά τίς δουλειές τους. Οἱ περισσότεροι. Μόνο κανα - δυό ἔμεναν μέχρι τό ... σπάσιμο. Οἱ ἄλλοι τὸ εἶχαν σχεδόν βαρεθεῖ ἢ συνηθίσει ἢ κάτι τέτοιο...

"Ενα ἀπόγευμα καθόμουν μόνος μου στό κατάστημα καί προσπαθοῦσα νά βρῶ μιά διαφορά πού εἶχα στό Ταμεῖο. Μετά ἀπό καμμιὰ ὥρα βρῆκα τό λάθος. Μάζεψα τά χαρτιά μου καί τό 'ριξα στή σκέψη. Στὴν ἀρχή σκεφτόμουν ὅτι εἶμαι διευθυντάρια. Διοικῶ ἀνθρώπους. Μετά τό μάτι μου ἔπεσε στίς χοντρές κουρτίνες πού κάλυπταν τό παράθυρο. Πῆγα καί τίς τράβηξα. Νά φαῖνομαι. Νά λένε ἀπ' ἐξω: «Νά ὁ νέος Διευθυντής. Καί τί νέος! Καί ὡραίος!». Μετά οἱ σκέψεις μου πῆγαν στό Γιάννη. Τί περιέργος ἄνθρωπος! Πού τᾶβρισκε τά λεφτά γιά τό σπίτι, τό ντύσιμο, τίς διασκεδάσεις; Δυό χιλιάδες τό μήνα παίρνουμε. "Αντε τρεῖς, ἐμεῖς οἱ Διευθυντές. 'Αλλά γιατί ἔπαχε; Καί γιατί δέν τοῦ μιλοῦσε κανεῖς; 'Ο Διευθυντής του ἄραγε τί ἔκανε; Μπορεῖ νά ἔβρισκα καί τό μπελά μου. Τί νά 'κανα!

Τίς σκέψεις μου διάκοψε ἕνα δειλό κτύπημα στό τζάμι τοῦ παραθύρου. Ρίχνω μιά ματιά καί βλέπω τόν καλοκάγαθο καφετζῆ νά μοῦ κάνει νόημα πῶς θέλει νά μοῦ μιλήσει. 'Ανοίγω. Μπαίνει δειλά.

— Είστε ο νέος Διευθυντής; ρωτάει.

— Ναί! Λέω καί φουσκώνω από καμάρι. Γιά είκοσι μέρες, θέβαια, ξαναλέω καί χάνω άερα. Μέχρι νά τελειώσει ή άδεια του άλλου, συμπληρώνω καί ξεφουσκώνω έντελώς.

— "Α! Μέ συγχωρείτε. "Ηθελα νά υποβάλω μιά παράκληση.

— Όρίστε, παρακαλώ.

— Έχετε παρατηρήσει, θέβαια, ότι ό κύριος Γιάννης σπάζει.

— Ναί, κάτι έχω ψυλιαστεί.

— Τά σερβίτσια είναι δικά μου.

— Καί γι' αυτό είχα μιά ύπόνοια! Καλά, δέν τά πληρώνει;

— Πώς! τά πληρώνει καί μέ τό παραπάνω μάλιστα. Άλλά αναγκάζομαι νά πηγαίνω στήν Άθήνα γιά νά τά άντικαταστήσω. Δέ θέλω, κύριε Διευθυντά, νά μου τά πληρώνει. Άλλά δέ θέλω καί νά μου τά σπάζει. Του έχω μιλήσει κατ' επανάληψη. Τίποτα. Τό έχω αναφέρει στό Διευθυντή του. Πάλι τίποτα. Σκέφτηκα νά κάνω άναφορά. Άλλά φοβάμαι μή τήν πληρώσουν κι άλλοι. Σας παρακαλώ, κάντε κάτι κι έσείς. Άν θέλετε, θέβαια.

Τόν λυπήθηκα. Τόν έρημο τόν καφετζή. Μου μιλούσε κι είχαν δακρύσει τά μάτια του.

— Θά κάνω ό,τι μπορώ, του είπα.

— Εύχαριστώ. Χίλια εύχαριστώ...

Μόλις έφυγε, σκέφτηκα νά πάω σπιτί νά πετύχω τό Γιάννη. Μά δέ χρειάστηκε. Σέ λίγο έμφανίστηκε στό γραφείο. Κουινιστός καί λυγιστός καί άγέρωχος. Του μίλησα. Του τά 'πα όλα. Έξω από τά δόντια. Πώς θά του κάνω άναφορά. Πώς έδω δέν είναι ταβέρνα. Έδω είναι Τράπεζα. Κι έγώ είμαι ό Διευθυντής. Καί τά λοιπά δηλαδή.

— Κα - λά! (κι αυτό κοφτά τό είπε).

Πράγματι εκείνο τό θράδυ δέν έσπασε. Δούλεψε δυό - τρείς ώρες κι έφυγε γιά διακέδαση. Τό πρωί ξανάρθε καί... δέν ήταν πιά πρωί. — «Πρέπει νά του μιλήσω καί γι' αυτό», σκέφτηκα, αλλά περίμενα τήν κατάλληλη στιγμή. Τό ίδιο άπόγευμα δέν πηγα στο γραφείο. Τό άλλο άπόγευμα όμως ξαναθλέπω τόν καφετζή νά μου κάνει νόημα.

— Τί τρέχει; του λέω. Έντάξει δέν είναι;

— Τώρα σπάζει πιό πολλά!

— Τί μου λές; Έγώ του τό 'πα πάντως. Ό άτιμος φροντίζει νά σπάζει όταν δέν είμαι μπροστά. Καλά, θά τό τακτοποιήσω.

Τόν περίμενα στό γραφείο μέχρις άργά. Δέν ήλθε καθόλου εκείνο τό θράδυ. Πήγα στό σπιτί. Έλειπε. Έπρεπε νά τόν βρω. Έτρεξα καί ρώτησα. Μου είπαν ότι συχνάζει σ' ένα κλάμπ. Κάθε θράδυ πάει εκεί καί

χορεύει. Μου έξήγησαν πού. Πήγα. Μπαίνω μέσα. Κείνη τήν ώρα είχαν χαμπλώσει τά φώτα. Μόνον ή πίστα φωτιζόταν λίγο. Κόσμος χόρευε. Λικνιζόταν στίς άπαλές νότες ενός παθιάρικου σκοπού. Μάτια κλειστά, έκφράσεις λιγωμένες καί άντε θρές τό Γιάννη εκεί μέσα.

Ξαφνικά βλέπω μιά πανύψηλη ξανθιά γυναίκα στήν πίστα, νά χορεύει... μόνη της. Σήμερα δέ θά ήταν περιέργο. Τότε όμως μιά γυναίκα μόνη της στήν πίστα ήτανε πολύ περιέργο. Πάρα πολύ περιέργο. Μόνη της! Καί μάλιστα «ολόου». Γι' αυτό μου τράβηξε τήν προσοχή. Καί νά 'ταν καμιά άσχημη! Νά μήν έβρισκε άντρα, νά πούμε. Αυτή ήταν ένας κόμματος 100 καρτιών. Καί γι' αυτό μου κίνησε τήν περιέργεια. Καί άρχισα νά υποψιάζομαι. Καί άρχισα νά πλησιάζω. Καί, καθώς έφτασα κοντά, είδα κι άλλο περιέργο! Αυτή ή γυναίκα είχε... τέσσερα πόδια! Πάω κοντά καί ξεκολλάω τό... Γιάννη από τήν άγκαλιά της. Του λέω ευγενικά:

— Καταλαβαίνει ρέ, έλληνικά, αυτή έδω;

— Όχι, μου λέει έκπληκτος.

— Λοιπόν! Σκέφτηκα κάτι. Κι ήταν επείγον. Γι' αυτό ήλθα έδω. Δέν πρόκειται νά σου κάνω άναφορά γιά τά σπασίματα. Τί άναφορές τώρα καί τέτοια! Θά άρχίσω νά σπάζω κι έγώ. Θά σπάσω στό ξύλο-έσένα. Έδω μέσα. Καί ξέρεις γιατί; Γιατί δέν έχω σκοπό νά μέ διώξουνε έμένα από τήν Τράπεζα γιά χάρη σου.

Αυτά είπα καί έκανα δθθεν νά τόν άρπάξω από τό γακά.

— Όχι! Στόπ, μισό λεπτό. Σου δίνω τό λόγο μου ότι δέ θά ξαναγίνει. Σου όρκίζομαι. Άν θά ξανασπάσω, έχεις κάθε δικαίωμα... καί συνέχισε νά μιλάει τρομοκρατημένος κι έκπληκτος. Έφυγα...

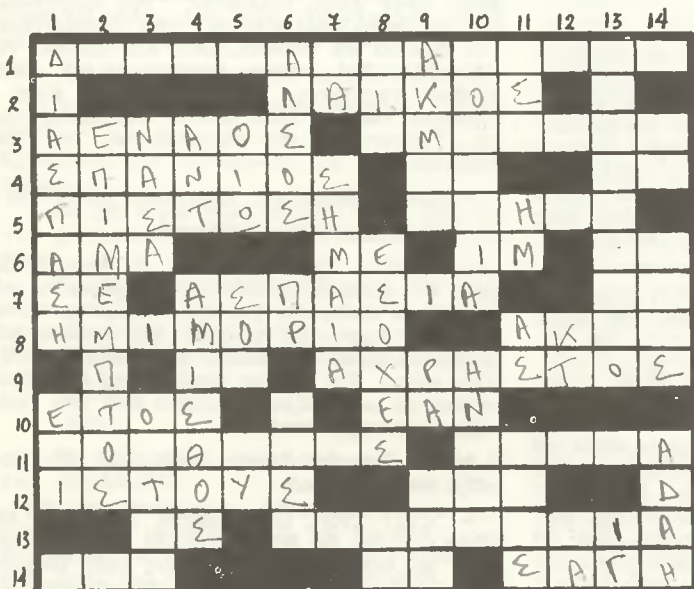
Ό καφετζής μου έκανε τό τραπέζι τήν τελευταία μέρα τής καριέρας μου ως Διευθυντή. Φάγαμε, ήπιαμε, ήρθαμε στό κέφι. Τά «σπάσαμε», του λέει ό λόγος. Έμεις ναί. Ό Γιάννης όμως ποτέ πιά. Δέν ξανάσπασε ούτε από λάθος. Τό γιατί δέν τό ξέρω. Φοδήθηκε; Δέν νομίζω. Σοβάρεψε; Δέν έμαθα. Αυτό πού έμαθα ήταν ότι άργότερα είχε κάνει κάποια βρωμοδουλειά. Καί τόν έδιωξαν από τήν Τράπεζα. Καί τόν έχωσαν καί φυλακή. Τότε σκέφτηκα νά του κάνω μιά επίσκεψη. Άλλά δέν ήξερα τί δώρο νά του πάω. Τσιγάρα; Πολύ κοινό. Μιά ιδέα είχε περάσει από τό μυαλό μου. Ένα κιθώτια γυαλικά θά ήταν ό,τι έπρεπε. Νά σπάζει μέ τήν ψυχή του νά του περνάει ή ώρα. Ή πρόθεσή μου ήταν άγαθή. Άλλά μετά τήν άπόρριψη. Μπορεί νά τό παρεξηγούσε. Κι αυτό δέν τό 'θελα. Άρκετά θάσσανα είχε. Γιατί κατά τά άλλα ήταν καλό παιδί ό Γιάννης. Ό λεβέντης. Τό πρώτο μπόι τής Τράπεζας. Καί τά λοιπά, δηλαδή...

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Όριζόντια

1. Γίνεται πριν από κάθε συμφωνία.
2. Υπάρχει και σήμερα οέ πολλές χώρες τέτοιος στρατός.
3. Άστειρευτος, παντοτινός.

- Κλέφτες, πλεονέχτες.
4. Λιγοστός, δυσεύρετος. — Όμοιο φωνήεντα. — Γράμμα του αλφαβήτου.
 5. Παροχή δανεικών χρημάτων ή έμπορευμάτων. — Πέτρωμα, σχηματισμένο από καθήζιση ούσιων.
 6. Χρονικός σύνδεσμος. —

ΛΥΣΕΙΣ

1. ΔΙΑΣΠΑΣΗ — ΕΠΙ.
2. ΕΠΙΜΕΜΠΤΟΣ.
3. ΑΝΤΑ — ΟΡΤΑ.
4. ΑΝΤ (ΑΝΤ = ΑΝΤΙ) — Α-ΜΙΣΘΟΣ.
5. ΟΙΟ (τύπος του ένεστώτα του οίωμαι — οίμαι) — ΣΟΛ.
6. ΑΝΣΟΣ — ΠΡ — ΕΤΙ.
7. ΓΑ — ΣΗΜΑΙΑ.
8. ΜΙΑ — ΕΙΣΧΕΣ — ΕΚ.
9. ΑΚΡΑΙ — ΡΑ — ΙΟΣ.
10. ΤΟΠΑΣΙΑ — ΗΝΑΙΑ (ΑΙΑ-ΝΗ).
11. ΕΙΑ — ΗΜ (ΜΗ) — ΑΣ —
12. ΚΤ — ΓΑ.
13. ΚΕΚΕΑΣΤΡΟ — ΙΓ.
14. ΕΝΑ — ΕΝΑΣ — ΑΔΑΗ.

Κάθετα

Σε όσες λέξεις ζητείται η αντίστροφη γραφή, η όρθη δίνεται δίπλα μέσο οέ παρέλ-θεον.

Όριζόντια

1. ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ.
2. ΑΝΙΚΟΣ.
3. ΑΕΝΑΟΣ — ΑΡΠΑΓΕΣ.
4. ΣΠΑΝΙΟΣ — ΑΑ — ΠΙ.
5. ΠΙΣΤΩΣΗ — ΙΖΗΜΑ.
6. ΑΜΑ — ΜΕ — ΙΜ (ΜΙ) —
7. ΣΕ — ΑΣΠΑΣΙΑ — ΤΝ.
8. ΗΜΙΜΟΡΙΟ — ΑΚΡΑ.
9. ΙΑ — ΑΧΡΗΣΤΟΣ.
10. ΕΤΟΣ — ΕΑΝ.
11. ΠΟΡΕΥΤΗΣ — ΑΓΘΑ.
12. ΙΣΤΟΣ — ΙΙ.
13. ΣΣ — ΙΑΕΘΑΝΟΓΙΑ.
14. ΕΝΑ — ΚΣ — ΣΑΓΗ.

Πρόθεση. — Νότα της μουσικής (αντίστρ.). — Πρόθεση.

7. Ίδιο μέ τό 6δ όριζόντια. — Έταιρία της αρχαιότητας. — Γράμματα άπ' την Αίτνα.
8. Μισό μέρος κάποιου σύνολου. — Ύπερβολικά.
9. Γαλλική άντωνυμία. — Περιττός.
10. Υπάρχει και δίσεχτο. — Ύποθέτει.
11. «Τίτλος» του Μωάμεθ έλ όατίκ. — Περιουσία, μέσα καλοζώιας.
12. Και μυικοί είναι (αίτιατ.). — Όπτικά δοκάρια.
13. Όμοια σύμφωνα. — Τό «πιστεύω» κάθε άνθρώπου.
14. Αόριστο άρθρο. — Ήχητικά δίνουν διπλό σύμφωνο. — Έξαρτήματα πού τοποθετούνται στά ύποζύγια.

Κάθετα

1. Έχει έπιτευχθεί στό άτομο. — Αρχαία πρόθεση.
2. Αξιοκατάκριτος.
3. Τό ένδιαφέρον της στό διάστημα. — Ναυτικό παράγγελμα.
4. Πρόθεση μ' απόστροφο. — Έργάζεται χωρίς άμοιβή.
5. Νομίζω (άρχ.). — Μουσικός φθόγγος. — Όμόπηκα φωνήεντα.
6. Δασύλιο. — Συνεχόμενα στην άλφαβήτα. — Τροπικό έπίρρημα.
7. Βυζαντινός φθόγγος. — Σύμβολο κάθε πατρίδας.
8. Αριθμητικό. — Βαθουλώματα. — Αρχαία πρόθεση.
9. Τελειώματα, γωνίες (καθαρ.). — Αιγύπτιος θεός. — Νοσηρός και άρκετές φορές επικινδυνός.
10. Πετράδια πολύτιμα. — Ιοκνή (αντίστρ.).
11. Έκανε ένγκλήματα κατά την περίοδο 67-74. — Απαγορεύει (αντίστρ.). — Προτρέπει. — Μέλος οικογένειας.
12. Ακτή χωρίς άρχή και τέλος. — Βυζαντινή νότα.
13. Κάλυμμα. — Αυτόν τό Λουδοβίκο διαδέχτηκε ό «Βασίλειος» — Ήλιος» όπως αυτόονομάστηκε.
14. Νότα της μουσικής. — Μοναδικός. — Άπειρα, άμαθής.

Άναστασία Κ. Νικολάου

δισκοθήκη

Μιάς καί ή μουσική είναι γιά τούς περισσότερους ή πιό διαδεδομένη πρόσβαση στό γενικότερο χώρο της Τέχνης, θεωρήσαμε σκόπιμο νά προσπαθήσουμε νά παρουσιάσουμε τίς κυκλοφορίες τών άλμπουμς στή χώρα μας.

"Ετσι θά υπάρχει μιά — ελπίζουμε — σωστή πληροφόρηση πάνω στόν τομέα αυτό.

Θεωρούμε σκόπιμο νά τονίσουμε άπ' τήν άρχή ότι μέσα άπ' αυτές τίς γραμμές θ' ασχοληθούμε σοβαρά μόνο μέ τίς κυκλοφορίες εκείνες πού, κατά τή γνώμη μας,

πεκτείνονται καί σέ άλλες μορφές καί εκφράσεις της τέχνης. Τά ποιήματά της στέκονται στό ίδιο ύφος μέ αυτά του DYLAN, της παλιότερης περιόδου, ενώ δείγματα της αξιόλογης ζωγραφικής της ικανότητας έχουνε στά έξώφυλλα καί έσώφυλλα του άλμπουμ.

"Ενας άνθρωπος ευαίσθητος πού περνάει τήν ιδιότητά του στά έργα του γεμίζοντάς τα μέ

Γράφει ο σδ. Γιάννης Άγγελάτος
Κατάστημα Σταδίου 38

καλύπτουν κάποιο ποιοτικό επίπεδο καί ένα εύρύ φάσμα μουσικών μορφών.

Άρχίζοντας, λοιπόν, τή σταθερή αυτή μας προσπάθεια, έπειδή τόσο ο χρόνος όσο καί ο χώρος πού έχουμε γι' αυτή τήν πρώτη μας έπαφή ήταν μικρός, θά παρουσιάσουμε ένα μίνιμουμ αυτών πού επιθυμούμε πραγματικά. Τά άλμπουμς πού ακολουθούν είναι άπό τά πιό κλασικά — τό καθένα στό χώρο του — πού έχουν κυκλοφορήσει.

Στό μέλλον θά έχουμε τίς γενικές κατά καλλιτέχνη κυκλοφορίες όπως καί παρουσιάζεις νέων άλμπουμς.

Joni Mitchell: MINGUS

Η JONI MITCHELL είναι

μιά πολυτάλαντη προσωπικότητα πού οι δραστηριότητές της, έκτός άπό τό χώρο της μουσικής σύνθεσης καί έρμηνείας, έ-

τούς ιδιαισθημούς της δημιουργικής του δύναμης. Τό «MINGUS» είναι ή συνεργασία της μέ τό μεγάλο της Τζάζ CHARLY MINGUS πού έχει πεθάνει.

"Ετσι στό άλμπουμ βρίσκονται οι τελευταίες του συνθέσεις πού μέ στίχους της MITCHELL αξιοποιούν από τή θελουδινή φωνή της, μέ αξιοθαύμαστο τρόπο. Είναι ή τελική ένωση, τό πάντρεμα, της φόλκ μέ τήν τζάζ, μέ ιέρεια τή γυναίκα πού μέ τή λεπτή, διακριτική, παρουσία της, παράζει τό λιμνάζοντα νερά της σύγχρονης μουσικής πραγματικότητας στό χώρο της, ντύνοντας κάθε δουλειά της μέ τά άποράιτητα στοιχεία πού τήν κάνουν άριστουργηματική. Τό

Δήμου Μούτση: ΤΟ ΦΡΑΓΜΑ

Μετά άπό ένα μεγάλο διάστημα σιωπής, ή καινούργια δουλειά του συνθέτη Δήμου Μούτση έπεσε σάν μιά μικρή βόμβα.

Μιά αξία, σωστή καί μετρημένη συνεργασία έδωσε ένα καλό άποτέλεσμα. Πάνω σέ στίχους τού Κώστα Τριπολίτη, ο Δ. Μούτσης, ή Σωτηρία Μπέλλου, ο Λουκιανός Κηλαηδόνης καί ή Άλκηστη Πρωτοψάλτη, καταφέρνουν νά μäs δώσουν τό στίγμα της ποιότητας καί της υπροσεγμένης αντιμετώπισης.

«Καί κατανήσαμε πού λές ανθρώπινα ρετάλια
μέ άγχη καί μέ άπειλές
βρισιές καί παρακάλια»

τραγουδάει ή Σ. Μπέλλου προσπαθώντας νά προσδιορίσει κάποια μορφή ανθρώπινων σχέσεων στίς καμμένες πόλεις τού σήμερα, της εκμετάλλευσης τών παιδιών μέ τά άδεια βλέμματα, της μόδας, της έλλειψης επικοινωνίας, της υπερκατανάλωσης.

δλμπουμ είναι άφιερωμένο στη μνήμη του MINGUS και άρχίζει με τό «HAPPY BIRTHDAY '75», μία μαγνητοταινία που ήχογραφήθηκε στα γενέθλιά του. Τό «GOD MUST BE A BOOGIE MAN», σύνθεση της MITCHELL με στίχους βασισμένους στο κεφάλαιο της αυτοβιογραφίας του MINGUS περνάει ήσυχα κάτω από τό δέσιμο της φωνής της MITCHELL και του μπάσου του JACO PASTORIOUS για ν' άκολουθήσει τό «FUNERAL» με τη φωνή του MINGUS νά μιλάει για τήν κηδεία του.

Τό «A CHAIR IN THE SKY» είναι ένα όπό τά καλύτερα κομμάτια του δλμπουμ με τό καταθλιπτικό, άλλα τόσο ζεστό ύφος του και τήν ιδιαιτερότητα της μελωδίας του, για ν' άκολουθήσει ή σύνθεση της MITCHELL «THE WOLF THAT LIVES IN LINDSEY» που συμπληρώνει τή μεγαλοχλία που γεμίζει τήν πρώτη πλευρά και κλείνει τό δλμπουμ.

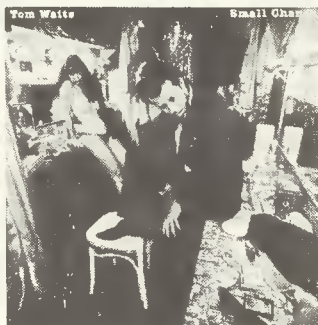
Στό «SWEET SUCKER DAN-CE» είναι οι στιγμές που τό τζάζ ύφος κυριαρχεί περισσότερο τόσο στο παίξιμο των μουσικών όσο και στη φωνή της MITCHELL που, θυμίζοντας κάτω από τό προσωπικό χρώμα της, τό χάδι της φωνής της BILLIE HOLIDAY, ξετυλιγεται μέσα σέ τεράστια έκφραστικά πλαίσια.

Τό «THE DRY CLEANER FROM DES MOINES» σηκώνει τή διάθεση με τό άπογειωτικό ύφος του, στα τζάζ - ρόκ πλαίσια που υποβάλλει ή σύνθεση του, για νά δώσει τή θέση του στο καλύτερο μέρος του δλμπουμ, τό άριστουργηματικό «GOODBYE PORK PIE HAT», μία μοναδική σύλληψη του MINGUS, γραμμένο για τόν μεγάλο μουσικό της τζάζ «LESTER YOUNG, όπου οι στίχοι της MITCHELL καταφέρνουν με τήν περιγραφική και συνθηματική τους δύναμη νά ολοκληρώσουν τό πνεύμα του MINGUS και ταυτισμένοι μαζί του νά δώσουν ένα μοναδικό κομμάτι. Οι μουσικοί που συνοδεύουν τήν MITCHELL είναι οι JASO PASTORIOUS — μπάσο, HERBIE HANCOCK — πιάνο, WAYNE SHORTER — σαξόφωνο, DON ALLOS και TONNY WILLIAMS

— κρουστά, ντράμς. Έχοντας μία καλή ήχογράφηση, τό δλμπουμ είναι ένα αισθησιακό άριστούργημα που συστήνεται ιδιαίτερα.

Tom Waits: SMALL CHANGE

Ό TOM WAITS έγινε γνωστός μέσα όπό τό διάφορα κλάμης της Δυτικής Άκτής, ζυμμένος με τόν κόσμο που ζεί και κινείται στο περιθώριο της άστικής επικράτειας, φίλος όλων εκείνων των χαρακτήρων, που συνθέτουν ατοχιστικά τή ζωγραφική εικόνα της ούσιαστικής σύγχρονης πραγματικότητας της μεγαλούπολης. Στα ποιήματά του άντικατοπτρίζονται τά θιώματά του, ό ίδιος ό έαυτός που μέσα όπό τή σχέση του με αυτούς τούς άνθρώ-

πους, που είναι ό κόσμος του. Γι' αυτό τό λόγο δέν έχει γίνει σουπερ - στάρ, άν και διαθέτει όλα τά προσόντα. Άπό τό ξεκίνημά του στις άρχές της δεκαετίας του '70 παραμένει μέχρι σήμερα, με τό «SMALL CHANGE», άθθεντικός και ηγαιός. Οι στίχοι του πέρα για πέρα αληθινοί και συγκλονιστικοί τόν φέρνουν άμέσως κοντά στον άκροσσή του. Η άμεσότητα του εκφράζεται ακόμα και μέσα όπό τόν χρόνο που πέρασε στο στούντιο, για νά γράψουν τό δλμπουμ. Πέντε μέρες τόν Ιούλιο του 1976 ήταν άρκετές για τό τέλειωμο της αξιόλογης αυτής δουλειάς του, πράγμα που σημαίνει πως ό,τι θγήκε στον άέρα δέν έχει καμιά δόση έπιπλαστότητας στο άκουσμά του. Είναι ή καθαρή πραγματικότητα, που έχει μία τεράστια ικανότητα άγγίγματος. Η

περιεργη, βραχνή, και γεμάτη τραχύτητα φωνή του WAITS, φαίνεται τόσο περιεργη στο πρώτο άκουσμα, καθώς τραγουδάει, σέρνει, ή άπαγγέλλει τις ώμές αλήθειες της ποιήσής του. Είναι σαν νά θγαίνει, και θγαίνει, μέσα όπό ένα άσφυκτικά κλειστό χώρο. Μαζί του παίζουν οι μουσικοί SHELLY MANNE — ντράμς, JIM HUGHART — μπάσο και LEW TABACKIN — τενόρο σαξόφωνο, ενώ ό ίδιος παίζει πιάνο. Μ' αυτό τό σχήμα συνηθίζει νά παίζει όπό τή αρχή της πορείας του, σέ ζωντανές δουλειές και μουσικές ύποστηρίξεις, με μουσικούς σαν τόν FRANK ZAPPA, CHARLIE RICH κ.ά. Σ' αυτό τό δλμπουμ άκούγεται και ένα τμήμα έγχόρδων που άπατελείται όπό βιολιά, βιόλες και τσέλο, και χρωματίζει έντονότερα τό ύφος της μουσικής του. Τό δλμπουμ είναι χωρίς άμφιβολία πολύ έκλεκτικό και συνάμα πλατύ σέ τέτοια έκταση που μόνο μία σκιαγράφηση του σέ σχέση με τήν αξία του μπορεί νά γίνει, σ' αυτό τό χώρο.

Τό μόνο που μπορεί νά πω άπερίφραστα είναι πως προσωπικά πό θεωρώ σαν μία όπό τις πιο ούσιαστικές προσφορές στο χώρο της ζωντανής καθημερινής μουσικής ποίησης.

Herbie Hancock: MAIDEN VOYAGE

Τό «MAIDEN VOYAGE» είναι ένα όπό τά καλά δλμπουμς του HANCOCK, που με τή μοναδικότητα που τό δίνει τό έρέθισμα για έκφραση του δημιουργού του, μπορεί νά σταθεί και στο χώρο των κλασικών δλμπουμς της τζάζ γενικά.

Τά κομμάτια που υπάρχουν στο δλμπουμ είναι τό MAIDEN VOYAGE — «THE EYE OF THE HURRICANE» — «LITTLE ONE» — «SURVIVAL OF THE FITTEST» και «DOLPHIN DANCE». Όλα μαζί άποτελούν ένα ολοκληρωμένο μελωδικό ποίημα, που είναι άφιερωμένο στη θάλασσα περιγράφοντας διάφορες καταστάσεις και δράσεις που συμβαίνουν στο παρθενικό ταξίδι κάποιου μοναχικού πλοίου. Με τό «MAIDEN VOYAGE» όπως και τό «EMPTYREAN I-

SLES» ο HANCOCK έγινε ο ποιητής της θάλασσας, πού την ύμνει με τη μουσική γλώσσα της τζάζ. Οι μουσικοί με τους οποίους συνεργάζεται εδώ είναι: FREDDIE HUBBARD, πού ξεκίνησε από τους JAZZ MESSENGERS του ART BLAKEY, το αντιπροσωπευτικότερο συγκρότημα του HARD BOP, γιά να πάρει μιά πολύ καλή θέση ανάμεσα στους μουσικούς της COOL - JAZZ καλύπτοντας με τη μουσική του δραστηριότητα τόσο τη δεκαετία του '60 όσο και του '70 - τρομπέτα, GEORGE COLEMAN - τενόρο, σαξόφωνο, RON CARTER, πού στάθηκε σημαντικός βοηθός με την έλξη του γιά τη βραζιλιάνικη μουσική στις ήχογραφήσεις του CHICK COREA με τον AIRTO MOREIRA - μπάσο και TONY WILLIAMS, στον οποίο χρωστάει την πρόσκλησή του στην Αμερική ο MCLAUGHLIN - ντράμς.

Εκτός από τόν COLEMAN, όλοι οι άλλοι μαζί με τόν HANCOCK έχουν συνεργαστεί κατά περιόδους με τόν MILES DAVIS αποκομίζοντας πολλές εμπειρίες από τή συνεργασία τους αυτή. Διαποτισμένοι τουλάχιστον εκείνη τήν εποχή, από τό αίσθημα του ελεύθερου παιξίματος γεμίζουν τό ποιήμα του HANCOCK με τό συγκινησιακά ακιρτήματα της φαντασίας τους προσφέροντας στην αισθητική του τελειοποίηση ό,τι καλύτερο μπορούν να δώσουν οι δυνατότητές τους.

Από τους πιό σημαντικούς μουσικούς της τζάζ στά τέλη της δεκαετίας του '60 οι πέντε μουσικοί συνεργάζονται αρμονικά οχηματίζοντας ένα σωστό ήχητικό σύνολο, πού λειτουργεί θετικά στις απαιτήσεις της δομικής κατασκευής της σύνθεσης, πού μέ ύφος πολυποικίλο και πολλές διακυμάνσεις περνάει στους χώρους της COOL και της FREE - JAZZ.

Η μουσική ώριμότητα είναι άδιαμφισβήτητη στά σόλος τους, πού άλλοτε περισσότερο διανοητικά, άλλοτε περισσότερο αφηρημένα στην κυριαρχική δύναμη του συναισθήματος, έχουν σάν κοινό σημείο τήν ελευθερία στην έκφραση και στό παίξιμο. Τό έργο είναι ισόποσα μοιρασμένο στους μουσικούς,

πού έχοντας μπει στό πνεύμα του κατορθώνουν να δώσουν στην τελική του μορφοποίηση τό στοιχείο πού χρειάζονται γιά τήν έπιτυχία του σκοπού του. Η ήχογράφηση του άλμπουμ είναι καλή (άλλωστε ή BLUE NOTE έχει μεγάλη πείρα σέ τέτοια πράγματα), όπως και ή ελληνική επανεγγραφή. Ο δίσκος μπορεί να συσταθεί άνεπιφύλακτα σέ κάθε φίλο της τζάζ, τόσο γιά τή μοναδικότητα του θέματος του όσο και γιά τό αξιόλογο υλικό πού συγκροτεί τό περιεχόμενό του και αποδίδεται με τόν καλύτερο τρόπο από τους πέντε μουσικούς στην κοινή έκφραστική τους προσπάθεια.

Butterfield Blues Band: EAST — WEST

Ας μή χάνουμε τό θάρρος μας. Τελικά κυκλοφορούν και στή χώρα μας, προσιτά γιά όλο τόν κόσμο, άλμπουμ του μπλουζ με καθυστέρηση μερικώς πενταετιών. Κάλλιο αργά παρά ποτέ. Αν και είμαι συνηθισμένος σέ μερικές εκπλήξεις τέτοιου τύπου (HOOKER - MAYALL - THEM κτλ.) δέν πιστεύα στα μάτια μου με τήν κυκλοφορία του «EAST - WEST».

Όλοι όσοι ενδιαφέρονται γιά τό μπλουζ έχουν τώρα τήν ευκαιρία ν' αποκτήσουν, γιατί πρόκειται γιά πραγματικό απόκτημα, έναν από τους καλύτερους δίσκους της μπλουζ μπάντας του PAUL BUTTERFIELD, χωρίς ψάξιμο στο έξωτερικό ή στις ελληνικές «τρύπες», πληρώνοντάς τον ακριβότερα. Βέβαια άλλο πράγμα ή ξένη έγγραφη αλλά και ή ελληνική προοδευτικά καλύτερεψει, έχοντας γίνει κάτι πιό πάνω από ανέκμη.

Δέ νομίζω πως υπάρχουν τό κατάλληλα λόγια πού θα μπορέσουν να ειπωθούν γιά τους BUTTERFIELD BLUES BAND. Ο δίσκος εξάλλου σ' αφήνει άφωνο από τήν αρχή μέχρι τό τέλος του, κρατώντας σε σέ μιά ένταση διάρκειας.

Τώρα φυσικά δέν έχει μείνει τίποτα από τους BUTTERFIELD εκείνης της εποχής. Έχοντας περάσει μέσα από πολλές συνεργασιακές εμπειρίες,

ακολουθώντας ο καθένας τό δρόμο του, έχουν αφήσει ζωντανή τήν παρουσία τους σέ πολλούς άτομικούς και συλλογικούς δίσκους. Τό άλμπουμ είναι τό δεύτερο στή διακογραφία τους. Ήχογραφήθηκε τό 1965 μετά τό «BUTTERFIELD BLUES BAND». Στην αρχική σύνθεση του γκρούπ, πού ήταν

PAUL BUTTERFIELD - τραγουδι, φουσαρμόνικα, ELVIN BISHOP - Κιθάρα, JEROME ARNOLD - μπάσο και SAM LAY - ντράμς και με τήν όποια είχαν αποκτήσει μεγάλη φήμη στο Σικάγο, πριν αρχίσουν να συνεργάζονται με τήν εταιρία ELECTRA, είχαν προστεθεί οι MIKE BLOOMFIELD - κιθάρα και MARK NAFTALIN - κήμποντς, ενώ τή θέση του LAY στά ντράμς έχει πάρει ο BILLY DAVENPORT. Μουσικοί πού ανήκουν ένας κι ένας στην αφρόκρεμα του μπλουζ θάζουν τή σφραγίδα της άξιας τους σ' ένα δίσκο από τους καλύτερους, θα πολυούσα να πω κλασικούς, του είδους.

Οι ARNOLD και DAVENPORT, πού είναι και οι μόνοι μαύροι, κρατάνε τό νεύρο του συγκροτήματος χτίζοντας με τό παίξιμό τους μιά ρυθμική βάση, πού με μερικές χρωματικές αλλαγές του ARNOLD και πάνω στην όποια χτίζεται ένας καταγιομός από τό σόλος της τετράδας BUTTERFIELD BISHOP - BLOOMFIELD - NAFTALIN, του οποίου τό κύριο μέρος έχει κάθε φορά σέ κάθε κομμάτι ο ένας από τους τέσσερις, με τή συνοδεία και παράλληλα σόλο των υπόλοιπων, όπου ο ένας συμπληρώνει σέ πολλά σημεία τίς φράσεις του άλλου.

► ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 38

Δημήτρης Σταμέλου: ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΗΣ ΚΛΕΦΤΟΥΡΙΑΣ (*Ανδρούτσος, ο πατέρας του 'Οδυσσέα), εκδόσεις «Εστίας».

Ο Δημήτρης Σταμέλος έχει ενδιαφερθεί πολύ για τα θασανισμένα χρόνια που η φυλή μας πέρασε υπόδουλη στους Τούρκους. Έχει σκύψει με αγάπη αλλά και έπιμονή πάνω σε πηγές ελληνικές και ξένες για να γνωρίσει όχι τό χωρίς σαφές περίγραμμα ή, αντίθετα, υπερτονισμένο από τό θρόλο πρόσωπο τούτου ή του άλλου ήρωα αλλά την

πραγματική, την αληθινή του υπόσταση. Κι αφού συγκεντρώσει και αξιολογήσει αυστηρά τά στοιχεία του, δίνει με τό λογοτεχνικό του τάλαντο ζωή στην τόσο κοντινή μας αλλά και ουσιαστικά τόσο αγνώστη στους περισσότερους από μίας τρικυμισμένη αυτή εποχή.

Η μυθιστορηματική βιογραφία του 'Αντρούτσου, του πατέρα του 'Οδυσσέα, αναπλάθει με αγάπη αλλά και σε στέρεα θεμέλια θασισμένη τή γεμάτη αγώνες, νίκες και πίκρες ζωή του πρωτοκλέφτη πού, όπως λέει ο Φωριέλ, κάτω από παρουσιαστικό άγριο, «έκρυβε μία ψυχή γλυκειά και ήρεμη πού είχε τό ένστικτο όλων τών μεγάλων πραγμαμάτων».

Πλάϊ του θά σταθεί αξία ή 'Ακριβή Τσαρλαμπά από την Πρέβεζα, πού θά υπομείνει αδιαμαρτύρητα καταπρεγμούς και εξορίες, και θά μεγαλώσει 'τό γιό τους τόν 'Οδυσσέα μέ τ' όραμα τής λεύτερης πατρίδας. Κι όταν οί Βενετοί παραδόσουν δόλια τόν άντρα τής στήν'Υψηλή Πύλη, εκείνη θά τρέχει μέ υπομνήματα στό Ρώσο πρόξενο και θ' αγωνίζεται νά τόν θγάλει από τή φοβερή φυλακή.

Μάταια θέβαια. Γιατί, παρά τά γαλλικά και τά ρωσικά διαθήματα, οί Τούρκοι μόνο μ' έναν όρο θά χάριζαν τή ζωή σ' αυτόν πού τούς είχε ρημάξει τ' άσκέρια. Νά γίνει δικός τους. Τέσσερα χρόνια έταζαν, θασάνιζαν, προσπαθούσαν νά τόν φέρουν στή γνώμη τους. Έπιτέλους τό 1797 ή ψυχή του Λιονταριού πέταξε λεύτερη πάνω από τά μπουντρούμια. Τί κι αν τό θασανισμένο σώμα του τό πέταξαν οί Τούρκοι στό Βόσπορο; Μή δέν είχε προβλέψει τόν ξεσηκωμό πού θά λευτέρωνε τόν τόπο;

Η ζωή του κι ο θάνατός του στάθηκαν παράδειγμα γι' ανώνυμους και επώνυμους αγωνιστές πού, σάν ήρθε ή ώρα, άρπαζαν πάλι τ' άρματα.

Κι ο γιός, πού δέν γνώρισε καλά - καλά τόν πατέρα του, κράτησε τόν όρκο πού έδωσε, οκτάχρονο άγόρι, σάν έμαθε τό θάνατό του. Συνέχισε επάξια τό έργο του...

Ο Δημ. Σταμέλος έκανε μία πράξη δικαιοσύνης, γράφοντας αυτό τό βιβλίο. Δέν ήταν μόνο ο 'Οδυσσέας αξίος νά γίνει γνωστός. Ήταν και ή πλούσια ζωή του πατέρα του αξία νά τύχει τής προσοχής μας έτσι όπως προβάλλει ανάγλυφη μέσα από τά γράμματα του Κλέφτη στους δικούς του, από έ-

ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΜΒΛΟΥ

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΗΣ ΚΛΕΦΤΟΥΡΙΑΣ

ΑΝΤΡΟΥΤΣΟΣ
Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ», Ι.Α. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑ Ε.Ε.

πώνυμες μαρτυρίες αλλά κι από τὰ τραγούδια τοῦ λαοῦ μας.

Στὴ βιογραφία συμπεριλαμβάνεται λεξιλόγιο, ἐνδιαφέρουσες σημειώσεις καὶ εἰκόνες τοῦ ἥρωα, ὅπως τὶς ἐμπνεύστηκαν λαϊκοὶ τεχνίτες.

Δημήτρη Λιάτσου: ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ.

Ἀφορμὴ γιὰ τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Δημήτρη Λιάτσου στάθηκε ἡ ἀποψη ὀρισμένων μουσικῶν παραγόντων τοῦ τόπου μας ὅτι τὸ ρεμπέτικο τραγούδι καὶ τὰ ναρκωτικὰ ἔχουν ἀμεση σχέση μέ τούς Μικρασιάτες πρόσφυγες. Ὡστόσο οἱ κατατρεγμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι, πέρα ἀπὸ ἓνα μικρὸ ποσοστὸ ἀντικοινωνικῶν στοιχείων πού ὑπάρχει παντοῦ καὶ πάντα, ἦταν καλοὶ οἰκογενειάρχες καὶ ἀξιοὶ δουλευτές. Κι ὅταν τραγουδοῦσαν ἔλεγαν τὰ δικά τους ὁμορφα τραγούδια.

Ἐξάλλου, ἰσχυρίζεται ὁ συγγραφέας, οὔτε τὸ μπουζούκι ἦταν ἀγνωστο στοὺς Ἑλλαδίτες οὔτε τὰ ρεμπέτικα ἀλλὰ οὔτε καὶ τὰ θαρεῖα χασικλίδικα τραγούδια, πού τραγουδήθηκαν ἐδῶ πρὶν ἀκόμη ἔρθουν οἱ πρόσφυγες.

Στὴ μελέτη τοῦ αὐτῆ παραθέτει ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα γιὰ τὸν ὑπόκοσμο τῆς ἐποχῆς, γιὰ τούς πρόσφυγες, τραγούδια τῆς φυλακῆς καὶ διάφορες φωτογραφίες.

Διδῶς Σωτηρίου: ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ, ἐκδόσεις «Κέδρος».

Μεῖς μιὰ δραματικὴ ἀφήγηση, μέσα ἀπὸ τὰ μάτια μιᾶς μικρούλας, κόρης εὐπορῆς οἰκογένειας, ἡ Δ. Σωτηρίου μᾶς φέρνει στὸν κόσμο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τοῦ 1918. Ἡ «τουρκικὰ», ὁ ἐλληνισμός, ἡ Σμύρνη καὶ τὸ Αἰντίνι...

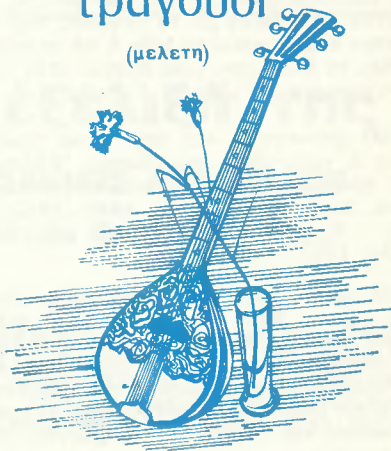
Μέσα ἀπὸ τὴν παιδικὴ σκέψη, τὴν ἀθῶα καὶ οὐδέτερη καταγραφή, θά γνωρίσουμε τὸν τρόπο ζωῆς, τὰ προβλήματα, τὶς ἀγωνίες καὶ ὄλες σχεδὸν τὶς ἐξελιζέις, μέχρι καὶ τὴ μικρασιατικὴ τραγωδίᾳ, τὴν προσφυγιά στὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ μετὰ.

Μιὰ φωνὴ ἀπελπισίας. "Ἐνα ἀντιπολεμικὸ σάλπισμα. Ἐνας ταξικὸς προσδιορισμὸς τοῦ πολέμου: «Ἐἴ, τί νὰ κάνουμε, Ἑρμιόνη; Ὁ πόλεμος καταστρέφει τούς πῶς ἀδύνατους καὶ παχαίνει τούς πῶς καλοθρεμμένους». "Ἐνα μεγάλο ἀνάθεμα στὴν Ἀγγλία καὶ τὶς δυνάμεις τῆς Δύσης πού δὲ δίστασαν νὰ ρίξουν στό μακελειὸ ὁλόκληρες περιοχές καὶ στὴν προσφυγιά ἓνα λαό, σκληρὸ τίμημα στὰ ἄνο-

ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΙΑΤΣΟΥ

ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(μελέτη)

μα συμφέροντά τους. Μιὰ κραυγὴ πόνου γιὰ τὸ διαχωρισμὸ τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων σὲ Ἑλληνας καὶ Τούρκους. Σὲ Χριστιανούς καὶ Μωαμεθανούς. Σὲ πολιτισμένους καὶ θαρβάρους πού, ὅμως, ὅλοι στέναζαν κάτω ἀπὸ τὸν ἴδιο ζυγὸ τῶν ἐλλήνων κοτζαμπάσηδων, τῶν τούρκων μεμέτηδων καὶ τῶν γερμανικῶν μεγαλοεταρειῶν.

Μετὰ τὸ ἔργο τῆς τοῦτο ἡ Διδῶ Σωτηρίου ἔχει περάσει σίγουρα στοὺς καλλιτέχνες πού ἀντιστρατεύτηκαν τὸν πόλεμο. Ἐχει περάσει ταξικὰ στὸ πλευρὸ τοῦ λαοῦ πού, ὅπως καταγγέλλει, εἶναι ὁ μόνος χαμένος ἀπὸ κάθε πόλεμο ἐκτός ἀπὸ αὐτόν πού θά τὸν ἀπελευθερώσει ἀπὸ τούς ταξικούς του ἐχθρούς, τούς πλούσιους, τούς μεγαλοτσιφλικάδες καὶ τούς ἐργοστασιάρχες, πού, ἔχοντας πάντα τὴν εὐχέρεια ἐπαφῆς μέ τούς «μεγάλους» καὶ τούς «πολιτικάντηδες», μποροῦν νὰ γνωρίζουν τὴν ἀληθινὴ κατάσταση τῆς κάθε χώρας καὶ, στὴν κατάλληλη στιγμή, νὰ φυγαδεύουν σὲ ἀσφαλές μέρος τὰ κεφάλαια, τὶς οἰκογένειες καὶ τούς ἑαυτούς τους.

Γιώργου Ἰωάννου: ΛΕΥΚΩΜΑ 1940 - 1974, Ἐκδόσεις «Παπαζήση».

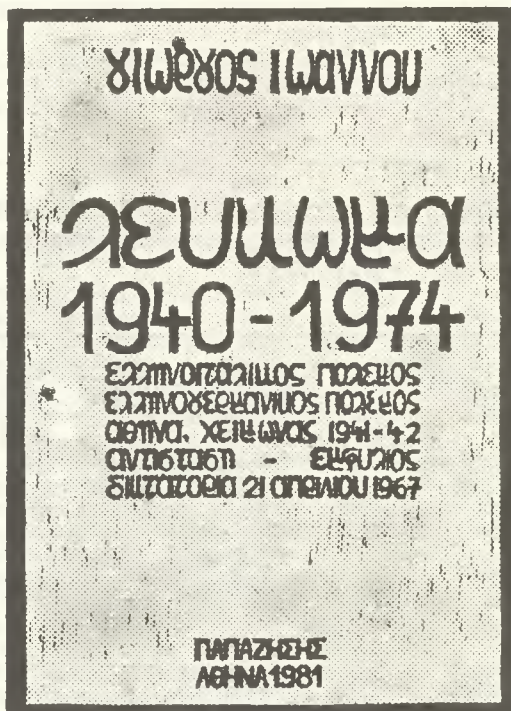
Ἐκατὸ μονοτυπίες σὲ μαῦρο - ἄσπρο, βιωμένες μνήμες ἀπὸ τὰ δισεκτα χρόνια τῆς φυ-

λής μας, είναι τό λεύκωμα τοῦ ζωγράφου Γ. Ἰωάννου «1940 - 1974».

«Χάρη στή χρήση ἀπό τόν καλλιτέχνη τῆς τεχνικῆς τῆς μονοτυπίας ἔχουμε μιά μοναδική ἀναβίωση τῆς ἀμεσης λαϊκῆς ρεαλιστικῆς τεχνοτροπίας τῆς κατοικικῆς καί ἀντιστασιακῆς Ἀφίσσας. Λειτουργώντας «πρωτόγονα» μαυρίζει πρῶτα μιά πλάκα μάρμαρο κι ἀπάνω του «ζωγραφίζει στό ἄσπρο τίς εἰκόνες του!». Ἀνάλογα μέ τό γεγονός πού ἀπεικονίζεται κυριαρχοῦν τό φῶς ἢ τό σκοτάδι. Συνήθως τό δεύτερο», μᾶς ἐξηγεῖ στόν πρόλογο ὁ τεχνοκρίτης Γιώργος Πέτρης.

100 μονοτυπίες καί ἀπό μέσα τους περνᾷ ὁλος ὁ γολγοθᾶς τοῦ ἔθνους. Ἑλληνοϊταλικός πόλεμος, ἑλληνογερμανικός πόλεμος, Ἀθήνα, Κατοχή, Χειμῶνας 1941-1942, Ἀντίση, Ἑμφύλιος, Δικτατορία τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967, Πολυτεχνεῖο.

100 μονοτυπίες πού ἀξίζει νά φυλλομετρηθοῦν, ἔστω, στόν πάγκο κάποιου βιβλιοπωλείου, ἂν τό οἰκονομικό εἶναι πρόβλημα γιά τήν ἀπόκτησή τους. Δυστυχῶς τό κόστος τόσο προσεγγμένων ἐκδόσεων εἶναι ἀρκετά ὑψηλό χάρη στήν ἰδιαιτερότητα τῆς ἐκτυπωτικῆς ἐργασίας καί τίς κάνει δυσπρόσιτες στό πλάτῳ κοινό.

Δ Ι Σ Κ Ο Θ Η Κ Η

ΑΠΟ ΣΕΛ 35

Οἱ BISHOP καί BLOOMFIELD ἔχουν χαρακτηριστεῖ σάν δυο ἀπό τοὺς καλύτερους λευκοὺς κιθαρίστες τοῦ μπλουζ. Ἡ ἀξία τους φαίνεται ἀδιαμφισβήτητα στό παίξιμό τους, πού κάνουν τίς κιθάρες τους νά μιλάνε. Μὲ μεγάλη εὐαισθησία καί ἀριστη τεχνικὴ ἐκφράζουν τό αἶσθημα πού τοὺς κυριεύει κάθε φορά πού ἀκοῦγονται νά σολάρουν. Ο NAFTALIN, γνωστός καί ἀπὸ τὴ μετέπειτα συνεργασία του μέ τόν JOHN LEE HOOKER, στέκεται ὀξεία στό πλῆθος BISHOP — BLOOMFIELD, ἰδιαίτερα μέ τὴν παρουσία του στό κομμάτι «GET OUT OF MY LIFE WOMAN».

Ο BUTTERFIELD, πού γεννημένος στοὺς δρόμους τοῦ Σικάγο μεγάλωσε μαθαίνοντας καί παίζοντας μπλουζ μέ ἀνθρώπους σάν τόν MUDDY WATERS, BUDDY GUY καί JUNIOR WELLS, γιά νά θεωρεῖται μιά ἀπὸ τίς σημαντικότερες μορφές στό χώρο τοῦ λευκοῦ μπλουζ ηγαινόντας πάντα πιό μακριά ἀπὸ τὴν ἐποχὴ του,

ἔεχωρίζει στό δίσκο μέ τὴν ἰδιοιτερὴ μορφὴ του, πού θά μπορούσε νάταν φωνὴ μούρου μέ ὅλα ἐκεῖνα τὰ χαρακτηριστικά πού τὴ συνθέτουν, ὅπως καί μέ τό παίξιμό του μέ τὴ φυσαρμόνικα. Γαλουχημένος στό πνεῦμα τοῦ μπλουζ ἔχει τὸν τρόπο νά μεταδίδει ἀτόφιο τό νόημα του στό ἀκροατήριό του.

Στό δίσκο ὑπάρχουν τὰ κομμάτια «WALKIN' BLUES» (3.15) — «GET OUT OF MY LIFE WOMAN» (3.13) — «I GOT A MIND TO GIVE UP LIVING» (4.57) — «ALL THESE BLUES» (2.18) — «WORK SONG» (7.53) — «MARY, MARY» (2.48) — «TWO TRAINS RUNNING» (3.50) — «NEVER SAY NO» (2.57) καί «EAST - WEST» (13.10) ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔεχωρίζουν τό «WORK SONG» καί «EAST - WEST», στή σύνθεση τοῦ ὁποίου ἔχει θάλει τό χέρι του καί ὁ συμπατριώτης μας NICK GRAVEN'TES (μέλος τῶν ELECTRIC FLAG πού ἔφτιαξε τὸ '87 ὁ BLOOMFIELD καί συνεργάτης τῆς JANIS JOPLIN). Στό «WORK

SONG» οἱ τέσσερις σολάρουν ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλο μέ μεγάλη εὐαισθησία καί αἶσθημα πού γεμίζει τό κάθε τους σόημα. Εἶναι τό μέρος τοῦ δίσκου πού ἡ ἀπόδοσή τους ἀγγίζει τὰ ὅρια τῆς μουσικῆς πληρότητας καί αἰσθητικῆς ἀποκορύφωσης.

Στό «EAST - WEST» οἱ BISHOP — BUTTERFIELD καί BLOOMFIELD μᾶς μεταφέρουν σέ ἄλλους ἀκουστικούς χώρους παίζοντας σέ δρόμους ἐπηρεασμένους ἀπὸ τὴν ἀνατολή. Εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα κομμάτια στήν ἱστορία τους, πού τοὺς δίνει τὴν εὐκαιρία νά πειραματιστοῦν σέ ὑλὶκό λιγότερο γνῶριμο, τό ὁποῖο κατορθώνουν νά ταιριάξουν ἄνετα στίς δυτικές αἰσθητικές ἀντιλήψεις. Ἡ ἐγγραφή τοῦ δίσκου ἂν σκεφτοῦμε πῶς ἔχει ἡλικία δεκαπέντε χρόνων εἶναι καλὴ. Μὲ ἐλάχιστη καλὴ διάθεση ἱκανοποιεῖ καί τὸν πιὸ ἀπαιτητικό ἀκροατή. Ὁ δίσκος ουστήνεται ἰδιαίτερα στοὺς φίλους τοῦ μπλουζ. Ὑπάρχει πάντα μιά θέση γι' αὐτόν στή δισκοθήκη σας.

JAZZ

Ἡ γέννηση καὶ ἡ εξέλιξή της

Γράφει ὁ σδ. ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

Κατάστημα Σταδίου

Πρόθεση κι ἐπίδιωξή μου εἶναι νά προσπαθῶ νά δώσω συνοπτικά καὶ διαγραμματικά τὴν πορεία καὶ εξέλιξη τῆς JAZZ ἀπὸ τὸ πρῶτο φανέρωμά της μέχρι τὴν ἐπιμειξία της μὲ τὴ μουσικὴ κουλτούρα καὶ ἄλλων, πού τὴν ἔσυραν ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς ἀμερικάνικης ἐπικράτειας καὶ τὴν ἔκαναν μιά διεθνή μουσικὴ διάλεκτο ἐπικοινωνίας, κάνοντας μιά μικρὴ παράλληλη ἀναφορά στὶς γενικότερες συνθήκες πού ἐπηρέασαν αὐτὴ τῆς διαμόρφωσής.

Ἔτσι, ὑπάρχουν πολλὰ σημεῖα πού σ' ἄλλη περίπτωση θά ἔπρεπε νά τονιστοῦν πρὸ λεπτομερειῶν, ἐνῶ γίνονται ἀπλές ἀναφορές ἢ καὶ παραλείψεις ἀκόμα σημαντικῶν μουσικῶν μολονότι ὁ ρόλος τους σὰν ἐξελικτικῶν φορέων εἶναι οὐσιαστικός. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ δραστηριότητά τους καλύπτει ἕνα πολὺ μεγάλο φάσμα διαφορετικῶν στυλ πού ἐκτείνεται σὲ ἀρκετὲς δεκαετίες, εἶναι ἀδύνατη μιά κάποια συγκεκριμένη τοποθέτησή τους.

Ἡ διαγραμματικὴ αὐτὴ παρουσίαση στὴρίζεται στὴ βάση της στὶς σχετικὲς ἀντιλήψεις τοῦ T.Z. ΜΠΕΡΕΝΤ, ἐνῶ στοιχεῖα ἔχουν χρησιμοποιηθεῖ ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ Σάκη Παπαδημητρίου «Εἰσαγωγή στὴν JAZZ» καὶ «Θέματα καὶ Πρόσωπα τῆς Σύγχρονης JAZZ».

1890 RAGTIME

Πιστεύω πὼς ὁ χαρακτηρισμός τοῦ RAGTIME σὰν «Λευκὴ μουσικὴ πού παίζεται μαύρη» εἶναι αὐτός πού καθρεπτίζει ὅσο πρὸς πιατὰ γίνεται τὰ συστατικὰ του στοιχεῖα. Τὸ RAGTIME ἔχει διαμορφωθεῖ σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση τῆς πιανιστικῆς μουσικῆς τοῦ δέκατου ἐνατοῦ αἰῶνα, τόσο ἀπὸ συνθετικὴ ὥς καὶ ἐκτελεστικὴ ἀποψη, ἔχοντας ἐνσωματώσει τὴ ρυθμικὴ αἴσθηση τῶν μαύρων καὶ τὴ δυναμικότητα τοῦ παιξίματός τους. Μπορεῖ νά τοποθετηθεῖ στὸ χώρο ἐκεῖνο πού συγκεντρώνει τὰ στοιχεῖα πού σὲ μιά περισσότερη προχωρημένη φάση ἐπηρέασαν καὶ ξεχώρισαν τὴ τζάζ ἀπὸ τὴ μουσικὴ τῶν λευ-

κῶν, τῆς ἔδωσαν τὰ δικά της χαρακτηριστικά καὶ τὴν καθιέρωσαν σὰν μιά ἀπὸ τίς πιὸ ζωντανές μορφές τέχνης. Τὸ RAGTIME ἐκτός ἀπὸ τὴν κοινότητά του καὶ τὴν ἐπίδραση πού ἔσκησε πάνω στὴ τζάζ ἔχει μαζὶ τῆς μιά βασικὴ διαφορὰ. Ἡ τζάζ εἶναι σὲ γενικότητα μουσικὴ αὐτοσχεδιασμοῦ τῆς ὁποίας ἕνα ἐλάχιστο μέρος μπορεῖ νά γραφεῖ σὲ νότες, ἐνῶ τὸ υπόλοιπο εἶναι πάντοτε πρὸ σφοδρὸ στὴ δημιουργικὴ διάθεση, αἴσθημα καὶ ἀντίληψη τοῦ μουσικοῦ. Τὸ RAGTIME εἶναι, ὅπως χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὁ GUY WATERMAN «μουσικὴ τυπωμένη γιὰ πιάνο». Ἐνα μουσικὸ στυλ πού ἀποτελεῖται ἀπὸ συνθέσεις πού ἔχουν γίνεи γιὰ νά παιχτοῦν εἰδικὰ ἀπὸ πιάνο καταγραμμένες ἀπὸ τὴν ἀρχή

μέχρι τὸ τέλος τους σὲ νότες. Πρῶτοεμφανίστηκε στὸ Σαιντ Λούις καὶ στέριωσε μέσα ἀπὸ τὴν ξεφαντωτικὴ του ἀτμόσφαιρα, ἀλλὰ ἡ πιὸ κύρια ἐστία του ἦταν ὅπου εἶχε ἐγκατασταθεῖ ἕνας ἀπὸ τοὺς σημαντικότερους ἐκπαιδευτικούς του, ὁ SCOTT JOPLIN. Γεννημένος τὸ 1868 στὸ TEXAS ἦταν ὁ πρῶτος συνθέτης - πιανίστας πού ἀσχολήθηκε ἰδιαίτερα μ' αὐτὸ τὸ στυλ. Ἡ πρώτη του σύνθεση εἶναι τὸ «MAPLE LEAF RAG» κλασικὴ τοῦ εἶδους, καὶ μαζὶ τὸ ὁπιο γνωστό RAG. Οἱ συνθέσεις τοῦ JOPLIN μαζὶ μὲ τίς συνθέσεις ἐνός ἄλλου σημαντικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τοῦ εἶδους, τοῦ TOM TURPIN, ἰδιοκτήτη ἐνός μπάρ στὸ Σαιντ Λούις, μπορούμε νά ποῦμε ὅτι δημιούργησαν, ἔδωσαν τὸ ὄνο-

μά του και καθιέρωσαν τό RAGTIME σάν στύλ, στήν περίοδο 1899-1904. (Παλιότερα και συγκεκριμένα προτού τό 1894, γιά όσες συνθέσεις είχαν γραφτεί πάνω σ' αυτό τό ύφος δέν είχε επικράτησει ό όρος RAG γιά τό χαρακτηρισμό τους). Τό 1906 εμφανίζεται και καθιερώνεται ένας ακόμα σημαντικός εκπρόσωπος του ΡΑΓ ο JAMES SCOTT, οργανίστας σέ θέατρο του Κάνσας Σίτυ. Η μορφή όμως που έπαιξε τόν πιο σημαντικό ρόλο στήν εξέλιξη του ΡΑΓ άνοιγοντας τό δρόμο γι από στύλ της Νέας Όρλεάνης ήταν ό JELLY ROLL MORTON, γεννημένος τό 1885 στή Λουιζιάνα. Ό άνθρωπος που πρώτος άρχισε νά ελεύθερώνεται από τήν έκφραστική στενότητα των RAGS και νά άκολουθεί μιά πιο ελεύθερη μελωδική αναζήτηση που πλησίαζε, περισσότερο στήν νοηματική ουσία της τζάζ. Ύπερβολικός σάν χαρακτήρας ύποστήριζε ότι αυτός «εφεύρε τήν τζάζ στά 1902» ενώ ή επαγγελματική του κάρτα τόν παρουσίαζε σάν «δημιουργό του RAGTIME». Όμως αυτός έδωσε λύση στό πρόβλημα του ρόλου του πιανίστα, συνθέτη και άρχηγού συγκροτήματος, μέσα στήν αυτόσχεδιαζόμενη μουσική, μοιράζοντας τό βάρος άνάμεσα στό σολίστα και τό σύνολο και δημιουργώντας μ' αυτό τόν τρόπο ένα ολοκληρωμένο ήχητικό αποτέλεσμα που δείξε πολύ περισσότερο από τό άθροισμα των άτομικών άξιών του κάθε μουσικού. Άκόμη στό παίξιμο του MORTON γίνεται φανερό γιά πρώτη φορά ότι ό ρόλος του έκτελεστή στή τζάζ είναι πολύ πιο σημαντικός από τό συνθετικό ύλικό του δημιουργού ενός κομματιού γιατί άκριβώς βασίζεται στήν ελεύθερη δημιουργική του διάθεση που πλάθει άσταμάτητα αυτό τό ύλικό άνάλογα μέ τή διάθεση τής στιγμής.

Τά RAGS συνέχισαν νά γράφονται μέχρι τό 1920 όποτε και άρχίζουν σιγά-σιγά νά άτονοούν. Άλλοι δημιουργοί του RAGTIME που μέ τίς συνθέσεις τους έπλεξαν τήν ιστορία του είναι οι JOSEPH LAMB, ARTIE MATTHEWS, CHARLES HUNTER, CHARLES L. JOHN SON, HENRY LODGE, PAUL

Σκώτ Τζόπλιν

PRATT, LOUIS CHAUVIN, FRED STONE, NICK LA ROCCA και EUBIE BLAKE.

Στή δεκαετία του '20 ή παράδοση του RAG διατηρείται μέ τίς τελευταίες της σπίθες στή Νέα Ύόρκη από τους: JAMES P. JOHNSON, WILLIE «THE LION» SMITH και τόν FATS WALLER γιά νά σθήσει όριστικά τό 1962. Τά μουσικά χαρακτηριστικά του RAG είναι συνεχείς ρυθμικές φράσεις του δεξιού χεριού που τή ρυθμική συμμετρία τους σπάνε άσταμάτητες συγκοπές πάντα από τό δεξί χέρι και σέ αντίθεση μέ τό άρισतरό που παίζει ένα συνδυασμό από μονές νότες και συγχορδίες τονίζοντας άσπληρά τό πρώτο και τρίτο μέρος στό μέτρο των 4)4. Η όλη άτμόσφαιρα χρωματίζεται άκόμα περισσότερο μέ διακοπές που γίνονται όταν σέ κάποια στιγμή στό ξετύλιγμα της με-

λωδίας σταματάνε νά παίζουν όλα τά όργανα εκτός από ένα, και μέ ρίφς, δηλαδή αδιάκοπες επαναλήψεις μικρών μουσικών φράσεων που είναι εύκολο νά συγκροτηθούν, και ταιριάζουν όσο γίνεται περισσότερο μέ τίς μελωδικές διακυμάνσεις της σύνθεσης γεμίζοντας τό συνολικό ήχητικό αποτέλεσμα.

1900 - 1930 NEW ORLEANS DIXIELAND / CHICAGO

Η νέα μουσική δέν παιζόταν άποκλειστικά και μόνο στή Νέα Όρλεάνη. Όλο τό δέλτα του Μισισσιπή άντηχούσε από τους καινούργιους ήχους όπως άκόμα και ιπάρια πολλές πόλεις του Νότου. Τό γεγονός ήταν πως ένας πληθυσμός έτερογενής και διασπαρμένος σ' ένα κοινό γεωγραφικό χώρο έκανε τίς δικές του, άτομικές, άνακαλύψεις και νεωτερισμούς, που λι-

γότερο ή περισσότερο έμοιαζαν μεταξύ τους και όδηγησαν στο ίδιο αποτέλεσμα. Τή γέννηση μιās νέας μουσικής γλώσσας της γλώσσας της τζάζ. Ο ρόλος όμως της Νέας Όρλεάνης ήταν ιδιαίτερα έμφωντικός, θάλεγα πρωταρχικός, στη δημιουργία αυτής της νέας μουσικής. Η πόλη κτισμένη στα 1718 από τό Δούκα της Όρλεάνης, αντίθασιλιά της Γαλλίας, πήρε τ' όνομά του και έξελιχτηκε στο μεγαλύτερο λιμάνι των νότιων πολιτειών και τό μεγαλύτερο σκλαβοπάζαρο. Αρχικά ήταν στην κατοχή των Γάλλων και των Ισπανών. Οι Ισπανοί και Γάλλοι άκολουθήθηκαν από τούς Άγγλους και τούς Ιταλούς και μετά από τούς Γερμανούς και τούς Σλάβους οι όποιοι ένώθηκαν πληθυσμιακά μέ τούς σκλάβους από την Άφρική οι όποιοι όπως ήταν φυσικό μιά και κατάγονταν από διαφορετικές φυλές δέν είχαν μεταξύ τους όμοιογένεια ήθων κα ίκουλοτύρας. Τό συνοθύλευμα αυτό των λαών και ή κοινή του διαθίωση μέσα στις ίδιες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες κράτησε ζωντανή την έπιθυμία γιά μία πολιτιστική αύθυπαρξία, μιά σχετική αύτοτέλεια πο ύδυνάμωνε τό έθνικό αίσθημα του κάθε λαού. Η έπιθυμία αυτή έκφράστηκε κύρια μέσα από τή διατήρηση της άτομικής μουσικής κουλούρας του κάθε λαού και την άγάπη του γι' αυτή τή μουσική. Έτσι στη Νέα Όρλεάνη ο κόσμος τραγουδούσε Άγγλικά FOLK κομμάτια, χόρευε ισπανικούς χορούς ή έπαιζε γαλλική χορευτική μουσική και μουσική μπαλέτου μαζί μέ τις μπάντες παρελάσεως στα γαλλικά και πρωσσικά πρότυπα. Τά διάφορα θρησκευτικά ρεύματα μέ τούς άνάλογους ύμνους, χορωδίες και τή μουσική τους πρόσθεταν ένα άκόμο στοιχείο, πού μαζί μέ τούς ρυθμούς, τούς χορούς και τή μισοέχρασμένη άμερικάνικη μουσική παράδοση των μαύρων έφτιαχναν μιά μουσική άτμόσφαιρα μοναδική, πού έκανε τή Νέα Όρλεάνη μιά πόλη έξωτική και μυστηριακή, μιά πόλη σύμβολο. Η πληθυσμιακή αυτή άνομοιογένεια είναι ένας λόγος πού βοήθησε στη γέννηση της τζάζ. Άλλος λόγος είναι ή ίδρυση στα 1897

έπειτα από πρόταση του ALDERMAN STORY, του STORYVILLE, μιās περιοχής στο τμήμα της Γαλλικής Όρλεάνης, πού θά περιόριζε γεωγραφικά την πορνεία δίνοντάς της γιά πρώτη και τελευταία φορά έπίσημη άδεια ύπαρξης. Τό STORYVILLE είχε άνάγκη από μιά διασκέδαση συνέχειας κι έτσι ή μουσική έπαιξε τόν πιό σημαντικό ρόλο στη δημιουργία της. Πολλοί μουσικοί βρήκαν δουλειά στα άμέτρητα κέντρα διασκέδασης πού είχαν άνοίξει στην περιοχή, (τό STORYVILLE άπλωνόταν περίπου σέ 40 τετράγωνα) κι έτσι ή νέα μουσική βρήκε μιά κοιτίδα άνάπτυξης κι ένα σημαντικό μέρος από τόν χαρακτήρα της άφου συνδέθηκε μέ τόν ύπόκομο και την άνηθικότητα πού άποτελούσαν τό στήριγμα και την ουσία ύπαρξης της περιοχής. Κάτω από αυτές τις συνθήκες ή τζάζ άρχισε νά γεννιέ-

Μπέσσυ Σμίθ

ται στην πρώτη μορφή της άσυμείδητα, έχοντας γίνει ένα άπαραιτήτο στοιχείο της καθημερινής ζωής. Η νέα μουσική παιζόταν σέ ύπαιθριες συναυλίες, σέ κηδείες, σέ παρελάσεις μέσα στους δρόμους, σέ χορούς, σέ διάφορες συγκεντρώσεις, κάθε ώρα και κάθε λεπτό της μέρας. Χαρακτηρίζεται από μιά πολυφωνία πού δημιουργείται από τό τρία μελωδικά όργανα: τήν κορνέτα ή τρομπέτα, τό τρομπόνι και τό κλαρινέτο πού άποτελούν και την πρώτη γραμμή και τή ρυθμική βάση πού τήν στηρίζει και άποτελείται από τό μπάσο (έγχορδο ή πνευστό) τή ντράμς, κιθάρα ή μπάντζο, και πολλές φορές πιάνο. Η ρυθμική βάση μπορεί νά μειώνεται άνάλογα μέ τόν αριθμό των μουσικών του γκρούπ, ή πρώτη όμως γραμμή παραμένει άναλόιωτη. Ο ρυθμός του στύλ της Νέας Όρλεάνης είναι όπως άκριβώς στα MARCH μέ τονισμένα τό πρώτο και τρίτο μέρος στο μέτρο των 4)4, τά όργανα της πρώτης γραμμής περισσότερο «μιλάνε» έκφράζοντας τά άτομικά αίσθήματα του μουσικού παρά παίζουν. Η άρχή γίνεται από τήν κορνέτα ή τήν τρομπέτα πού ό λεπτός, καθαρός ήχος της έρχεται σέ αντίθεση μέ τό βαρύ ήχο του τρομπονιού τή στιγμή πού τό κλαρινέτο δένει τά δύο αυτά όργανα σ' ένα σφιχτοπλεγμένο συνδυασμό μελωδικών φράσεων. Άν και τό στύλ της Νέας Όρλεάνης χαρακτηρίζεται τήν ίδια πολυθεματική μορφή όπως και στο RAGTIME, όμως φαίνεται πώς άπλώνεται σέ μιά πολύ πιό έκτεταμένη άκτίνα συναισθημάτων και σ' ένα μεγαλύτερο βάθος, μέ μιά μεγαλύτερη ρυθμική ποικιλία. Άν και οι μπάντες των μαύρων κατέχουν τή μερίδα του λέοντος στο μουσικό χώρο της Νέας Όρλεάνης, τό παίξιμο της νέας μουσικής δέν ήταν και άποκλειστικό τους πρόνόμιο. Από τήν άρχή του αιώνα παράλληλα μέ τό στύλ της Νέας Όρλεάνης ύπάρχει κι ένα λευκό στύλ παιξίματός της. Ένα στύλ πού ξεκίνησε μάλλον σάν μίμηση του παιξίματος των μαύρων, κατόληξε όμως νά συγκεντρώσει τά δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά νά καινοτομήσει και νά δώσει στην

τζάζ μία μεγαλύτερη έκταση και δημοτικότητα. Ο πατέρας της λευκής τζάζ είναι ο «PA-PA» JACK LAINE που ήταν αρχηγός λευκής μπάντας στη Ν. Όρλεάνη από το 1891. Το στυλ των λευκών ονομάστηκε DIXIELAND. Χαρακτηρίζεται από μία κυριαρχία της Εύρωπαϊκής μουσικής κληρονομιάς και μία περισσότερο αυστηρή μουσική μόρφωση των εκτελεστών που λειτουργούσε σε βάρος του αυτοσχεδιασμού. Οι μουσικοί έπαιζαν όλοι μαζί τη μελωδία για ν' ακολουθήσουν τα σόλο που ύδεν είχαν όμως μεγάλη εκφραστική έκταση και το κομμάτι να κλείσει με ένα γενικό αυτοσχεδιασμό πάνω στη σύνθεση. Η εκφραστικότητά τους ήταν μικρότερη από εκείνη των νέγρων αλλά πολλές φορές καλύτερη σε τεχνική έμπειρία. Οι μουσικοί του DIXIELAND καινοτόμησαν στο ρυθμό των 4)4 τονίζοντας το δεύτερο και τέταρτο μέρος του μέτρου ή χρησιμοποιώντας ξαφνικά αναπάντεχους τονισμούς, πράγμα που είναι και το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του τρόπου παιξίματός τους. Το πρώτο συγκρότημα που κέρδισε δημοτικότητα στην ιστορία της τζάζ ήταν μπάντα DIXIELAND. Η ORIGINAL DIXIELAND JAZZ BAND που παίζοντας στο εστιατόριο της Ν. Υόρκης, REINSENWEBER'S, γνώρισε τεράστια επιτυχία. Από τότε κι έπειτα ο όρος JAZZ άρχισε να γίνεται γνωστός και να καθιερώνεται στο πλατύτερο κοινό (πρώτα γραφόταν JASS). Η γραμμή που χωρίζει το στυλ της Νέας Όρλεάνης από το DIXIELAND είναι άσπαστη. Ιδιαίτερα όταν ύστερα από μερικά χρόνια οι μαύροι μουσικοί έπαιζαν στις λευκές μπάντες ή αντίστροφα. Ο διαχωρισμός αυτός νομίζω πως περισσότερο εξυπηρετεί το χαρακτηρισμό του χρώματος των μουσικών. Με την είσοδο της Αμερικής στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, τα γεγονότα επιδρούσαν με τέτοιο τρόπο ώστε η τζάζ να έξελιχθεί και να διαδοθεί ακόμα περισσότερο. Η Νέα Όρλεάνη γίνεται πολεμικό λιμάνι και τα στρατεύματα που νοβγαίνουν στο STORYVILLE Κρίνοντας ότι αυτό είναι επικίνδυνο για το ήθος των αυτό τέλος του Αμερικάνικου έμ-

δρών με διαταγή της ύπουρης Ναυτικής κλείνει το STORYVILLE αφήνοντας άνεργους εκατοντάδες μουσικούς που είναι αναγκασμένοι να ψάξουν για δουλειά σε άλλα μέρη. Οι περισσότεροι από αυτούς ηγαίνονται στο Σικάγο. Μία καινούργια κοιτίδα της τζάζ γεννιέται.

Ένας ακόμα σημαντικός λόγος για τη δημιουργία του στυλ της Νέας Όρλεάνης είναι και ο διαχωρισμός σε δύο είδη του μαύρου πληθυσμού της πόλης. Οι Κρεολοί είχαν ελευθερωθεί από τη δουλειά από Γάλλους αποικιστές ή εμπόρους πολύ πιο νωρίς από τους υπόλοιπους μαύρους που ελευθερώθηκαν με

Λούις Άρμστρογκ

φύλιου πολέμου. Έτσι είχαν έξελιχθεί κάνοντας τη γαλλική κουλτούρα δικιά τους. Πολλοί από αυτούς ήταν επιχειρηματίες ενώ ακόμα και η γλώσσα που μιλούσαν δεν ήταν τ' αγγλικά, αλλά μία ανάμιξη από μία γαλλική διάλεκτο με ισπανικές και αφρικάνικες λέξεις. Τα ονόματά τους ήταν γαλλικά, SIDNEY BECKET, ALBERT NICHOLAS, FREDDIE KEPPARD, KID ORY κ.ά. Ο JELLY ROLL MORTON προσπαθεί στην αυτοβιογραφία του να ξεκαθαρίσει πώς είναι 100% Κρεολός και το πραγματικό του όνομα είναι FERDINAND JOSEPH LA MENTHE. Ήταν βλέπετε τιμή για ένα μαύρο να είναι Κρεολός. Οι Αμερικάνοι νέγροι, το άλλο μέρος του μαύρου πληθυσμού της Ν. Όρλεάνης, ήταν περισσότερο «Αφρικάνοι». Έχοντας μείνει σκλάβοι κάτω από το ζυγό των Άγγλοαξάνων και για μεγαλύτερο διάστημα από τους Κρεολούς, ήταν πολύ πιο λίγο εκτεθειμένοι στις ελεύθερες κοινωνικές αντιλήψεις τις οποίες είχαν οι Γάλλοι. Ήταν το μαύρο προλεταριάτο της Νέας Όρλεάνης με αντιλήψεις και πρακτικές που διέφεραν από εκείνες των Κρεολών. Η ζύμωση αυτή τόσο των Κρεολών όσο και των Αμερικάνων νέγρων με τις αντιλήψεις, τάηθη και την κουλτούρα των αφεντικών τους, πέρασε μέσα από τη μουσική τους παράδοση που κουβάλαγαν από την Αφρική κι έτσι στη Νέα Όρλεάνη δημιουργήθηκαν δυο διαφορετικά συγκροτήματα μουσικών που οι διαφορές τους αυτές εκφράστηκαν στη μουσική τους. Οι Κρεολοί ήταν πιο μορφωμένοι μουσικά, οι Αμερικάνοι είχαν περισσότερη ζωντάνια.

Το Σικάγο είναι η πόλη που το στυλ της Νέας Όρλεάνης γνώρισε στη δεκαετία του '20 τη χρυσή του περίοδο. Η πόλη που έγιναν οι πρώτες και φημισμένες ήχογραφήσεις της τζάζ της Νέας Όρλεάνης και διαδόθηκαν με τη βοήθεια του φωνογράφου σε όλο και μεγαλύτερη έκταση. Αυτό που σήμερα είναι γνωστό σαν τζάζ της Νέας Όρλεάνης είναι αυτές οι ηχογραφήσεις των μουσικών της στο Σικάγο στη διάρκεια της δεκαετίας 1920-1930. Ο JELLY ROLL MORTON συνεχι

Ζει νά διαδραματίζει κύριο ρόλο φτιάχνοντας τους RED HOT PEPPERS, ενώ ο KING OLIVER φτιάχνει τη σημαντικότερη από τις μπάντες της Νέας Όρλεάνης στο Σικάγο, την CREOLE JAZZ BAND με τους LOUIS ARMSTRONG που μα ζι μ' αυτόν παίζει κορνέτο, HONORE DUTREY από τρομπόνη, JOHNNY DODDS-κλαρίνο, BUDY DODDS - ντράμς, τη LIL HARDIN στο πιάνο και τον BILL JOHNSON - μπάντζο. Αργότερα ο ARMSTRONG θά σχηματίσει εκεί τους θρυλικούς HOT FIVE και HOT SEVEN και ο JOHNNY DODDS τους NEW ORLEANS WANDERERS. "Όλοι αυτοί οι μαύροι μουσικοί της Νέας Όρλεάνης είναι συγκεντρωμένοι στη νότια πλευρά της περιοχής που μένουν οι μαύροι του Σικάγου έχοντας αναπτύξει μία μουσική δραστηριότητα ανάλογη εκείνης που είχαν στη Νέα Όρλεάνη. Τόν ίδιο καιρό παρατηρείται μία μουσική κίνηση που κατευθύνεται από έρασιτέχνες και επαγγελμα-

τίες λευκούς μουσικούς που έν θουσιασμένοι με αυτό που παίζουν οι μαύροι μουσικοί της Νέας Όρλεάνης προσπαθούν νά μιμηθούν τό στυλ τους με αποτέλεσμα τη δημιουργία μις νέας τεχνολογίας που έξελιχθηκε σέ σχολή. Τό στυλ του Σικάγο. Η σχολή αυτή δίνει μεγάλη σημασία στό σαξόφωνο που ό ήχος του κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος, ενώ ή άτομική έκφραση έξουδετερώνει τό συνολικό παίξιμο φτάνοντας νά γίνει κανόνας. Στο παίξιμο σύμφωνα με τό στυλ του Σικάγο γιά πρώτη φορά δίνεται τόσο μεγάλη απουσιότητα στό ιδιαίτερα όλο των μουσικών που αυτοχεδιάζουν τώρα σέ μεγαλύτερα έκφραστικά πλαίσια και πλατύτερους όρίζοντες δίνοντας στή τζάζ ένα όκομα ουσιαστικό της χαρακτηριστικό. Τήν έλευθερία στήν έκφραση και στή διάπλωση του βασικού μέρους της σύνθεσης. Αυτός είναι και ό λόγος που τό μόνο που είναι άξιοθαύμαστο στό

στυλ του Σικάγο είναι μόνο τά σημεία που ό κάθε μουσικός παίζει σόλο. Σημαντικότερος εκπρόσωπος αυτού του στυλ είναι ό κορνετίστας BIX BEIDERBECKE που τό παίξιμό του χαρακτηρίζει απόλυτα τό είδος. Ο BEIDERBECKE είναι ό μουσικός που έπηρέασε σέ μεγάλο βαθμό τή μετάβαση της τζάζ από τό στυλ της Νέας Όρλεάνης και του Σικάγο στό SWING "Άλλοι μουσικοί που κινήθηκαν στό δρόμο της σχολής του Σικάγο είναι οι σαξοφωνίστες FRANKIE TRUMBAUER και BUD FREEMAN, οι τρομπονίστες GLENN MILLER και JACK TEAGARDEN και οι κλαρινίστες FRANK TESHENCHER και BENNY GOODMAN. Στά 1929 στήν Άμερική έσπάζει ή μεγάλη οικονομική κρίση που κάνει τά πράγματα δύσκολα γιά τους μουσικούς. Άκριβώς όπως τότε που έκλεισε τό STORYVILLE τό μεγάλο μεταναστευτικό κύμα των μουσικών ήρθε από τή Νέα Όρλεάνη στό Σικάγο ψάχνοντας γιά

Red Hot Peppers

δουλειά, έτσι γίνεται και τώρα. Αυτή τη φορά η μεγάλη έξοδος γίνεται για τη Νέα Υόρκη που οι συνθήκες ήταν καλύτερες για επιβίωση. Ή κίνηση αυτή των μουσικών άνοιξε και μία νέα περίοδο στην τζάζ. Την περίοδο του SWING.

1930 - 1940 SWING

Η περίοδος του SWING είναι κάτι που θα πρέπει να ξεχωρίζεται στην εξέλιξη της τζάζ. Θα μπορούσαμε να την εννοήσουμε σαν τον κρίκο που δένει μεταξύ τους τα δύο μεγάλα κομμάτια που χωρίζεται το σώμα της — τα μεγάλο κομμάτι της παραδοσιακής που φτάνει χρονικά μέχρι το 1930, και το κομμάτι της μοντέρνας που ξεκινάει από το 1940 για να φτάσει μέχρι τις μέρες μας. Το SWING δεν είναι αποκλειστικό και μόνο ένα στυλ παιξίματος της τζάζ μέσα σε μία όριστη περίοδο. Με τον ίδιο όρο δηλώνεται το ρυθμικό εκείνο στοιχείο που δίνει στη τζάζ μία ιδιαίτερη ένταση τούς κατάλληλους χρωματισμούς και το άσθημα που τη διαφοροποιούν από τα άλλα είδη μουσικής, παίζοντας το ρόλο αναγνωριστικού σημείου. Το SWING μ' αυτή την έννοια δεν έχει άναυθη με ακρίβεια, ώστε να μπορεί να οριστεί και να διακρίνεται. Εμπειρικά και μόνο αναγνωρίζεται ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει σε μία έκτέλεση μουσικής τζάζ. Η σημασία του όμως είναι τόσο ουσιαστική για το περιεχόμενο της ώστε λέγεται πως αν η μουσική δεν μπορεί να δημιουργήσει αυτή την αίσθηση τότε δεν είναι τζάζ. Σαν αίσθηση λοιπόν το SWING βρίσκεται σε όλα τα στυλ και περιόδους στην ιστορία της τζάζ. Σαν στυλ παιξίματος έχει πάρει τ' όνομά του από το ρήμα SWING που σημαίνει κουνιέμαι, και με το οποίο χαρακτηριζόταν και ο χορός που ήταν στην επικαιρότητα εκείνη την εποχή. Αυτή του η ονομασία άντιστακτικά με ακρίβεια στα χαρακτηριστικά του μία και η μορφή του ήταν γεμάτη ρυθμό που με τη σπιράδα της ξεσήκωνε το ακροατήριο. Στη βάση του ξεπηδάει από τις ρυθμικές ιδέες του LOUIS AR-

MSTRONG που εκφράστηκαν στα σπάργανα με την πρώτη του εμφάνιση στην αρχή της δεκαετίας του 1920 για να διαμορφωθούν στη συνεργασία του με τη μεγάλη μπάντα του FLETCHER HENDERSON ή οποία ήταν από τους πιο σημαντικούς πιονέρους στη δημιουργία των BIG BANDS. Σε μία πρώτη διαπίστωση που αποτελεί και ουσιαστικό μορφικό του στοιχείο, το SWING διαφέρει από όλα τα μέχρι τώρα διαμορφωμένα στυλ παιξίματος της τζάζ σ' ένα βασικό στοιχείο. Στο μετρικό Ιονισμό. Ένω σ' όλα τ' άλλα στυλ παίζονται τα δυο μόνο από τα τέσσερα μέρη του μέτρου των 4)4 (πρώτο και τρίτο στο RAGTIME και NEW ORLEANS — δεύτερο και τέταρτο στο DIXIELAND) στο SWING τονίζονται και τα τέσσερα. Έτσι η ρυθμική αίσθηση γίνεται έντονότερη και η διάθεση για ένα ξέσπασμο έκρηξη των συναισθημάτων μεγαλώνει.

Ο HENDERSON δανείστηκε από την ορχήστρα του BENNIE MOTEN που ήταν πυρήνας στη δημιουργία των BIG BANDS το στυλ παιξίματος που διαμορφώθηκε στους κόλπους του και που βασιζόταν στις έρωταποκρίσεις ανάμεσα στα τρία τμήματα των οργάνων της πρώτης γραμμής. Βασισμένος σ' αυτό το στυλ το τελειοποίησε χρησιμοποιώντας ένα σύνολο από τρεις τρομπέτες, δύο τρομπόνια τρία ή τέσσερα σαξόφωνα που τα αντισταθμούσε πολλές φορές με κλαρίνα και τέσσερα ρυθμικά όργανα που αποτελούσαν το ρυθμικό εργοστάσιο. Η μουσική ήταν έτσι γραμμένη ώστε το καθένα τμήμα από τα όργανα της πρώτης γραμμής να παίζει αντίφωνικά σε σχέση με όλα τ' άλλα, σαν σε μία συζήτηση με τρεις συνομιλητές που ο ένας ρωτάει, κάποιος απαντάει ή επιβεβαιώνει την απάντηση του άλλου ή ακόμα συμπληρώνει τις φράσεις του. Το μουσικό αυτό παίξιμο τονίζεται και ηλουργείται από ρίφς για να συμπληρωθεί ή όλη κατάσταση με ατομικά αυτοσχεδιαζόμενα σόλο και ακόμα με γραμμένες παραλλαγές για ένα ή περισσότερα όργανικά τμήματα. Αυτό το στυλ παιξίματος πέρασε από τη μεγάλη μπάντα του HENDER-

SON στην μπάντα του BENNY GOODMAN που το διαμόρφωσε σύμφωνα με μία πιο «Ευρωπαϊκή» αντίληψη με αποτέλεσμα να χάσει τη ζωντάνια που αλλά σε αντιστάθμισμα να κερδίσει σε δημοτικότητα, πλησιάζοντας ακόμα περισσότερο κόσμο με την εύκολότερη και καθαρότερη μελωδική του προσέγγιση. Ακριβώς γι' αυτό το λόγο ο BENNY GOODMAN πήρε τον τίτλο του «Βασιλιά του SWING». Έχοντας γίνει ιδιαίτερα δημοφιλής με τη ραδιοφωνική εκπομπή του στα 1934 «Ac Hour» κατάφερε να φτάσει το SWING (παράλληλα με τις υπόλοιπες βιωνικές συγκυρίες) σε πρωτόφαντα επίπεδα δημοτικότητας. Το ραδιοφωνικό είχε καθημερινές εκπομπές, όλες οι μεγάλες μπάντες έπαιζαν SWING ενώ ο κόσμος είχε άφθετο να κυριευθεί και να παρασυρθεί στις έρεθιστικές του επιταγές. Το SWING έφτασε να γίνει «Η μεγαλύτερη μουσική επιχείρηση όλων των εποχών», που απλώθηκε με ταχύτητα αστραπής σε όλες τις πτυχές της καθημερινής κοινωνικής διαβίωσης. Η εξέλιξη αυτή μπορεί ναταν σημαντική και να σημάδεψε την απήχηση της τζάζ σ' ένα όλο και μεγαλύτερο ακροατήριο, αλλά από την άλλη την έφτασε σ' ένα επίπεδο τυποποίησης κάνοντάς την έμπροσθεν προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις της κατανάλωσης. Η έμπορευματοποίηση όμως αυτή που εκφράστηκε με το SWING ήταν η αιτία για την επανάσταση που έφερε το BEBOP στη μορφή της τζάζ χτίζοντας παράλληλα τη βάση πάνω στην οποία θα πατήσει η μελλοντική της διαμόρφωση. Άντα σε αυτές μεγάλες μπάντες του SWING ονομαστές ήταν ακόμα οι ορχήστρες των TOMMY και JIM DORSEY, GLEN MILLER, JACK TEAGARDEN και πάνω απ' όλες του WILLIAM «COUNT» BASIE, ενώ οι σολίστες που ξεπήδησαν σ' αυτή τη δεκαετία ήταν πάρα πολλοί. Ένδεικτικά μόνο αναφέρω τους LESTER YOUNG και COLEMAN HAWKINS στο τενόρο σαξόφωνο, τον JOHNNY HODGES στο άλτο, τον ROY ELDRI DGE στην τρομπέτα, τους πια-

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

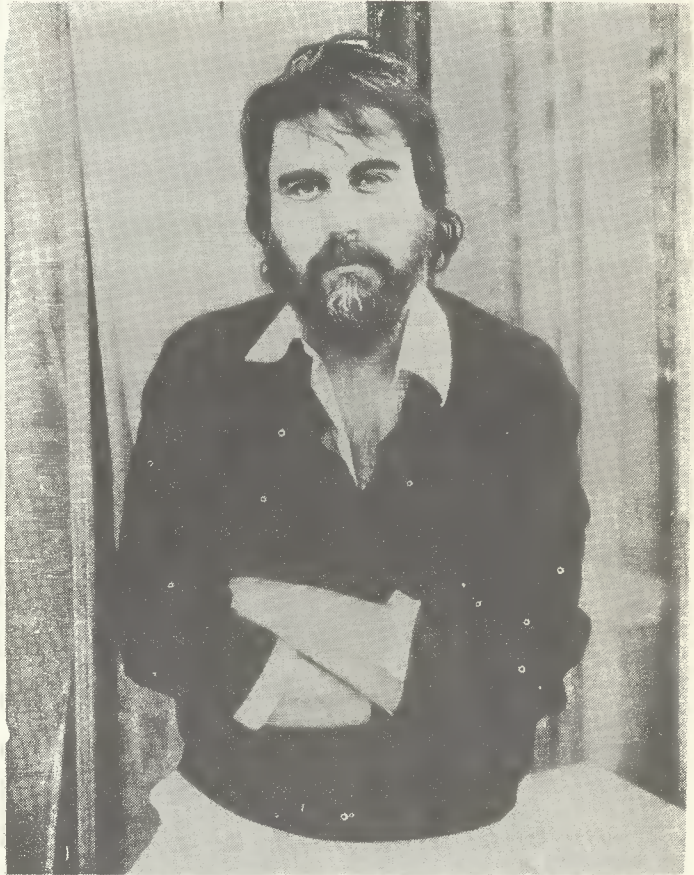
Ο κορυφαίος

μουσικός

της χρονιάς

«... ανάμεσα στις ευχάριστες εκπλήξεις που με περίμεναν αυτή τη φορά στο Βόλο, ήταν και ένα παιδάκι έξι ή εξήμιου χρονών, που ανακάλυψα, προικισμένο με το θείο δώρο του ταλέντου. Ο μικρός αυτός με τīs ποδίσσες της πρώτης δημοτικού, και με τὰ γκρίζα γελαστά ματάκια του είναι από τώρα ένας αυτοδίδαχτος μικροσκοπικός συνθέτης. Μου έπαιξε στο πιάνο δύο συνθέσεις του που με κατέπληξαν. Τή μιά τήν έλεγε «Οί καμπάνες» και τήν άλλη «Ο χορός». Πρέπει νά δει κανείς τὰ μικροσκοπικά δαχτυλάκια του νά αγωνίζονται νά πιάσουν τīs θαυμάσιες συγχορδίες που κανείς δέν του δίδαξε, πρέπει ν' ακούσει τούς χρωματισμούς και τὰ χαριτωμένα εύρηματά του, γιά νά καταλάβει τό νόημα του Ευαγγελιστού που είπε: «Πνεύμα ό Θεός και όπου θέλει πνειί». Τό πηρα στά γόνατά μου και τό ρώτησα: «Γιατί αυτό τό κομμάτι τό όνόμασες «Οί καμπάνες», Βάγγο;». Και ό Βάγγος τύλιξε στό λαιμό μου τὰ χεράκια του, με κοίταξε μέ άπορία και άπάντησε χαμογελώντας: «Δέν ξέρω. Έτοι!». Γιά νά δούμε, τί έπιφυλάσσει ή μοίρα οέ τούτο τό Βολιωτάκι...».

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΛΗΣ:
«Απ' τήν Έλλάδα» (1956)

Είκοσι έξι χρόνια μετά τό παραπάνω κείμενο του μεγάλου μας λογοτέχνη, τή μοίρα του μικρού Βάγγου τήν ξέρουν πιά έκατομμύρια άνθρωποι σ' όλο τόν κόσμο. Και χαιρόνται τή μουσική του.

Γεννήθηκε στίς 29 του Μάρτη 1943 στο Βόλο. Ο πατέρας του Όδυσσέας ήταν ζωγράφος και ή μητέρα του Φώτω τραγουδίστρια. Ο ίδιος δέν είχε καλά - καλά συμπληρώσει τὰ τέσσερα όταν άρχισε νά παίζει και νά συνθέτει στό οικογενειακό πιάνο.

Στά είκοσι θά σχηματίσει μέ μερικούς φίλους του τό θρυλικό μουσικό συγκρότημα ΦΟΡΜΙΝΞ, του όποιου οί έμφανίσεις άφησαν έποχή.

Οί έπιτυχίες τους (Jeronimo Yanka, Our last September, Love without love, κ.λπ.) διαδέχονται ή μιά τήν άλλη.

Ώστόσο ο Παπαθανασίου θά φύγει στο έξω-
τερικό το 1968, κρίνοντας ότι εκεί θά είχε τις δυνατό-
τητες ν' αναπτύξει τό ταλέντο καί τις ικανότητές
του όπως ήθελε.

Πρώτος σταθμός τό Παρίσι. Καί πάλι έπιτυ-
χίες, πού θά μπορούσαν εύκολα νά τόν οδηγήσουν
στό μοιραίο έφησυχασμό.

Όμως ο Παπαθανασίου τό 1977 θά έγκαταστα-
θει στήν Άγγλία καί θά έργαστεί μέ υποδειγματι-
κή συνέπεια καί άφοσίωση. Άποτέλεσμα; Οί έπιτυ-
χίες διαδέχονται πάλι ή μία τήν άλλη, μέ κατάλη-
ξη τό βραβείο Όσκαρ, τό Μάρτη τού '82, γιά τή
μουσική τού φίλμ «Charlots of fire», κυριολεκτικά
γενέθλιο δώρο γιά τόν Έλληνα μουσικό.

Μέ τήν άδεια τού περιοδικού «ΠΟΠ & ΡΟΚ» ά-
ναδημοσιεύουμε τή συνέντευξη πού πήρε τηλεφωνι-
κά άπό τόν Παπαθανασίου ο συνάδελφος Χάρης
Καθόδιας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Βαγγέλη, συχαρητήρια γιά δύο λό-
γους: άφ' ενός γιά τό "Ό-
σκαρ κι άφ' έτέρου γιά τήν
έπιτυχία σου στίς Η.Π.Α.
Αύτη τήν έβδομάδα εί-
σαι στό Νο 3 στό ΝΟΤ -
100 singles καί τό ίδιο στό
ΤΟΡ - 200 τών Albums. "Ι-
σως τήν έρχόμενη εβδομάδα
νά 'σαι ο πρώτος Έλληνας
στήν Ιστορία πού άνεβαίνει
στήν κορυφή. Άλήθεια πώς
έξηγείς αύτή τήν τρομακτι-
κή έπιτυχία σου στήν Άμερι-
κή πρίν ακόμα γίνει γνωστό
ότι πήρες τό Όσκαρ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΠΑΘΑ-
ΝΑΣΙΟΥ: Εύχαριστώ γιά
τά καλά λόγια. Πρέπει νά
διευκρινίσω ότι ή έπιτυχία
μου δέν ήρθε ξαφνικά καί
ούτε μέ ξάφνιασε. Ήρθε φυ-
σιολογικά καί σταθερά αυ-
ξανόμενη. Δηλαδή δέν είναι
παροδική όπως λ.χ. μερικοί
θγαίζουν ένα πετυχημένο
45άρι καί μετά εξαφανίζον-
ται.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Άναρωτήθηκες
τί είναι αυτό πού στρέφει
αυτό τόν καιρό τό κοινό τής
Άμερικής σέ καινούργια ό-
νόματα, όπως τό δικό σου,
τής Τζόαν Τζέτ, τών Γκού-
-Γκούζ, τών Λάθερμπύ καί
τόσων άλλων;

Β.Π.: Τά γούστα του ό
κόσμος δέν τά προσδιορίζει
πάντα ο ίδιος αλλά ένα σω-
ρό άλλοι παράγοντες όπως
ή υπερ - διαφήμιση, οί έται-

ρίες, κλπ. Φυσικά κάποτε έρ-
χεται ή στιγμή (συχνά) τό
κοινό νά πληξει άκούγοντας
τά ίδια καί τά ίδια. Άναζη-
τά κάτι διαφορετικό άσχε-
τα άν είναι έμπορικό ή ποιο-
τικό.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Δημιουργών-
τας έσύ σ' ένα Λονδίνο πού
κυριαρχείται τά τελευταία
χρόνια άπό καλλιτέχνες τού
νέου ρόκ, δέν αίσθάνεσαι ξε-
κομμένος μέ τό στυλ τής
μουσικής σου άπ' τή νεο-
λαία;

Β.Π.: Καθόλου! Ή κατά-
σταση πού έπικρατεί έδώ εί-
ναι στήν πραγματικότητα τε-
λείως διαφορετική άπ' αύτή
πού προωθούν ο μουσικός
Τύπος, οί ντίσκ - τζόκεϋς, κ.
ά. Ή νέα έξυπνάδα πού λαν-
σάρουν τελευταία είναι «Κά-
νεις αυτό πού έσείς θέλεις»,
ένα στυλ έλευθερίας πού στό
τέλος καταλήγει άκριβώς
στό ίδιο άποτέλεσμα όπως
τότε μέ τούς χίππυς ή μέ τά
διάφορα προσδευτικά κινή-
ματα πού καταλήγουν στόν
«έναν» ή τέλος πάντων σ' αυ-
τούς πού κινούν τά νήματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τό ίδιο συμ-
βαίνει καί στίς ΗΠΑ;

Β.Π.: Έκεί ή κατάσταση
είναι διαφορετική. Οί προ-
μότερες μέ τά κονσέρτα τους
τά ύπαίθρια, έχουν δημιουρ-
γήσει μία νοσηρή κατάστα-
ση όπου κυριαρχούν τά πολ-
λά λεφτά καί τά τεράστια
συμφέροντα πού ως συνήθως

άποβαίνουν σέ θάρος τής νε-
ολαίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Θά έπιμείνω ό-
μως γιά σένα. Δέ λειτουργεί
σ' ένα διαφορετικό έπί-
πεδο προσφοράς άπ' ό,τι τά
νέα γκρούπ τής Βρεταννίας;

Β.Π.: Αύτά πού κάνουν
τά νέα γκρούπ τώρα, έγώ
τά έχω κάνει έδώ καί άρκε-
τά χρόνια. Δέ βλέπω λοιπόν
κάτι τό καινούργιο. Μιά ά-
νακύκλωση είναι πού έχει
συμβεί κι άλλες φορές τά
τελευταία 25 χρόνια. Πολ-
λοί νέοι μουσικοί τών
γκρούπ αύτών έρχονται συ-
χνά στό στούντιό μου καί
συζητάμε όπως π.χ. χθες
βράδυ ήταν οί Visage. Άν
παρακολουθούσες τήν κοι-
θέντα μας, θά άναγνωρίζες
ότι ή εικόνα είναι τελείως
διαφορετική άπ' αύτή πού
θέλουν νά παρουσιάζουν ό-
ρισμένοι.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιοί σ' ά-
ρέσουν άπό τό νέο ρόκ;

Β.Π.: Οί μόνοι πού ξε-
χωρίζω τά τελευταία χρόνια
είναι οί Πολίς. Γιά μένα εί-
ναι τό νούμερο ένα γκρούπ.

ΕΡ.: Μετά τό Charlots of
fire τί άλλο έτοιμάζεις;

Β.Π.: Έχω γράψει τή
μουσική γιά τό νέο φίλμ τού
συνπατριώτη μας Κώστα Γα-
θρά τό «Missing», ένώ έτοιμά-
ζω καί τό σάουντ - τράκ σ'
ένα φίλμ τού Ρίντλεϋ Σκότ
μέ προϋπολογισμό 50.000
000 δολλαρίων, τό «Blade sum-
mer», πού θγαίνει τόν Ιούλιο.

ΕΡ.: ιΓιά αύτή ή έμμονή
σου στό γράψιμο μουσικής
γιά ταινίες;

Β.Π.: Τέρμα τά σάουντ
- τράκς! Έχω, όπως καιυ-
λαθάνεις, χιλιάδες προτά-
σεις γιά τέτοιου είδους δου-
λειές αλλά έγώ δέν είμαι
συνθέτης άποκλειστικά γι'
αυτό τό είδος.

ΕΡ.: Τί άλλο;

Β.Π.: Μόλις ολοκλήρω-
σα καί τή νέα μου ήχογρά-
φηση μέ τήν Ειρήνη Παπά
μέ θάση τή Βυζαντινή μου-
σική. Νομίζω, γιά τήν ώρα,
αυτά είναι άρκετά. Νά μή
σοϋ διαφεύγει ότι ύπάρχουν
πολλά άλμπουμ μου τελευ-
ταία πού κινούνται καλά.
Αυτό άπό ένα σημείο καί με-
τά μπορεί νά λειτουργήσει

άρνητικά όπως έγινε με τον "Έλτον Τζών.

ΕΡ.: Χωρίς να έχεις πάει στην "Αμερική και χωρίς να έχεις δώσει κονσέρτα, οι δίσκοι σου γνωρίζουν μεγάλη επιτυχία. Έχει ξανασυμβεί στο παρελθόν αυτό;

Β.Π.: "Όχι ποτέ. Είμαι ο μοναδικός καλλιτέχνης που γνωρίζει τόσο μεγάλη επιτυχία στις ΗΠΑ χωρίς να 'χει πατήσει το πόδι του.

ΕΡ.: Είναι στο πρόγραμμά σου κάτι τέτοιο δηλ. να περάσεις τον "Ατλαντικό;

Β.Π.: Φυσικά. "Ίσως τ'ό καλοκαίρι π'άω για διακοπές!

ΕΡ.: Μόνιμα;

Β.Π.: Δέν τό αποκλείω για μελλοντικά.

ΕΡ.: Γιατί δέ μεταφέρεις τίς δραστηριότητές σου στην "Αθήνα;

Β.Π.: Μέ τό νέφος δέν είναι για νά ζεί κανείς έκει άφ' ενός κα άφ' έτέρου ή "Αθήνα δέν είναι κέντρο καλλιτεχνικών διεργασιών όπως έδω.

ΕΡ.: Μέσω του ΠΟΠ και ΡΟΚ θέλω νά μεταφέρεις κάτι στους "Ελληνες μουσικούς καί στή νεολαία. Μπορείς;

Β.Π.: Φυσικά. "Υπάρχουν ταλέντα στή χώρα μας πού όμως κάνουν τό σφάλμα νά προσπαθούν νά μιμηθούν τούς ξένους ένω έχουν μία άνεξάντλητη πηγή στή χώρα μας, τή Δημοτική καί Βυζαντινή μας παράδοση. "Η ελληνική νεολαία είναι ξευπηνη καί συναισθηματική καί μέ καλό αυτό, αλλά συχνά πέφτει στήν αυταπάτη τής ξενομανίας. "Ο,τι κυκλοφορεί στήν "Αγγλία καί στήν "Αμερική δέ σημαίνει απαραίτητα ό,τι είναι καί καλύτερο άπ' ό,τιδήποτε δικό μας.

ΕΡ.: Βαγγέλη, έλπίζω κάποια στιγμή νά τά πούμε άπό κοντά μία καί τό τηλεφώνω δέν προσφέρεται ιδιαίτερα για μία άνάλυση των απόψεών σου για τή μουσική. "Εται;

Β.Π.: "Όταν έρθω στήν "Ελλάδα σίγουρα.

(Τηλεφωνική συνέντευξη πού πήρε ό σδ. Χάρης Καθ-βαδίας τό πρωί τής 5 "Απρίλη 1982) (C) "ΠΟΠ καί ΡΟΚ" 1982 ΑΠΡΙΛΗΣ.

Μεταξύ μας

► ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΑ

ναφέρθηκε ότι ή όμορφη φωτογραφία του όπισθόφυλλου ήταν δική του. Τί νά γίνει; "Ο... πανταχού παρών δαίμων του τυπογραφείου έκανε τό θαυματάκι του...

— Μέ μεγάλη χαρά χαιρετίζουμε τίς προσπάθειες των συναδέλφων τής έπαρχίας για νά αναπτύξουν πολιτιστική δράση στό χώρο τους.

Μεγάλη καλλιτεχνική δραστηριότητα (μεταξύ άλλων) έχει αναπτύξει τό Γραφείο Βόρειας "Ελλάδας του ΣΥΕΤΕ. "Έχει όργανώσει εκθέσεις ζωγραφικής μέ έργα συναδέλφων (ένδεικτικά αναφέρουμε τούς Σταύρο Βακρατσά, Ζέφη "Αλκαλαί, Φίλιππο Κούκουνο) πού σημείωσαν καλλιτεχνική άλλα καί έμπορική επιτυχία.

Ευχόμαστε νά γίνει παράδειγμα για μίμηση καί παρακαλούμε τούς συναδέλφους νά μάς στέλνουν φωτογραφίες άπό τίς διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις πού όργανώνουν.

— Παρακαλούμε όσους συναδέλφους ενδιαφέρονται νά συνεργασθούν στό περιοδικό, νά επικοινωνούν μαζί μας στό Σύλλογο (άρμόδια: Σοφία Μπακανάκη, τηλ. 32.11.617, 32.18.963).

JAZZ: ή γέννηση καί ή εξέλιξή της

► ΑΠΟ ΣΕΛ. 44

νίστες FATS WALLER καί TED DY WILSON, τόν CHARLIE CHRISTIAN στήν κιθάρα, JIMMY BLANTON στό μπάσο καί τούς ντράμμερ GENE KRUPA καί COZY COLE, οι περισσότεροι άπό τούς όποιους έπαιξαν σημαντικό ρόλο στό πέρασμα στό BEBOP άμεσα ή έμμεσα—μεταδίδοντας στους πιό νέους μουσικούς τά στοιχεία εκείνα πού τούς βοήθησαν νά απάσουν τό εκφραστικό φράγμα του SWING καί νά περάσουν στή νέα μορφή τής τζάζ. Στήν περίοδο του SWING φάνηκαν ακόμα καί οι πιό σημαντικοί τραγουδιστές καί τραγουδίστριες τής τζάζ όπως ή ELLA FITZGERALD καί ή BILLIE HOLIDAY. "Η μεγαλύτερη όμως μορφή αυτής τής δεκαετίας άλλα καί ολοκληρης τής ιστορίας τής τζάζ είναι ό πιανίστας καί συνθέτης EDWARD KENNEDY «DUKE» ELLINGTON, πού τόν αναφέρω έδω μόνο καί μόνο για τή δραστηριότητά του στό χώρο τής διασκευασμένης τζάζ για όρχήστρα, πο ύείναι καί τό πιό βασικό χαρακτηριστικό του SWING. Στήν πορεία του σ' αυτό

τό χώρο παρουσίασε μία δουλειά πού πρωτοτύπησε χωρίς καμία έπηρεση, μίμηση ή άπλή άναφορά στό χαρακτηριστικό πο ύμένοντας άναλωίωπα έγιναν κλασικό καί μορφοποίησαν τό SWING. "Ήταν ή μουσική ιδιοφυΐα πού άπό τό 1926 πού σταθεροποιήθηκε στή σκηνή—τής τζάζ πρόσφερε μία δουλειά αυτόφωτη, άκούραστος έρευνητής των δυνατοτήτων πού διαισθάνθηκε νά του προσφέρει αυτή ή μουσική γλώσσα. "Ενας άλλος σημαντικός μουσικός αυτής τής περιόδου μέ καθαρά προσωπικό τρόπο εκφρασης είναι καί ό πιανίστας ART TATUM, πού χρησιμοποίησε τίς ρυθμικές μόνο άντιλήψεις του SWING.

Φτάνουμε λοιπόν στό τέλος τής δεκαετίας μέ τό SWING γενικό έξουσιαστή τής μουσικής σκηνής, πού για νά πάρει καί νά διατηρήσει τήν έξουσία του έχει χρειαστεί νά προσαρμοστεί στίς γενικότερες απαιτήσεις του κοινωνικού περιβάλλοντος καί νά τυποποιηθεί σύμφωνα μέ όρισμένα κλισέ. Σ' αυτή άκριβώς τή φάση γίνεται ή έκρηξη.

("Η συνέχεια στό έπόμενο τεύχος).

Πάργα

Φωτογραφία του σδ. Νίκου Νέζη
Κεντρικό Κατάστημα